

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2020. január 31.
XI. évfolyam 1. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
Általános közigazgatási jogterület.....	4
Pénzügyi jogterület.....	13
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	17
POLGÁRI ÜGYSZAK	20
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	22
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	25
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	25
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	27
Általános közigazgatási jogterület.....	27
Pénzügyi jogterület.....	34
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	38
POLGÁRI ÜGYSZAK	40
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	42
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	44
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	48
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	48
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	48
Általános közigazgatási jogterület.....	48
Pénzügyi jogterület.....	61
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	64
POLGÁRI ÜGYSZAK	66
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	68

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 72

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	72
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	72
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	73
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	73
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	76
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	84
POLGÁRI ÜGYSZAK	84
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	87

Európai uniós jogi közlemények

Az Európai Parlament által az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján előterjesztett vélemény iránti kérelem (1/19. sz. vélemény)

Az eljárás nyelve: valamennyi hivatalos nyelv

A Bíróság elé terjesztett kérdések:

- Az EUMSZ 82. cikk (2) bekezdése és a 84. cikk megfelelő jogalapot képez-e az isztambuli egyezmény megkötéséről szóló tanácsi jogi aktus számára, vagy ennek a jogi aktusnak az EUMSZ 78. cikkének (2) bekezdésén, 82. cikkének (2) bekezdésén és 83. cikkének (1) bekezdésén kell alapulnia, továbbá a jogalap megválasztásának következményeképpen szükséges vagy lehetséges-e az egyezmény aláírására és megkötésére vonatkozó határozatok kettéválasztása?
- Az isztambuli egyezménynek az Unió által, az EUMSZ 218. cikkének (6) bekezdésével összhangban történő megkötése összeegyeztethető-e a szerződésekkel valamennyi tagállam arra vonatkozó közös megállapodásának hiányában, hogy a nevezett egyezmény rendelkezéseit magukra nézve kötelező erejűnek ismerik el?

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

1. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2019. szeptember 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-649/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Vonatkoznak-e a vádlott 2012/13 irányelv 4. cikke (különösen 4. cikkének (3) bekezdése szerinti), 6. cikkének (2) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése szerinti jogai azon vádlottra, akit európai elfogatóparancs alapján vettek őrizetbe?

Amennyiben a válasz erre igenlő: úgy kell-e értelmezni a 2002/584 kerethatározat 8. cikkét, hogy az lehetővé teszi az európai elfogatóparancs tartalmának módosítását a mellékletben szereplő formanyomtatvány tekintetében, különösen egy új szöveg beillesztését e formanyomtatványon a keresett személynek a kibocsátó tagállam igazságügyi hatóságával szemben a nemzeti és európai elfogatóparancs vitatását illetően fennálló jogairól?

Amennyiben a második kérdésre a válasz nemleges: összhangban áll-e a 2002/584/IB kerethatározat (12) preambulumbekkezdésével, 1. cikkének (3) bekezdésével, a 2012/13/EU irányelv 4. cikkével, 6. cikkének (2) bekezdésével, 7. cikkének (1) bekezdésével és a Charta 6. és 47. cikkével, ha egy európai elfogatóparancsot a mellékletben szereplő formanyomtatvány pontos betartásával (azaz a keresett személynek a kibocsátó igazságügyi hatóságokkal szemben fennálló jogairól való tájékoztatás nélkül) bocsátanak ki, és a kibocsátó igazságügyi hatóság – miután a keresett személy elfogásáról tudomást szerzett – haladéktalanul tájékoztatja őt a jogairól, és a megfelelő iratokat megküldi számára?

Amennyiben egy európai elfogatóparancs útján őrizetbe vett személynek a 2012/13/EU irányelv 4. cikke, különösen 4. cikkének (3) bekezdése, 6. cikkének (2) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése szerinti jogai biztosítására nincs más jogi eszköz, érvényes-e a 2002/584 kerethatározat?

2. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2019. október 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-724/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Összeegyeztethető-e a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontjával, valamint az egyenértékűség elvével az olyan nemzeti jogszabály (a Zakon za Evropeyskata zapoved za razsledvane [az európai nyomozási határozatról szóló törvény] 5. cikke (1) bekezdésének 1. pontja), amely szerint a büntetőeljárásnak a bírósági eljárást megelőző szakaszában a távközléssel összefüggő forgalmi és tartózkodási adatok átadását érintő európai nyomozási határozat kibocsátása tekintetében az ügyész a hatáskörrel rendelkező hatóság, miközben hasonló belföldi esetekben a bíróság az erre hatáskörrel rendelkező hatóság?

Pótolja-e az ilyen európai nyomozási határozatnak a végrehajtó állam hatáskörrel rendelkező hatósága (ügyész vagy nyomozási bíró) által történő elismerése a kibocsátó állam nemzeti joga szerint szükséges bírósági határozatot?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

1. A Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Spanyolország) által 2019. június 12-én, 2019. július 9-én és 2019. július 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-451/19., C-525/19. és C-532/19. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az előírt feltételek nemteljesülése esetén az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkének sérelméhez vezethet-e az a követelmény, amely szerint a szabad mozgáshoz való jogát korábban nem gyakorló spanyol állampolgárnak a valamely harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársának harmadik ország állampolgárságával rendelkező kiskorú gyermeke tartózkodási joga elismerésének előfeltételeként a 240/2007. sz. királyi rendelet 7. cikke (2) bekezdésében foglaltak szerint meg kell felelnie az ugyanezen királyi rendelet 7. cikke (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, ha az ezen tartózkodási jog megtagadásának következtében a spanyol állampolgár (is) kénytelen elhagyni az Unió egészének területét?

Mindez abból kiindulva merül fel, hogy a spanyol polgári törvénykönyv 68. cikke kimondja a házastársak együttélésének kötelezettségét.

2) Mindenesetre a fentiekől függetlenül és másodsorban, a fent kifejtett módon sérti-e az EUMSZ 20. cikket a spanyol állam azon gyakorlata, hogy automatikusan alkalmazza a 240/2007. sz. királyi rendelet 7. cikkében foglalt szabályozást, megtagadva azon uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársának harmadik ország állampolgárságával rendelkező kiskorú gyermeke részére a tartózkodási engedély megadását, aki soha nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát (és e házastársnak egyúttal van egy másik kiskorú, spanyol állampolgársággal rendelkező gyermeke, aki korábban még szintén nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát), csak és kizárólag amiatt, mert nem teljesíti az ezen jogszabályi előírásban foglalt követelményeket, annak konkrét és egyediesített vizsgálata nélkül, hogy ezen uniós polgár és a harmadik ország állampolgára között fennáll-e olyan jellegű eltartotti (függőségi) viszony, amely bármilyen okból és a fennálló körülményekre figyelemmel arra enged következtetni, hogy a harmadik ország állampolgára tartózkodási jogának megtagadása esetén az uniós polgár nem válhat külön attól a családtagjától, aki tőle (anyagilag) függ és ezért – vele együtt – kénytelen ő is elhagyni az Unió területét? Különösen olyan esetben, amikor a spanyol állampolgár és valamely harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa egyben egy másik, kiskorú spanyol gyermek szülei, aki szüleit követve

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

ugyancsak arra kényszerülne, hogy elhagyja Spanyolország területét.

Mindez az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata, többek között [a] 2018. május 8-i C-82/16. sz. K. A. és társai kontra Belgische Staat ítélet fényében merül fel.

2. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2019. augusztus 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-618/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összeegyeztethető-e az [Európai Unió] jogával, és különösen a szolgáltatások szabad mozgásának elvével, illetve a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzések körében a verseny maximális mértékben történő megnyitásának elvével egy olyan tartományi rendelkezés, mint a legge della Regione Campania 7 agosto 2014, n. 16 (Campania tartomány 2014. augusztus 7-i 16. sz. törvénye) 1. cikkének (121) bekezdése, amely lehetővé teszi, hogy a gépjárműadó kezelésére vonatkozó szolgáltatásokat a Regione Campania verseny nélkül, közvetlenül az ACI-nak ítélje oda?

3. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2019. augusztus 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-619/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a környezeti információkról szóló irányelv) 4. cikke bekezdése első albekezdésének e) pontját, hogy a „belső közlemények” fogalom valamennyi olyan közleményre kiterjed, amely nem hagyja el az adatszolgáltatásra kötelezett hatóság belső szervezetét?

2) A környezeti információkról szóló irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontja szerinti „belső közlemények” védelme időbeli korlátozás nélkül érvényesül?

3) A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a környezeti információkról szóló irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontja szerinti „belső közlemények” védelme csak addig érvényesül, amíg az adatszolgáltatásra kötelezett hatóság döntést nem hozott, vagy valamely más közigazgatási eljárást be nem fejeztek?

4. Az Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi (Spanyolország) által 2019. augusztus 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-635/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a 2014/24/EU irányelvvel az olyan nemzeti szabályozás, mint az LCSP 122. cikkének (2) bekezdése, amely arra kötelezi az ajánlatkérő szerveket, hogy a közbeszerzési szerződést szabályozó dokumentációkba foglaljanak bele egy olyan különleges szerződésteljesítési feltételt, amely a nyertes ajánlattevőre nézve azt a kötelezettséget írja elő, hogy a munkavállalók számára legalább az alkalmazandó ágazati kollektív szerződés szerinti bérezési feltételeket biztosítsa, még akkor is, ha az említett ágazati kollektív szerződés erre nem kötelezi a nyertes ajánlattevő vállalkozást a kollektív tárgyalásokra és a kollektív szerződésekre irányadó szabályozás alapján, amely szabályozás úgy rendelkezik, hogy a vállalati kollektív szerződés elsőbbséget élvez a bérezés területén, illetve, hogy valamely hatályos kollektív szerződés alkalmazása gazdasági, technikai, szervezeti vagy termelési okok miatt mellőzhető?

5. A Hof van beroep te Brussel (Belgium) által 2019. augusztus 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-645/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályaon kívül helyezésétől szóló, 2016. április 27-i 2016/679 rendeletnek (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 8. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett [55.] cikkének [(1) bekezdését], 56–58. cikkét és 60–66. cikkét, hogy az a felügyeleti hatóság, amely az e rendelet [58.] cikke [(5) bekezdésének] átültetése céljából elfogadott nemzeti jogszabályok szerint e rendelet megsértése esetén jogosult keresetet indítani a tagállamában működő valamely bíróság előtt, e hatáskörét a határokon átnyúló adatkezelés keretében nem gyakorolhatja, ha e hatóság a határokon átnyúló ezen adatkezelés tekintetében nem minősül fő felügyeleti hatóságnak?
- 2) Releváns-e ebben a tekintetben az, hogy a határokon átnyúló ezen adatkezelés szempontjából adatkezelőnek minősülő személy vagy szerv tevékenységének központja nem ebben a tagállamban található, azonban az adatkezelő e tagállamban másik tevékenységi hellyel rendelkezik?
- 3) Releváns-e ebben a tekintetben az, hogy a nemzeti felügyeleti hatóság az adatkezelő tevékenységének központja vagy a saját tagállamában található tevékenységi hely ellen indítja-e a keresetet?
- 4) Releváns-e ebben a tekintetben az, hogy a nemzeti felügyeleti hatóság a keresetet már e rendelet hatálybalépése (2018. május 25.) előtt megindította?
- 5) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: közvetlen hatállyal rendelkeznek-e az általános adatvédelmi rendelet [58.] cikkének [(5) bekezdése], és következésképpen hivatkozhat-e a nemzeti felügyeleti hatóság e rendelkezésre annak érdekében, hogy bírósági eljárást indítson vagy folytasson bizonyos felek ellen még akkor is, ha e rendelet [58.] cikkének [(5) bekezdését] – erre vonatkozó kötelezettség fennállása ellenére – nem ültették át a nemzeti jogba?
- 6) Az előző kérdésekre adandó igenlő válasz esetén: az ilyen eljárások eredménye kizárhatja-e a fő felügyeleti hatóság ellentétes megállapítását, ha ez a fő felügyeleti hatóság az azonos vagy hasonló határokon átnyúló adatkezelési műveleteket az általános adatvédelmi rendelet 56. és 60. cikkében előírt mechanizmus szerint vizsgálja?

6. A Sađ Okręgowy w Warszawie (Lengyelország) által 2019. szeptember 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-667/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a kozmetikai termékekről szóló, 2009. november 30-i 1223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikke (1) bekezdésének f) pontját – amennyiben az előírja, hogy a kozmetikai termékek tárolóedényén és csomagolásán letörölhetetlen, könnyen olvasható és jól látható formában kell szerepelniük a kozmetikai termék rendeltetésére vonatkozó információknak, kivéve, ha a rendeltetés egyértelműen kiderül a kozmetikai termék megjelenéséből –, hogy ezen előírás a kozmetikai terméknek a rendelet 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti alapvető rendeltetésére, azaz a tisztításra (tisztá állapotban tartásra), ápolásra, védelemre (megfelelő állapotban tartásra), illatosításra, szépítésre (kinézet megváltoztatására) vonatkozik, vagy az adott kozmetikai termék tulajdonságainak megállapítását lehetővé tevő, konkrétabb rendeltetéseket is fel kell tüntetni?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a kozmetikai termékekről szóló, 2009. november 30-i 1223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkének (2) bekezdését, valamint (46) preambulumbekzdését, hogy az e 19. cikk (1) bekezdésének d), g) és f) pontjában említett információkat – azaz az óvintézkedéseket, az összetevőket és a rendeltetést – a más termékeket is tartalmazó céges katalógusban az e rendelet VII. mellékletének 1. pontjában meghatározott jelöléseknek a

csomagoláson való feltüntetésével is meg lehet adni?

6/A. A Raad van State (Hollandia) által 2019. szeptember 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-673/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2008. L 348.), (1) különösen annak 3., 4., 6. és 15. cikkével, hogy az olyan külföldi személyt, aki az Unió valamely másik tagállamában nemzetközi védelemben részesült, a nemzeti jogszabályok szerint az e másik tagállamba történő kitoloncolás céljából őrizetbe veszik, ha ebben az összefüggésben először felszólították ugyan e személyt az e tagállam területére történő távozásra, ezt követően nem hoztak kiutasítási határozatot?

6/B. A Tribunalul Ilfov (Románia) által 2019. szeptember 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-679/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes a Hotărârea Guvernului nr. 707/2006 (707/2006. sz. kormányrendelet) 653. cikkének i) pontjában előírt, az írásban be nem jelentett, 10 000 eurónak megfelelő összeghatárt meghaladó összeg egészének vámhatóságok általi végleges elkobzásához hasonló szankció?

2) Úgy kell-e értelmezni a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes, ha a tagállamok a be nem jelentett összeg teljes körű elkobzásának szabálysértési szankcióját az összegek származásának vagy felhasználásának előzetes, illetve utólagos ellenőrzése nélkül, azok származásától vagy felhasználásától függetlenül alkalmazzák?

6/C. A Tribunal Supremo (Spanyolország) által 2019. szeptember 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-683/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) [A] Bíróság által meghatározott ítélkezési gyakorlat – többek között a 2010. április 20-i Federutility ítélete (C-265/08) és a 2016. szeptember 7-i ANODE ítélete (C-121/15) – alapján összeegyeztethető-e a 2009/72/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdése szerinti követelményekkel az olyan nemzeti szabályozás – mint amelyet a Ley 24/2013, de 26 de diciembre (2013. december 26-i 24/2013. sz. törvény) a 45. cikkének 4. bekezdésében meghatároz, [és] amelynek végrehajtási rendelkezéseit később a Real Decreto 968/2014, de 21 de noviembre (2014. november 21-i 968/2014 királyi rendelet) 2. és 3. cikke állapította meg –, amelyben a szociális kedvezmény finanszírozását a villamosenergia-rendszer meghatározott szereplőire hárítják – az olyan társaságcsoportok vagy adott esetben, társaságok anyavállalataira, amelyek egyszerre végeznek villamosenergia-termelési, -elosztási és -kereskedési tevékenységet –, ha e jogalanyok közül néhány igen csekély súllyal bír az ágazat egészében, ezzel szemben e teher alól mentesülnek egyéb olyan vállalkozások vagy vállalkozás-csoportok, amelyek a hivatkozott költség viselése szempontjából jobb helyzetben lehetnek, akár az üzleti forgalmuk, vagy valamelyik tevékenységi ágazatban betöltött viszonylagos jelentőségük miatt, akár azáltal, hogy egyidejűleg és integrált módon végzik a hivatkozott két tevékenységet?

2) Összeegyeztethető-e a 2009/72/EK irányelv hivatkozott 3. cikkének (2) bekezdésében előírt arányossági követelménnyel az olyan nemzeti szabályozás, amelyből az következik, hogy a szociális kedvezmény finanszírozási kötelezettségét nem kivételes jelleggel írják elő, és nem is korlátozott időbeli hatállyal, hanem határozatlan időtartamra, és visszatérítés, illetve bármilyen kompenzációs intézkedés nélkül?

7. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2019. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-721/19., C-722/19. sz. ügy)²

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, és különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát (az EUMSZ 49. és azt követő cikkek, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkek), valamint a jogbiztonság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az átláthatóság és a pártatlanság, a szabad verseny, az arányosság, a bizalomvédelem és az egységesség [uniós jogi elveit], továbbá – alkalmazhatóságuk esetén – a 2014/23/EU irányelv 3. és 43. cikkét, hogy azzal ellentétes a Decreto Legge 16.10.2017, n. 148 (2017. október 16-i 148. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet) 20. cikkének 1. bekezdésében és az azt követő végrehajtási aktusokban szereplőhöz hasonló jellegű olyan szabályozás, amely a következőképpen rendelkezik: „1. A legge 3 agosto 2009, n. 102 (2009. augusztus 3-i 102. sz. törvény) által módosításokkal törvénné átalakított decreto-legge 1o luglio 2009, n. 78 (2009. július 1-jei 78. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet) 21. cikke 3. és 4. bekezdésének értelmében az Agenzia delle dogane e dei monopoli (vám- és monopóliumügyi hivatal, Olaszország) oly módon intézkedik a nemzeti sorsjegyjátékok tétjeinek – akár távolról történő – gyűjtésére vonatkozóan fennálló koncessziós jogviszonynak a koncessziós szerződés 4. cikke (1) bekezdésében előírt végső határidőig történő meghosszabbítása engedélyezéséről, hogy az állami költségvetés számára új és nagyobb bevételt biztosítson, a 2017. év tekintetében 50 millió euró, a 2018. év tekintetében pedig 750 millió euró mértékben –”, egy olyan helyzetben, amelyben:

- a 2009. augusztus 3-i 102. sz. törvény által módosításokkal törvénné átalakított, 2009. július 1-jei 78. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 21. cikkének 1. bekezdése főszabály szerint a szóban forgó koncesszióknak több személy részére nyílt, megkülönböztetésmentes versenyeztetési eljárások keretében történő odaítéléséről rendelkezett;
- a fent említett rendelet 21. cikkének 4. bekezdése akként rendelkezett, hogy az 1. bekezdésben meghatározott koncessziók adott esetben legfeljebb egy alkalommal újíthatók meg;
- a 2010-ben indított eljárásban a felperes társaságok nem vettek részt;
- a fennálló különös jogviszony eredetileg egyetlen koncessziójogosulttal létesült olyan közbeszerzési eljárás eredményeképpen, amelynek keretében egyetlen ajánlatot nyújtottak be;
- a szóban forgó koncessziós jogviszony meghosszabbítása konkrétan azt eredményezné, hogy az ilyen jogviszony – annak több személlyel történő megújítása helyett – további versenyeztetési eljárás nélkül, kizárólag az említett egyetlen koncessziójogosulttal folytatódna?

2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát (az EUMSZ 49. és azt követő cikkek, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkek), valamint a jogbiztonság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az átláthatóság és a pártatlanság, a szabad verseny, az arányosság, a bizalomvédelem és az egységesség [uniós jogi] elvét, valamint – alkalmazhatóságuk esetén – a 2014/23/EU irányelv 3. és 43. cikkét, hogy azzal ellentétes a 2017. október 16-i 148. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 20. cikkének 1. bekezdésében szereplőhöz hasonló olyan szabályozás, amely kifejezetten a 2009. augusztus 3-i 102. sz. törvénnyel módosításokkal törvénné átalakított, 2009. július 1-jei 78. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 21. cikke 3. és 4. bekezdésének értelmében akként rendelkezik, hogy „az Agenzia delle dogane e dei monopoli oly módon intézkedik a nemzeti sorsjegyjátékok tétjeinek – akár távolról történő – gyűjtésére

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

vonatkozóan fennálló koncessziós jogviszonynak a koncessziós szerződés 4. cikke (1) bekezdésében előírt végső határidőig történő meghosszabbítása engedélyezéséről, hogy az állami költségvetés számára új és nagyobb bevételt biztosítson, a 2017. év tekintetében 50 millió euró, a 2018. év tekintetében pedig 750 millió euró mértékben –”; mindezt a következőképpen írva elő:

- a 2009. augusztus 3-i 102. sz. törvény által módosításokkal törvénnyé átalakított, 2009. július 1-jei 78. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 21. cikkének 4. bekezdése szerinti több koncesszió esetleges megújítása helyett az egyetlen meglévő koncessziós jogviszony időbeni meghosszabbítása által, új versenyeztetési eljárás kiírása nélkül;
- a koncesszió lejáratát megelőző időpontban: a 2017. évi 148. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 2017. október 16-án, vagyis az *Gazzetta Ufficiale*-ben (hivatalos lap) történő kihirdetésének napján lépett hatályba, a koncesszió viszont ezt követően, 2019. szeptember 30-án jár majd le;
- oly módon, hogy az állami költségvetés számára a 2017. évre 50 millió euró, a 2018. évre pedig 750 millió euró mértékben új és nagyobb bevételeket lehessen biztosítani, ennek megfelelően módosítva a koncessziós díj megfizetésének módozataihoz és határidejéhez, valamint – potenciálisan – a fizetendő teljes összeghez kapcsolódó egyes szempontokat, különösen a fizetési határidők megváltoztatásával a fizetés által képviselt teher vonatkozásában, mivel azokat az eredeti koncessziós szerződéshez képest előbbre hozták, tekintettel – a felperesek szerint – az idő pénzügyi értéke tárgyilagossá és közismert tényérré?

3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát (az EUMSZ 49. és azt követő cikkek, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkek), valamint a jogbiztonság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az átláthatóság és a pártatlanság, a szabad verseny, az arányosság, a bizalomvédelem és az egységesség [uniós jogi] elveit, valamint – alkalmazhatóságuk esetén – a 2014/23/EU irányelv 3. és 43. cikkét, hogy azzal ellentétes a fent említett rendelet végrehajtási aktsaiban, különösen pedig az Agenzia delle dogane e dei monopoli 2017. december 1-jei 0133677. [ügyszámú] közleményében szereplőhöz hasonló olyan szabályozás, amely kifejezetten a 2007. október 16-i 148. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 20. cikkének 1. bekezdésében szereplő rendelkezés értelmében a sorsjegyjátékok működtetésére vonatkozó koncessziós megállapodás 4. cikke első albekezdésének a koncessziós szerződés legfeljebb egy alkalommal történő megújításának lehetőségét előíró rendelkezése alapján a koncessziós jogviszony végső határidejét 2028. szeptember 30-ra módosítja; mindenesetre kivételt tesz a 4. cikkben a koncessziós időszak két, egy 5 éves, illetve egy 4 éves időszakra történő megosztására vonatkozóan előírtak tekintetében (ezért a jogviszony 2019. október 1-jétől kezdődő 5 éves időszakának elteltét követően [a jogviszony] további négy évre, a 2028. szeptember 30-i lejáratig történő meghosszabbítása a működtetés alakulásának az Agenzia delle dogane e dei monopoli általi, 2024. március 30-ig közzétett kedvező értékelésétől függ); akként rendelkezik, hogy a társaságnak 2017. december 15-ig 50 millió EUR összeget, 2018. április 30-ig 300 millió EUR összeget és 2018. október 31-ig 450 millió EUR összeget kell befizetnie;

- ennek előírására a koncesszió eredeti határidejének lejáratát megelőzően került sor (az Agenzia delle dogane e dei monopoli 0133677. [ügyszámú] közleményét 2017. december 1-jén adta ki, míg a koncessziós szerződés ezt követően, 2019. szeptember 30-án jár majd le);
- ezzel biztosítva [...] a 800 millió EUR összegnek az említett határidőhöz (2019. szeptember 30.) képest korábbi határidőkben (50 millió EUR összegnek 2017. december 15-ig, 300 millió EUR összegnek 2018. április 30-ig, 450 millió EUR összegnek pedig 2018. október 31-ig) történő idő előtti megfizetését;
- ezzel meghatározva [...] a teljes fizetendő összeg, tekintettel az általa képviselt teherre, tekintettel – a felperesek szerint – az idő pénzügyi értéke tárgyilagossá és közismert tényérré?

4) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát (az EUMSZ 49. és azt követő cikkek, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkek), valamint a jogbiztonság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az átláthatóság és a pártatlanság, a szabad verseny, az arányosság, a bizalomvédelem és az egységesség [uniós jogi] elveit, valamint – alkalmazhatóságuk esetén – a 2014/23/EU irányelv 3. és 43. cikkét, hogy azzal abban az esetben is

ellentétes az ilyen szabályozás, ha [...] a piacra lépésben jelenleg érdekelt ágazati gazdasági szereplők nem vettek részt a lejáró, és a jelenlegi koncessziójogosulttal az ismertetett új szerződési feltételek mellett tovább folytatott koncesszió odaítélése céljából eredetileg indított eljárásban, vagy [...] a piachoz való hozzáférés esetleges korlátozása [...] kizárólag akkor valósul meg, ha e gazdasági szereplők ténylegesen részt vettek az eredeti eljárásban?

7/A. A Juzgado de lo Mercantil no 2 de Madrid (Spanyolország) által 2019. szeptember 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-716/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 1/2003/EK rendelet tükrében lehet-e úgy tekinteni, hogy az Unió valamely tagállamának nemzeti versenyhatósága által hozott határozatban vizsgált és megállapított tényállás – amikor e hatóság az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alapján, az e rendelet által, és a Bizottság és az EU-tagállamok bíróságai közötti együttműködésről szóló közlemény, valamint a versenyhatóságok hálózatán belüli együttműködésről szóló, 2004. április 27-i bizottsági közlemény (HL 2004. C 101., 43. o.) által ráruházott feladatkörben jár el –, amely határozatot később a felsőbb szintű bíróság helybenhagyja, és az jogerőre emelkedik, az ugyanezen tényállással összefüggő ügyekben később eljáró más bíróságok ítéletének meghozatala során teljes bizonyító erővel rendelkeznek, és kötelező erővel vagy az előzetes döntéshozatal erejével bír?

2) Abban az esetben, ha a nemzeti versenyhatóság megállapítja megállapodások hálózatával kapcsolatos jogsértés fennállását, mindaddig, amíg a jogsértő ennek ellenkezőjét nem bizonyítja, azt kell-e feltételezni, hogy a határozat tartalma a hálózatot alkotó valamennyi megállapodást érinti? Vagyis a megállapodások hálózatával kapcsolatban hozott határozatok megfordítják a bizonyítási terhet?

8. A Cour constitutionnelle (Belgium) által 2019. szeptember 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-718/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az uniós jogot és különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkét és 21. cikkét, valamint az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az uniós polgárokra és családtagjaikra hasonló rendelkezéseket alkalmaz, mint a harmadik államok állampolgárait illetően a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (3) bekezdését átültető rendelkezések, vagyis olyan rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik az uniós polgár vagy családtagjának arra kötelezését, hogy a szökés bármely veszélyének elkerülése érdekében a tartózkodási jogot közrendi okokból megszüntető határozat meghozatalát követően az ország területének elhagyására előírt határidő alatt, vagy e határidő meghosszabbítása alatt tegyenek eleget a megelőző intézkedéseknek?

2) Az uniós jogot és különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkét és 21. cikkét, valamint az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal

ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az uniós polgárok és családtagjaik esetében, akik nem tettek eleget a tartózkodási jogot közrendi vagy közbiztonsági okból megszüntető határozatnak, az ugyanebben a helyzetben a harmadik államok állampolgáraikra alkalmazandóval azonos rendelkezést ír elő a kiutasítás céljából foganatosított őrizet maximális időtartamát – vagyis nyolc hónapot – illetően?

9. A Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Spanyolország) által 2019. október 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-731/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összeegyeztethető-e az Európai Unió Bíróságának az irányelvek közvetlen hatályának korlátaira vonatkozó ítélkezési gyakorlatával a Bíróság 2015. április 23-i Zaizoune ítéletének (C-38/14) olyan értelmezése, hogy a spanyol hatóságok és bíróságok közvetlenül alkalmazhatják a 2008/115/EK irányelvet, valamely harmadik országbeli állampolgár hátrányára, mellőzve és nem alkalmazva a szankciók tekintetében kedvezőbb belső szabályokat, súlyosbítva e személy szabálysértési felelősségét, akár mellőzve a büntetőjogi törvényesség elvét, illetve, hogy a spanyol jog irányelvnek való meg nem felelését nem ilyen úton kell megoldani, hanem jogszabály-módosítás útján, vagy az államot az irányelvek megfelelő átültetésére kötelező, a közösségi jog által előírt módokon?

10. Az Augstākā tiesa (Senāts) (Lettország) által 2019. október 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-736/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Alkalmazható-e a vidékfejlesztési támogatási intézkedésekre vonatkozó ellenőrzési eljárások, valamint a kölcsönös megfeleltetés végrehajtása tekintetében az 1698/2005/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2011. január 27-i 65/2011/EU bizottsági rendelet 16. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdése olyan esetben, amelyben a kérelmező nem teljesítette az azon terület kaszálására vonatkozó feltételeket, amelyre a legelők biológiai sokféleségének megőrzését célzó támogatást kért (az 1698/2005 rendelet 39. cikkének (3) bekezdésében foglalt, kötelező érvényű minimumkövetelményeken túlmutató feltétel), és a terménycsoportban semmilyen változás nem állapítható meg?

2) Egyetlen jogsértés miatt előírható-e egyidejűleg a 2011. január 27-i 65/2011/EU bizottsági rendelet 16. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdésében meghatározott szankció és a 65/2011 rendelet 18. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt szankció?

3) Ellentétes-e a 2009. január 19-i 73/2009/EK tanácsi rendeletnek a 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet 39. cikke (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett 4. és 6. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy ugyanazon feltétel egyszerre lehet kötelező érvényű minimumfeltétel (követelmény) és kötelező érvényű minimumfeltételeken túlmutató követelmény (agrár-környezetvédelmi támogatás kifizetésére vonatkozó feltétel)?

11. A Supreme Court (Írország) által 2019. október 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-739/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. El van-e zárva valamely tagállam attól, hogy a módosított, 1977. március 22-i 77/249/EGK irányelv 5. cikkében biztosított azon lehetőséggel éljen, amely megengedi, hogy valamely tagállam a bírósági eljárásban való ügyfélképviselettel kapcsolatos tevékenységek ellátása során előírja az ügyvédekkel szemben, hogy „eljárásuk során működjenek együtt egy, a szóban forgó bírói testület előtt eljárásra

jogosult olyan ügyvéddel, aki szükség esetén e testület előtt felel”, minden olyan esetben, amikor a vendégügyvéd által képviselni kívánt fél ilyen eljárásban személyesen is jogosult eljárni?

2. Amennyiben az 1. kérdésre nemleges választ kell adni, mely tényezők alapján kell a nemzeti bíróságnak vizsgálnia, hogy az „együtműködési” kötelezettség előírása megengedhető-e?

3. Különösen, a korlátozott „együtműködési” kötelezettségnek a jelen előzetes döntéshozatalra utaló végzésben korábban ismertetett módon történő előírása az ügyvédek szolgáltatásnyújtási szabadságába történő olyan arányos beavatkozásnak minősülne-e, amely a jogi szolgáltatások fogyasztói védelmének és a gondos igazságszolgáltatás biztosításának igényéhez egyaránt fűződő közérdekre tekintettel igazolható?

4. Amennyiben a 3. kérdésre igenlő választ kell adni, ez az álláspont minden körülmény esetén alkalmazandó-e, és ha nem, mely tényezőket kell a nemzeti bíróságnak figyelembe vennie annak eldöntése során, hogy valamely konkrét esetben ilyen követelmény előírható-e?

12. A Cour d'appel de Paris (Franciaország) által 2019. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-741/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- Úgy kell-e értelmezni az Energia Charta Egyezmény 1. cikkének (6) bekezdését, hogy egy villamosenergia-szolgáltatási szerződésből származó követelés, amely a befektető részéről nem járt a fogadó országban semmilyen vagyoni hozzájárulással, e cikk értelmében vett „befektetésnek” tekinthető?
- Úgy kell-e értelmezni az Energia Charta Egyezmény 26. cikkének (1) bekezdését, hogy a szerződő államokon kívüli valamely gazdasági szereplő által létrehozott valamely követelésnek az egyik szerződő fél befektetője általi megszerzése „befektetésnek” tekinthető?
- Úgy kell-e értelmezni az Energia Charta Egyezmény 26. cikkének (1) bekezdését, hogy egy befektetőt – a fogadó állam határára szállított villamos energia szolgáltatására vonatkozó szerződéséből eredően – megillető követelés egy másik szerződő fél területén létrehozott befektetésnek tekinthető anélkül, hogy e befektető az utóbbi szerződő fél területén bármilyen gazdasági tevékenységet végezne?”

12/A. A Conseil d'État (Belgium) által 2019. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-755/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás) 46. cikkét – amely szerint a kérelmezőknek hatékony jogorvoslathoz való jogot kell biztosítani a „nemzetközi védelem iránti kérelem ügyében” hozott határozatok tárgyában –, és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes egy olyan nemzeti eljárási szabály, mint a loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény) 57/6. cikke 3. §-a első albekezdésének 5. pontjával és 57/6/2. cikkének 1. §-ával összefüggésben értelmezett 39/57. cikke 1. §-ának második albekezdése 30 pontjának második mondata, amely a közigazgatási határozat kézbesítésétől számítva öt „naptári” napban határozza meg a harmadik országbeli állampolgár által benyújtott nemzetközi védelem iránti ismételt kérelem elfogadhatatlanságát kimondó határozat elleni jogorvoslat benyújtására nyitva álló határidőt, amennyiben „a külföldi a kérelme időpontjában [ugyanezen törvénynek] a 74/8. cikkében és a 74/9. cikkében említett meghatározott helyen található vagy öt a kormány rendelkezésére

1. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2019. szeptember 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-657/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdése g) pontjának hatálya alá tartozó tevékenységről van-e szó az alapügyben szereplőkhöz hasonló olyan körülmények között, amikor az adóalany a betegek ápolására szorultságáról készít szakvéleményeket a Medizinischer Dienst der Krankenversicherung (az egészségbiztosítási rendszer orvosi szolgálata, Németország) megbízásából?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

a) Elegendő-e valamely vállalkozónak a 2006/112/EK irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett szociális jellegű intézményként történő elismeréséhez az, hogy e vállalkozó alvállalkozóként a nemzeti jog alapján a 2006/112/EK irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett szociális intézményként elismert intézmény megbízásából nyújt szolgáltatásokat?

b) A 2) a) kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között elegendő-e a 2006/112/EK irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett elismert intézmény teljes költségének az egészségbiztosítási és ápolási biztosítási pénztárak által történő viselése ahhoz, hogy ezen intézmény alvállalkozóját is elismert intézménynek kelljen tekinteni?

c) A 2) a) és 2) b) kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Függetlenül teheti-e a tagállam a szociális jellegű intézményként történő elismerést attól, hogy az adóalany ténylegesen szerződést kötött-e valamely szociális biztonsági vagy szociális gondozási intézménnyel, vagy az elismeréshez elegendő, hogy a nemzeti jog alapján szerződést lehetne kötni?

2. A Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litvánia) által 2019. szeptember 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-674/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a dohánygyártmányokra alkalmazott jövedéki adó szerkezetéről és adókulcsáról szóló, 2011. június 21-i 2011/64/EU tanácsi irányelv 2. cikkének (2) bekezdését, hogy a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló vízpipadohányt (amely [legfeljebb 24 %-ban] dohányból, cukorszirupból, glicerinnel, aromákból és tartósítószerből áll) a szóban forgó rendelkezés alkalmazásában úgy kell tekinteni, mint amely „részben dohánytól eltérő anyagokat tartalmaz”?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2011/64/EU irányelv 5. cikkének (1) bekezdését – azokban az esetekben is, amelyekben azt az irányelv 2. cikkének (2) bekezdésével összhangban kell értelmezni –, hogy amennyiben valamely dohányzásra alkalmas keverékben – a jelen ügyben vízpipadohányban (a jelen ügyben a vitatott termék) – lévő dohány megfelel a 2011/64/EU irányelv 5. cikke (1) bekezdésében felsorolt kritériumoknak, a keverék egészét fogyasztási dohányynak kell tekinteni, tekintet nélkül arra, hogy az milyen egyéb anyagokat tartalmaz?

3) Amennyiben a második kérdésre nemleges választ kell adni, úgy kell-e értelmezni a 2011/64/EU irányelv 2. cikkének (2) bekezdését és/vagy 5. cikkének (1) bekezdését, hogy a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló vitatott termék egészét – amely termék finomra vágott dohány más, folyékony és szokásosan finom állagú anyagokkal (cukorsziruppal, glicerinnel, aromákkal és tartósítószerrel) történő összekeverésével készül – a szóban forgó irányelv alkalmazásában fogyasztási dohányynak kell

tekinteni?

4) Amennyiben a második kérdésre nemleges választ, az első, valamint a harmadik kérdésre pedig igenlő választ kell adni, úgy kell-e értelmezni a 2011. szeptember 27-i 1006/2011/EU bizottsági rendelettel, a 2012. október 9-i 927/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelettel, a 2013. október 4-i 1001/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelettel és a 2014. október 16-i 1101/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében rögzített Kombinált Nomenklatúra 2403-as vámtarifaszáma alatt szereplő rendelkezéseket, hogy a vízipadodvány 1) cukorsziruphoz, 2) aromákhoz és/vagy 3) glicerinhez hasonló összetevői nem tekinthetők „dohánypótlónak”?

3. A Tribunalul Vâlcea (Románia) által 2019. szeptember 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-677/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a lojális együttműködés, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, hogy azokkal ellentétes az 52/2017. sz. sürgősségi kormányrendelet 1. cikkének (2) bekezdésében szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az uniós jog megsértésével beszedett egyes adók visszatérítése iránti kérelmek benyújtására vonatkozóan hozzávetőlegesen 1 éves jogvesztő határidőt rögzített, amennyiben e nemzeti szabályozás nem ír elő hasonló határidőt a nemzeti előírások megsértésével beszedett összegek visszatérítéséhez való jog gyakorlását illetően?

4. A Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugália) által 2019. szeptember 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-695/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Pénzügyi ügyletnek minősülnek-e az elektromos háztartási készülékek meghosszabbított jótállására vonatkozó, azon értékesítési közvetítő ügyletek, amelyeket egy olyan heaalany végez, amelynek fő tevékenysége elektromos háztartási készülékeknek a fogyasztó részére történő értékesítése, vagy a semlegesség és a tisztességtelen verseny tilalma elvének értelmében azok ugyanezen ügyletekkel egyenértékűnek minősülnek-e azok értékének a levonási hányad kiszámítása során történő kizárása tekintetében a 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének b) vagy c) pontja alapján?

5. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2019. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-705/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A Bíróságnak arra a kérdésre kell válaszolnia, hogy ellentétes-e:

- az EUMSZ 18. cikkel abban a részében, amelyben az a Szerződések alkalmazási körében tiltja az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetést;
- az EUMSZ 28. cikkel és az EUMSZ 30. cikkel, valamint az EGK és Svájc közötti szabadkereskedelmi megállapodás 6. cikkével abban a részében, amelyben azok megszüntetik a behozatali vámokat és az azzal azonos hatású intézkedéseket;
- az EUMSZ 110. cikkel abban a részében, amelyben az tiltja a behozatalra a hasonló jellegű hazai termékre közvetlenül vagy közvetve kivetett adónál magasabb adó kivetését;

- az EUMSZ 34. cikkel, valamint az EGK és Svájc közötti szabadkereskedelmi megállapodás 13. cikkével abban a részében, amelyben azok tiltják a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedéseket;
- az EUMSZ 107. cikkel és az EUMSZ 108. cikkel abban a részében, amelyben azok tiltják a Bizottságnak be nem jelentett és a belső piaccal nem összeegyeztethető állami támogatási intézkedés végrehajtását;
- a 2009/28/EK irányelvvel (1) abban a részében, amelyben annak célja, hogy elősegítse a zöld villamos energia Közösségen belüli kereskedelmét, valamint hogy támogassa az egyes tagállamok termelőkapacitásainak növelését,

a fent bemutatotthoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely olyan pénzügyi terhet ró a zöld villamos energia importőreire, amely nem vonatkozik e termék hazai előállítására.

5/A. A Tribunal Supremo (Spanyolország) által 2019. szeptember 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-712/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Annak meghatározása, hogy úgy kell-e értelmezni a letelepedés szabadságát, a szolgáltatásnyújtás szabadságát, illetve a tőke szabad mozgását biztosító EUMSZ 49., 56. és 63. cikket, hogy azokkal ellentétes az IDECA tekintetében a Ley andaluza 11/2010, de 3 de diciembre, de medidas fiscales para la reducción del déficit público y para la sostenibilidad (a költségvetési hiány csökkentése és a fenntarthatóság érdekében hozott adóügyi intézkedésekről szóló, 2010. december 3-i 11/2010. sz. andalúziai törvény) 6. cikke (7) bekezdésének 2. és 3. pontjában előírt, hasonló levonási rendszer?

2) Annak meghatározása, hogy AZ ÜGYFELEK ANDALÚZIAI HITELINTÉZETEKNEÉL ELHELYEZETT BETÉTEI UTÁN FIZETENDŐ ADÓ (IDECA) a 11/2010. andalúziai törvény idézett 6. cikkének (2) bekezdése által neki tulajdonított közvetlen jelleg ellenére közvetett adónak minősül-e, és ha igen, annak létezése és megkövetelése összeegyeztethető-e a héával, a héairányelv 401. cikkében és 135. cikke (1) bekezdésének d) pontjában foglaltakra figyelemmel?

6. A Finanzgericht Düsseldorf (Németország) által 2019. szeptember 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-708/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Érvénytelen-e a Kínai Népköztársaságból származó egyes alumíniumfóliák behozatalára a 925/2009/EK tanácsi rendelettel kivetett végleges dömpingellenes vámnak a kismértékben módosított egyes alumíniumfóliák behozatalára történő kiterjesztéséről szóló, 2017. február 16-i (EU) 2017/271 bizottsági végrehajtási rendelet 1. cikkének (1) bekezdése, mivel ellentétes az Európai Unióban tagsággal nem rendelkező országokból érkező dömpingelt behozatallal szembeni védelemről szóló, 2016. június 8-i (EU) 2016/1036 európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkének (1) bekezdésével, mivel e rendelkezés az 1225/2009/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (2) bekezdése szerinti hatályvesztési felülvizsgálatot követően a Kínai Népköztársaságból származó egyes alumíniumfóliák behozatalára vonatkozó végleges dömpingellenes vám kivetéséről és a Brazíliából származó egyes alumíniumfóliák behozatalára vonatkozó eljárás megszüntetéséről szóló, 2015. december 17-i (EU) 2015/2384 bizottsági végrehajtási rendelet szerint a háztartási alumíniumfóliára kivetett dömpingellenes vámot kiterjesztette a továbbfeldolgozásra szánt alumíniumfóliára is, és csak a 2017/271 végrehajtási rendelet 1. cikkének (4) bekezdésében foglalt feltételek mellett írja elő a továbbfeldolgozásra szánt alumíniumfóliának a dömpingellenes vám alóli mentesítését?

2. Érvénytelen-e a 2017/271 végrehajtási rendelet 1. cikkének (1) bekezdése, mivel a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát követett el a 2017/271 végrehajtási rendelet elfogadása során, mivel nem

kellően megalapozott az a feltételezése, hogy a vizsgált termékek 80 %-a kismértékben módosított termék?

3. Érvénytelen-e a 2017/271 végrehajtási rendelet 1. cikkének (1) bekezdése, mivel a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát követett el a 2017/271 végrehajtási rendelet elfogadása során, mivel nem vizsgálta a behozott alumíniumfóliának az Európai Unióban történő végfelhasználását?

7. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2019. szeptember 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-711/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 2015. szeptember 9-i (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkét, hogy a Wiener Wetterterminalabgabegesetz (a fogadóterminálokra kivetett adóról szóló bécsi tartományi törvény) azon rendelkezései, amelyek a fogadóterminálok üzemeltetésének adóztatását írják elő, az e rendelkezés értelmében vett „műszaki szabály[oknak]” minősülnek?

2) A fogadóterminálokra kivetett adóról szóló bécsi törvény rendelkezéseinek az (EU) 2015/1535 irányelv értelmében vett közlésének elmulasztása azt eredményezi-e, hogy a fogadóterminál-adóhoz hasonló adót nem lehet kivetni?

8. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2019. szeptember 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-723/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az uniós jogi rendelkezésekkel és jogelvekkel – köztük az (EU) 1535/2015 irányelv 4., 5. és azt követő cikkeivel, a 98/34/EK irányelv 8. cikkével és az EUMSZ 56. cikkel – az olyan nemzeti szabályozás, amely – az Európai Bizottságnak történő előzetes bejelentés nélkül – valamely elektronikus ingatlanközvetítő portál üzemeltetője számára az „információs társadalom valamely szolgáltatásának nyújtására vonatkozó [olyan] műszaki szabályokat” ír elő, amelyek tájékoztatási kötelezettségekből (az elektronikus portálon keresztül megkötött szerződések adatainak az adóhivatal részére történő továbbításából) és adókötelezettségekből (az elektronikus portálon keresztül megkötött szerződésekkel összefüggésben teljesített kifizetéseket terhelő adó levonásából, majd annak az államkincstárba történő befizetéséből) állnak?

2) Ellentétes-e az uniós jogi rendelkezésekkel és jogelvekkel – köztük az EUMSZ 3. cikkel, az EUMSZ 18. cikkel, az EUMSZ 32. cikkel, az EUMSZ 44. cikkel, az EUMSZ 49. cikkel, az EUMSZ 56. cikkel, az EUMSZ 101. és azt követő cikkekkkel, az EUMSZ 116. cikkel, az EUMSZ 120. cikkel, az EUMSZ 127. és azt követő cikkekkkel, valamint a 2000/31/EK irányelvvel és a 2006/123/EK irányelvvel – az olyan nemzeti szabályozás, amely:

— a bérelhető ingatlanok keresésére szolgáló elektronikus portál üzemeltetőit a szerződések adatainak gyűjtésére és továbbítására kötelezi;

— a rövidtávú lakásbérleti szerződések ellenértékének megfizetése során közreműködő ugyanezen elektronikusportál-üzemeltetőket arra kötelezi, hogy kifizetőként vagy jogszabály alapján a más adóalanyt terhelő adó egyetemleges megfizetéséért felelős személyként járjanak el;

— a külföldi illetőségű és Olaszországban állandó telephellyel nem rendelkezőként elismert elektronikusportál-üzemeltetőket adóképviseelő kinevezésére kötelezi;

— a külföldi illetőségű és Olaszországban állandó telephellyel nem rendelkezőként elismert jogalanyokat is arra kötelezi, hogy az idegenforgalmi adóval összefüggésben a más adóalanyt

terhelő adó egyetemleges megfizetéséért felelős személyekként járjanak el?

3) Általánosságban véve ellentétes-e az alapvető uniós jogelvekkel az olyan nemzeti szabályozás, amely az állam adómegállapítás és adóbeszedés terén fennálló hiányosságait de facto valamely vállalkozásra terheli?

9. A tribunal administratif de Montreuil (Franciaország) által 2019. október 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-737/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2019. január 24-i Morgan Stanley & Co International plc kontra Ministre de l'Économie et des Finances ítélet (C-165/17) megoldásai alkalmazandók-e abban az esetben, ha valamely fióktelep valamely tagállamban egyrészt héaköteles ügyleteket teljesít, másrészt szolgáltatásokat nyújt a valamely harmadik államban letelepedett székhelye és fióktelepei számára?

2) Amennyiben a valamely [tag]államban alapított fióktelep az általa valamely harmadik államban található székhelye javára nyújtott szolgáltatásokkal összefüggésben a részéről felmerült költségek, vagyis a banki és pénzügyi szolgáltatások exportja után követel levonási jogot, az adóalany a [közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv] 169. cikk a) pontja alapján vagy e cikk c) pontja alapján vonhatja le a hozzáadottérték-adót?

3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, és amennyiben a fióktelep a 169. cikk a) pontja alapján igényelheti az adólevonást, a valamely harmadik államban letelepedett székhely által végrehajtott banki ügyletek mely feltételek esetén tekinthetők úgy, hogy jogosultságot biztosítanak a levonásra, ha e banki ügyleteket olyan tagállamban teljesítették, amelynek területén a hozzáadottérték-adóval terhelt költségek felmerültek? Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén és amennyiben a fióktelep a 169. cikk c) pontja alapján igényelhet adólevonást, a megrendelő mely feltételek esetén tekinthető az Európai Unió területén kívül letelepedettnak akkor, ha a fióktelep az Európai Unióban van, és az a székhellyel egyetlen jogalanyt képez?

Munkaügyi ügyszak

1. Tribunalul București (Románia) által 2019. augusztus 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-585/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e érteni a 2003/88/EK irányelv 2. cikkének 1. pontjában meghatározott „munkaidő” [kifejezést], hogy „az az időtartam, amely alatt a munkavállaló [egyetlen, (teljes munkaidőre szóló) szerződés alapján] dolgozik, a munkáltató rendelkezésére áll, és tevékenységét vagy feladatát végzi” vagy az a munkavállaló által megkötött valamennyi (munka)szerződésre vonatkozik?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2003/88/EK irányelv 3. cikkével (annak kötelezettsége, hogy a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót 24 órás időtartamonként 11 összefüggő órából álló minimális napi pihenőidő illessen meg) és 6. cikkének b) pontjával (a heti átlagos munkaidőre, a túlórákat is beleértve, legfeljebb 48 órás felső korlát rögzítése) a tagállamokra nézve meghatározott követelményeket, hogy azok egyetlen szerződéssel vagy azonos munkáltatóval, illetve több különböző munkáltatóval megkötött valamennyi szerződéssel kapcsolatban hoznak létre korlátokat?

3) Arra az esetre, ha az első és a második kérdésre adott válaszok olyan értelmezést eredményeznek, amely szerint kizárt annak a lehetősége, hogy a tagállamok nemzeti szinten szabályozhatják a 2003/88/EK irányelv 3. cikkének és 6. cikke b) pontjának az [egyes] szerződésekkel kapcsolatos alkalmazását olyan nemzeti rendelkezések hiányában, amelyek szabályozzák azt, hogy a minimális napi pihenőidőnek és a maximális heti munkaidőnek a munkavállalóhoz kell kötődnie (függetlenül attól, hogy ugyanazzal vagy különböző munkáltatókkal hány munkaszerződést köt meg), valamely

tagállamnak az állam nevében eljáró közintézménye hivatkozhat-e a 2003/88/EK irányelv 3. cikke és 6. cikke b) pontja rendelkezéseinek közvetlen alkalmazhatóságára és alkalmazhat-e szankciót a munkáltatóval szemben amiatt, hogy az nem tartotta be az irányelv által a napi pihenőidőre és/vagy a maximális heti munkaidőre előírt korlátozásokat?

2. A Curtea de Apel Alba Iulia (Románia) által 2019. augusztus 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-644/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2000/78 irányelv 1. cikkét, 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját és 3. cikkét, [valamint] az 1999. június 28-i 1999/70/EK irányelvvel végrehajtott, az ESZSZ[,] az UNICE [és] a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 4. szakaszát, hogy az említett rendelkezések értelmében hátrányos megkülönböztetést valósít meg az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan rendelkezés, amely értelmében a munkáltató a 65. életévüket betöltött személyeknek az állandó személyi állomány tagjaiként betöltött munkakörét a nyugdíjazás előtt e személyeket megillető jogok tiszteletben tartása mellett kizárólag akkor tarthatja fenn, ha doktori képzés keretében felügyelő tanári munkakört töltenek be, amely rendelkezés azonban hátrányosan érinti azokat az előbbiekkal azonos helyzetű személyeket, akik e lehetőséggel akkor rendelkezének, ha lennének betöltendő álláshelyek és ha esetükben teljesülnének a szakmai teljesítménnyel kapcsolatos követelmények, továbbá amely rendelkezés értelmében a nem a doktori képzés keretében felügyelő tanári munkakört betöltő személyek esetében ugyanezen egyetemi tevékenységre vonatkozóan kötelezővé lehet tenni egymást követő, határozott ideig tartó munkaszerződések alkalmazását az állandó személyi állományba tartozó egyetemi oktató számára nyújtottnál alacsonyabb „óraalapú” díjazás mellett?

2) Lehet-e akként értelmezni az uniós jog alkalmazásának elsőbbségét (az uniós jog elsőbbségének elve), hogy annak értelmében a nemzeti bíróság mellőzheti a nemzeti bíróság olyan jogerős ítéletének alkalmazását, amelyben a nemzeti bíróság megállapította, hogy az ismertetett tényállással összefüggésben tiszteletben tartották a 2000/78/EK irányelvet és nem áll fenn hátrányos megkülönböztetés?

2/A. A Watford Employment Tribunal (Egyesült Királyság) által 2019. szeptember 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-692/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétesek-e a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003/88/EK irányelvvel azok a nemzeti jogi rendelkezések, amelyek alapján valamely magánszemély ahhoz, hogy az irányelv hatálya alá tartozzon, köteles „személyesen” teljesíteni a számára előírt munkavégzést vagy szolgáltatásnyújtást?

2. Különösen:

2.1. Az, hogy valamely magánszemély alvállalkozókat vagy „helyettesítőket” vehet igénybe a számára előírt munka vagy szolgáltatások részben vagy egészben történő elvégzéséhez, azt jelenti-e, hogy az illető a 2003/88/EK irányelv alkalmazásában

2.1.1. egyáltalán nem tekintendő munkavállalónak (mivel a helyettesítő igénybevételéhez való jog összeegyeztethetetlen a munkavállalói jogállással); vagy

2.1.2. csak azon időszak vonatkozásában tekintendő munkavállalónak, amely alatt az említett helyettesítő igénybevételéhez való jogával él (vagyis a ténylegesen a munkavégzéssel vagy szolgáltatásnyújtással töltött idő vonatkozásában munkavállalónak tekintendő)?

- 2.2. A 2003/88/EK irányelv szerinti munkavállalói jogállás megállapítása szempontjából lényeges-e, hogy az adott felperes ténylegesen nem élt az alvállalkozó vagy helyettesítő igénybevételéhez való jogával, míg más, lényegében azonos feltételek mellett foglalkoztatott személyek igen?
- 2.3. A 2003/88 irányelv szerinti munkavállalói jogállás megállapítása szempontjából lényeges-e, hogy más jogalanyok, így részvénytársaságok és korlátolt felelősségű társaságok az adott felperessel lényegében azonos feltételek mellett végzik a munkát?
3. A 2003/88/EK irányelv szerinti munkavállalói jogállás megállapítása szempontjából lényeges-e, hogy a vélelmezett munkáltató nem köteles munkát ajánlani a felperesnek, vagyis munkát „szükség esetén” ajánlanak, és/vagy hogy az adott felperes nem köteles azt elfogadni, vagyis „a futárt mindig megilleti a felkínált munka el nem fogadásához való abszolút jog”?
4. A 2003/88/EK irányelv szerinti munkavállalói jogállás megállapítása szempontjából lényeges-e, hogy a felperes nem köteles kizárólag a vélelmezett munkáltató számára munkát végezni, hanem azt egyidejűleg bármely harmadik személy részére is megteheti, így a vélelmezett munkáltató közvetlen versenytársainak is nyújthat hasonló szolgáltatásokat?
5. A 2003/88/EK irányelv szerinti munkavállalói jogállás megállapítása szempontjából lényeges-e, hogy az adott felperes ténylegesen nem élt azzal a jogával, hogy harmadik személyeknek hasonló szolgáltatásokat nyújtson, míg más, lényegében azonos feltételek mellett foglalkoztatott futárok igen?
6. A 2003/88/EK irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában hogyan kell kiszámítani valamely munkavállaló munkaidejét, ha az adott felperes nem előre meghatározott munkaidőben köteles munkát végezni, hanem bizonyos intervallumon belül – például 7.30–21.00 közötti időszakban – szabadon határozhatja meg munkaidejét? Hogyan kell kiszámítani a munkaidőt különösen akkor, ha:
- 6.1. az említett munkaidőben az illető nem köteles kizárólag a vélelmezett munkáltatónak munkát végezni és az említett munkaidő alatt egyes tevékenységeket (pl. autóvezetés) a vélelmezett munkáltató és valamely harmadik személy javára is végez;
- 6.2. a munkavállaló tág mozgásteret élvez a munkavégzés módját illetően, így idejét saját személyes kényelmi szempontjaihoz, nem pedig kizárólag a vélelmezett munkáltató érdekeihez igazíthatja.

3. A Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Spanyolország) által 2019. október 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-726/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy lehet-e tekinteni, hogy az 1999/70 irányelv 1. és 5. szakaszának hatékony érvényesülésével összhangban áll egy olyan határozott idejű szerződés megkötése, mint az álláshely ideiglenes betöltése céljából határozott időre létrejött munkaszerződés (interinidad por vacante), amely a munkáltató mérlegelésére bizza annak időtartamát, azáltal, hogy a munkáltató eldöntheti, hogy betölti-e vagy sem a megüresedett álláshelyet, mikor tölti be azt és mennyi ideig tart a kiválasztási eljárás?
2. Úgy kell-e tekinteni, hogy átültették a spanyol jogba az 1999/70/EK tanácsi irányelv 5. szakaszában foglalt, egy vagy több, a határozott idejű foglalkoztatás visszaélészerű alkalmazásának elkerülésére irányuló intézkedés bevezetésére vonatkozó kötelezettséget az álláshely ideiglenes betöltése céljából határozott időre létrejött munkaszerződés (interinidad por vacante) esetében, ha ezen határozott idejű munkaviszonyok maximális időtartama nincs az ítélkezési gyakorlat elveinek megfelelően rögzítve, és nincsenek pontosan meghatározva azok az objektív indokok, amelyek igazolhatják e jogviszonyok meghosszabbítását, és nincs meghatározva, hogy az ilyen munkaviszonyok hányszor hosszabbíthatók meg?
3. Sérti-e a keretmegállapodás célját és hatékony érvényesülését az, hogy a spanyol jogban – az ítélkezési gyakorlat értelmében – nem létezik semmilyen, a helyettesítés céljából határozott időre létrejött munkaszerződések munkavállalókkal szembeni visszaélészerű alkalmazásának elkerülésére és szankcionálására szolgáló hatékony intézkedés azáltal, hogy nincs korlátozva a munkaviszonyok maximális teljes időtartama, és e jogviszonyok soha nem válnak határozatlan idejű, vagy határozatlan

idejű, nem állandó munkaviszonyokká, még sok év elteltével sem, és a munkavállalók végkielégítésben sem részesülnek a jogviszony megszűnésekor, a közigazgatási szerv pedig nem köteles megindokolni az álláshely ideiglenes betöltése céljából határozott időre létrejött munkaszerződés (*interinidad por vacante*) meghosszabbítását, miközben éveken át nem írnak ki pályázatot az üres álláshely betöltésére vagy elhúzódnak a kiválasztási eljárás?

4. Az 1999/70/EK tanácsi irányelv céljaival összeegyeztethetőnek kell-e tekinteni egy olyan, határozatlan idejű munkaviszonyt, amelynek időtartama a Bíróság [...] 2018. június 5-i C-677/16. sz. ítélete (2) szerint szokatlanul hosszú és annak időtartama teljes egészében, korlátozás és bármiféle indoklás nélkül a munkáltató döntésétől függ, anélkül, hogy a munkavállaló előre láthatná, hogy munkaviszonya – amely akár a nyugdíjazásáig is elhúzódhat – mikor szűnik meg, vagy úgy kell-e tekinteni, hogy e munkaviszony visszaélészerű?

5. Úgy kell-e tekinteni, hogy a Bíróság [...] 2018. október 25-i C-331/17. sz. ítéletével összhangban áll az, hogy a 2008-as gazdasági válság elviekben igazoló oka az egymást követő határozott idejű munkaviszonyoknak a keretmegállapodás 5. szakaszának (1) bekezdése szerinti visszaélészerű alkalmazásával szembeni megelőző intézkedések hiányának, amely intézkedések alapján el lehetett volna kerülni vagy meg lehetett volna akadályozni a felperes és a Madridi Autonóm Község között létrejött munkaviszony időtartamának 2003-tól 2008-ig történő meghosszabbítását, majd megújítását és 2016-ig történő ismételt meghosszabbítását, ami következtében a helyettesítés céljából határozott időre létrejött munkaszerződés (*interinidad*) időtartama 13 évre hosszabbodott meg?

Polgári ügyszak

1. A Juzgado de Primera Instancia e Instrucción no 6 de Ceuta (Spanyolország) által 2019. július 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-522/19. és C-523/19. C-527/19. sz. ügy)³

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének értelmében a fogyasztók és felhasználók védelmének biztosítása érdekében, valamint az e védelmet végrehajtó uniós ítélkezési gyakorlat értelmében összeegyeztethető-e az uniós joggal az, hogy a Tribunal Supremo 2019. január 23-i 44–49 ítéleteiben egyértelmű kritériumként rögzítette azt a megállapítást, miszerint a fogyasztókkal kötött jelzálogfedezetű kölcsönszerződésekben tisztességtelen jellegűnek minősül az a meg nem tárgyalt szerződési feltétel, amely előírja, hogy a jelzálogfedezetű kölcsönügylet megkötésének összes költségét az adósra kell hárítani, és a költségeket az említett tisztességtelen jellegű és semmisnek nyilvánított szerződési feltételben foglalt különböző jogcímelek szerint meg kell osztani a szerződési feltételt előre meghatározó banki intézmény és az adós fogyasztó között a nemzeti szabályozás értelmében tartozatlanul megfizetett összegek visszatérítésének korlátozása céljából?

Továbbá, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének értelmében a fogyasztók és felhasználók védelmének biztosítása érdekében, valamint az e védelmet végrehajtó uniós ítélkezési gyakorlat értelmében összeegyeztethető-e az uniós joggal az, hogy a Tribunal Supremo egységesen értelmezi azon, tisztességtelen jellege miatt semmis szerződési feltételt tekintetében, amelynek törlése és az ahhoz fűződő joghatások nem érintik a jelzálogjoggal biztosított kölcsönszerződés fennmaradását?

2) Hasonlóképpen, a LEC 394. cikkével kapcsolatban, amely az eljárási költségek tekintetében az objektív pernyertesség figyelembevételét írja elő, megállapítható-e, hogy ha kimondják a költségekre vonatkozó tisztességtelen szerződési feltétel semmisségét, azonban e semmisség joghatásai a költségek fent hivatkozott megosztására korlátozódnak, ez az európai uniós jog tényleges

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

érvényesülésének és azon elvnek a megsértését jelenti, amely szerint a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, amennyiben az ítéletben részben adnak helyt [a kérelmeknek], és ez értelmezhető-e úgy, mint ami fordított visszatartó hatást vált ki, amelynek következtében gyengül a fogyasztók és felhasználók jogos érdekeinek védelme?

2. A Tribunale di Milano (Olaszország) által 2019. szeptember 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-693/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e – és ha igen, milyen feltételek esetén – a 93/13/EGK irányelv 6. és 7. cikkével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével a felvázolthoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja, hogy a végrehajtási bíróság felülvizsgálja valamely jogerőre emelkedett bírósági végrehajtható okirat lényeges tartalmát, és hogy lerontsa a közvetett jogerőt abban az esetben, ha a fogyasztó úgy nyilatkozik, hogy hivatkozni kíván a szerződésben szereplő és a végrehajtható okirat alapját képező feltétel tisztességtelenségére?

3. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2019. szeptember 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-684/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az a harmadik személy, akit egy olyan internetes honlapon közzétett bejegyzésben említnek, amely a védjeggyel azonos megjelölést tartalmaz, a 2008/95/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében használja-e ezt a védjegyet, ha a bejegyzést nem ő maga helyezte el, azt azonban a honlap üzemeltetője egy másik olyan bejegyzésből vette át, amelyet a harmadik személy a védjegyet sértő módon helyezett el?

3/A. A High Court of Justice (Chancery Division) (Egyesült Királyság) által 2019. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-728/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ahhoz, hogy egy közösségi formatervezési minta a 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: rendelet) 11. cikke alapján lajstromozás nélkül is oltalomban részesülhessen a formatervezési mintának a 11. cikk (1) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutása révén, a 11. cikk (2) bekezdése értelmében vett hozzáférhetővé válás eseményének a Közösség földrajzi határain belül kell-e megtörténnie, vagy elegendő, ha ezen eseményre, bárhol is történt, oly módon került sor, hogy az a rendes üzletvitel során észszerűen juthatott az érintett ágazatban a Közösségben működő szakmai körök tudomására (feltételezve, hogy a formatervezési mintát nem titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatták be a 11. cikk (2) bekezdése utolsó mondatának értelmében véve)?

2. Azon formatervezési minta újdonságának értékelése szempontjából, amelyre lajstromozás nélküli mintaoltalmat igényelnek, azt a napot kell-e alapul venni a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában, amelyen a közösségi formatervezési minta lajstromozás nélkül részesült oltalomban a rendelet 11. cikke alapján, vagy azt a napot, amelyen a formatervezési minta hozzáférhetővé válásának a rendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett releváns eseménye a rendes üzletvitel során észszerűen juthatott az érintett ágazaton belül a Közösségben működő szakmai körök tudomására (feltételezve, hogy a formatervezési mintát nem titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatták be a 7. cikk (1) bekezdése utolsó mondatának értelmében véve), vagy valamely másik napot, és ha igen, melyiket?

3/B. A Court of Appeal in Northern Ireland (Egyesült Királyság) által 2019. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-729/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- i Úgy kell-e értelmezni a tartásról szóló 4/2009/EK rendelet 75. cikkének (2) bekezdését, hogy az kizárólag azokra a „határozatokra” alkalmazandó, amelyeket a határozatok meghozatalakor uniós tagsággal rendelkező államokban hoztak meg?
- ii Tekintettel arra, hogy Lengyelország jelenleg a hágai jegyzőkönyv hatálya alá tartozó, európai uniós tagállam, valamely lengyel bíróság által 1999 és 2003 között, vagyis Lengyelország európai uniós csatlakozása előtt hozott, tartásról szóló határozatok jelenleg nyilvántartásba vehetők-e és végrehajthatók-e valamely más uniós tagállamban a 4/2009/EK rendelet (a tartásról szóló rendelet) valamely része alapján, és különösen:
  - a) a tartásról szóló rendelet 75. cikkének (3) bekezdése, valamint 56. cikke alapján;
  - b) a tartásról szóló rendelet 75. cikkének (2) bekezdése, valamint IV. fejezetének 2. szakasza alapján;
  - c) a tartásról szóló rendelet 75. cikke (2) bekezdésének a) pontja, valamint IV. fejezetének 3. szakasza alapján;
  - d) a rendelet bármely más cikke alapján?

3/C. A Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija (Lettország) által 2019. október 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-762/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az alperes tevékenységét, amely abban áll, hogy a végső fogyasztót egy hiperhivatkozás révén átirányítja a felperes internetes oldalára, ahol álláshirdetések adatbázisa tekinthető meg, hogy az az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „újrahasznosítás” – konkrétan az adatbázis egyéb módon történő közvetítésére irányuló újrahasznosítás – fogalommeghatározásának körébe tartozik?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az alperes keresőmotorjában a metacímkék tartalmaként megjelenő információt, hogy az az 1996. március 11-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti „kimásolás” fogalommeghatározásának, konkrétan az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének más hordozóra bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő végleges vagy ideiglenes átvitelének körébe tartozik?

Gazdasági ügyszak
----

1. A Landesgericht Korneuburg (Ausztria) által 2019. szeptember 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-654/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5., 6. és 7. cikkét, hogy a késés számításakor – tekintettel az Európai Unió Bíróságának C-452/13. sz. határozatára, amely alapján a repülőgép ajtajának kinyitása az irányadó – az ajtó kinyitásának tényleges időpontja és a tervezett érkezési időpont közti különbséget kell figyelembe venni, vagy úgy, hogy az ajtó kinyitásának tényleges

időpontja és a tervezett érkezési időpont alapján várható ajtónyitás időpontja közti különbséget?

7. A Handelsgericht Wien (Ausztria) által 2019. szeptember 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-661/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke (1) bekezdésének második mondatát a (4) bekezdéssel összefüggésben, hogy egy két légi járatból álló repülő úton történő, az átszállási repülőtéren való jelentősebb tartózkodás nélkül megvalósuló személyszállítás esetében pusztán a második szakasz távolsága irányadó a kártalanítás mértékét illetően, amennyiben a kereset csak a rendellenességgel érintett második szakaszt üzemeltető légifuvarozó ellen irányul, és az első szakaszt egy másik légifuvarozó üzemeltette?

1/A. Az Audiencia Provincial de Alicante (Spanyolország) által 2019. szeptember 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-691/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e a[93/13/EGK tanácsi] irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében elismert azon elvvel, amely szerint a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, egy olyan bírósági értelmezés (amely abban áll, hogy egy fogyasztóval kötött jelzálogfedeztetű kölcsönszerződésben foglalt, a költségekre vonatkozó szerződési feltétel értelmében jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítése nem a semmisség megállapításából eredő joghatásnak, hanem olyan önálló kereset tárgyának tekintendő, amely elévülési időhöz van kötve), amely lehetővé teszi, hogy a fogyasztót véglegesen kötelezze a költségekre vonatkozó szerződési feltétel, mivel a fogyasztó azt nem térítheti vissza, ha az említett kereset benyújtásához való jog elévült?

2) Összeegyeztethető-e az említett elvvel a tisztességtelennek minősített szerződési feltétel alkalmazása értelmében jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítése iránti kérelem elévülésének jogintézménye, ha a szerződési feltétel semmisségének megállapítása ellenére az a visszafizetéshez való jog elvesztését feltételezheti?

3) Igenlő válasz esetén, az Európai Unió Bírósága által hivatkozott „észszerű mértékű jogvesztő határidő” fogalmát kizárólag néhány nemzeti paraméter alapján kell-e értelmezni, vagy épp ellenkezőleg, a határidő észszerűségénél figyelembe kell-e venni valamilyen követelményt a hitelfeltevő fogyasztók minimális szintű védelmének az Európai Unió egész területén történő biztosítása céljából, és az nem érintheti azon jog lényegi tartalmát, hogy a fogyasztóra nézve ne jelentsen kötelezettséget valamely, tisztességtelennek minősített szerződési feltétel?

4) Amennyiben úgy kell tekinteni, hogy az elévülési határidő észszerűségénél figyelembe kell venni bizonyos minimális feltételeket, az észszerűség függhet-e azon időponttól, amelynek tekintetében valamely nemzeti jogszabály megállapítja, hogy a kereset megindítható; észszerű-e az, hogy az elévülési határidő számítása a szerződéskötés időpontjában kezdődjön, vagy épp ellenkezőleg, azon elv, amely szerint a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, megköveteli a költségekre vonatkozó szerződési feltétel semmisségének előzetes vagy egyidejű megállapítását abból a célból, hogy a hitelfeltevőnek észszerű határidő álljon rendelkezésére a jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítésére?

2. Az Augstākā tiesa (Senāts) (Lettország) által 2019. október 7-én benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-735/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének helyes alkalmazásával az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a visszavásárlásra vonatkozó ajánlattételi kötelezettség esetén a részvény árát úgy kell kiszámolni, hogy az érintett társaság nettó eszközértékét (amelyben a nem ellenőrző – kisebbségi – részesedéseket kimutatják) el kell osztani a kibocsátott részvények számával?
2. Ha első kérdésre nemleges válasz adandó abban az értelemben, hogy az érintett társaság nettó eszközértékeiben nem kell kimutatni a nem ellenőrző vagy kisebbségi részesedéseket, tisztán meghatározottnak tekinthető-e – a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (4) bekezdése második albekezdésének értelmében – a részvény árának olyan meghatározási módszere, amelynek megértéséhez az ítélkezési gyakorlat egyik jogfejlesztési módszerét, a szűkítő teleológiai értelmezést kell alkalmazni?
3. Összeegyeztethető-e a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (4) bekezdésével, vagyis a méltányos ár megállapításával az olyan szabályozás, amely előírja, hogy a következő három változat közül a legmagasabbat kell választani:
  - 3.1. az az ár, amelyért az ajánlattevő vagy a vele egyetértésben eljáró személyek az érintett társaság részvényeit a megelőző 12 hónapban megvásárolták. Ha a részvényeket eltérő árakon vásárolták meg, a visszavásárlási árat a visszavásárlásra vonatkozó ajánlattételi kötelezettség keletkezését megelőző 12 hónapban történő részvényszerzések során alkalmazott árak közül a legmagasabb ár jelenti;
  - 3.2. a részvény súlyozott átlagára azon a szabályozott piacon vagy azon multilaterális kereskedési rendszerben, amely az utolsó 12 hónapban az érintett részvények legnagyobb ügyleti forgalmával rendelkezett. A részvény súlyozott átlagárát a visszavásárlásra vonatkozó ajánlattételi kötelezettség keletkezését megelőző 12 hónap alapján számítják ki;
  - 3.3. a részvénynek az érintett társaság nettó eszközértékének és a kibocsátott részvények számának hányadosaként számított értéke. A nettó eszközértéket úgy számítják ki, hogy az érintett társaság eszközelemeinek teljes összegéből levonják a saját részvényeket és a kötelezettségeket képező részt. Ha az érintett társaság eltérő nominális értékű részvényekkel rendelkezik, a nettó eszközértéket olyan százalékos arányban kell felosztani, amelyet a részvény egyes nominális értékei az alaptőkében képviselnek?
4. Ha a nemzeti jog által meghatározott számítási módszer, a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (4) bekezdésének második albekezdése által [a tagállamoknak] biztosított mérlegelési mozgástér alkalmazásával, magasabb árat eredményez, mint az 5. cikk (4) bekezdésének első albekezdése, összeegyeztethető-e az irányelv céljával a mindig legmagasabb ár választása?
5. Ha az európai uniós jog helytelen alkalmazásából adódóan valamely magánszemélyt kár éri, előírhat-e a nemzeti jog valamilyen korlátozást az említett kár megtérítése tekintetében, ha e korlátozást a nemzeti jog helytelen alkalmazása folytán elszenvedett kárra és az uniós jog helytelen alkalmazása folytán elszenvedett kárra egyaránt alkalmazni kell?
6. Biztosítanak-e jogokat a magánszemélyek számára a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv jelen ügyre alkalmazandó rendelkezései, vagyis teljesül-e az állami felelősség megállapításának megfelelő feltétele?

3. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2019. október 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-745/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Amennyiben bebizonyosodik valamely, egy vállalkozás és egy fogyasztó között létrejött hitelszerződésben alkalmazott, a kamatláb egyoldalú módosítására vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen jellege, kiindulhat-e a nemzeti bíróság abból, hogy a szerződés alapján fizetendő kamatot (az eredeti szerződésben foglalt eltérő megállapodás ellenére) a hitelösszeg kifizetésének időpontjában meghatározott mértékben állapították meg?
- 2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén megítélhet-e egyáltalán kamatokat a nemzeti bíróság olyan tisztességtelen szerződési feltétel fennállása esetén, amely a szerződés szerinti változó kamatlábat nem jogszerű módszerrel határozza meg?
- 3) Milyen hatást fejt ki az első két kérdésre adandó válasza az a körülmény, hogy a fogyasztó a hitel folyamatos visszafizetése során a kamatláb meghatározására vonatkozó olyan módszer alkalmazásához járult hozzá, amely nem alkalmaz tisztességtelen feltételeket?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

1. A Bíróság (második tanács) 2019. szeptember 24-i végzése (a Spetsializiran nakazatelen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a QR elleni büntetőeljárás (C-467/19. PPU. sz. ügy)⁴

A büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem szabályozza azt a kérdést, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a bünszervezetben való részvétel miatt büntetőeljárás alá vont személy és az ügyész között megkötött vádalku bíróság által történő jóváhagyásának feltétele lehet-e az, hogy az e bünszervezetben való részvételük miatt eljárás alá vont többi személy hozzájárul e megállapodás megkötéséhez.

1/A. A Bíróság (második tanács) 2019. október 9-i ítélete (a Kammergericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Az NJ ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása (C-489/19. PPU. sz. ügy)⁵

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdésében említett „európai elfogatóparancs” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy e fogalom kiterjed a valamely tagállam ügyészsége által kibocsátott európai elfogatóparancsra, jöllehet ezen ügyészség ki van téve azon kockázatnak, hogy az elfogatóparancs kibocsátása során közvetlenül vagy közvetve alá van rendelve az igazságügyi miniszterhez hasonló végrehajtó hatalmi szerv által adott egyedi rendelkezéseknek, illetve utasításoknak, feltéve hogy az említett elfogatóparancs, annak érdekében, hogy azt az említett ügyészség továbbíthassa, kötelezően bírósági jóváhagyás tárgyát képezi, amely bíróság – hozzáférve a büntetőügy teljes aktájához, amelyhez csatolták a végrehajtó hatalmi szerv által adott esetleges egyedi rendelkezéseket, illetve utasításokat is – függetlenül és objektíven felülvizsgálja az említett elfogatóparancs kibocsátásának

⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak, 25. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak, 26. sz. alatt.

feltételeit, valamint arányosságát, ily módon olyan önálló határozatot hozva, amely révén ezen elfogatóparancs végleges formát ölt.

1/B. A Bíróság (nagytanács) 2019. október 15-i ítélete (a Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) –A Dumitru-Tudor Dorobantuval szemben kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása (C-128/18. sz. ügy)⁶

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 1. cikkének a Charta 4. cikkével összefüggésben értelmezett (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a végrehajtó igazságügyi hatóság olyan objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális információkkal rendelkezik, amelyek tanúsítják, hogy a kibocsátó tagállam büntetés-végrehajtási intézeteiben a fogvatartási körülményeket érintően rendszerszintű vagy általánossá vált hiányosságok állnak fenn, e hatóságnak, annak értékelése érdekében, hogy fennállnak-e olyan komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok, amelyek alapján feltételezhető, hogy az e tagállamnak való átadását követően az európai elfogatóparanccsal érintett személy ténylegesen ki lenne téve az e 4. cikk értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének, figyelembe kell vennie a fogva tartás abban a büntetés-végrehajtási intézetben uralkodó releváns fizikai körülményeinek összességét, amelyben az érintett fogva tartását konkrétan végrehajtani tervezik, mint amilyen az ezen intézet egy zárkájában rendelkezésre álló személyes tér, a higiéniai körülmények, valamint a fogvatartott említett intézetben való szabad mozgásának mértéke. Ez az értékelés nem korlátozódik a nyilvánvaló hiányosságok vizsgálatára. Ezen értékelés céljából a végrehajtó igazságügyi hatóságnak kérnie kell az általa szükségesnek talált információkat a kibocsátó igazságügyi hatóságtól, és főszabály szerint bíznia kell az e hatóság által nyújtott biztosítékokban olyan konkrét tényezők hiányában, amelyek arra engednek következtetni, hogy a fogvatartási körülmények sértik az Alapjogi Charta 4. cikkét.

Ami közelebbről a fogvatartottak rendelkezésére álló személyes teret illeti, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak jelenleg az uniós jogban e tekintetben előírt minimális szabályok hiányában az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezménynek az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett 3. cikkéből eredő minimális követelményeket kell figyelembe vennie. E rendelkezésre álló tér számításából ki kell hagyni a higiéniai létesítményeket, de bele kell számítani a bútorok által elfoglalt teret. A fogvatartottaknak azonban lehetőséggel kell rendelkezniük arra, hogy a zárkában normálisan mozogjanak.

A végrehajtó igazságügyi hatóság nem tekintheti kizártnak az embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének fennállását önmagában amiatt, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamban a fogvatartási körülményeinek a vitatását lehetővé tévő jogorvoslati lehetőséggel rendelkezik, vagy hogy e tagállamban olyan jogszabályi vagy strukturális intézkedéseket hoztak, amelyek a fogvatartási körülmények vizsgálatának fokozására irányulnak.

Az említett hatóság részéről annak megállapítása, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadását követően ténylegesen ki lenne téve az ilyen veszélynek az abban a büntetés-végrehajtási intézetben uralkodó körülmények miatt, amelyben a fogva tartását konkrétan végrehajtani tervezik, az ilyen átadásról való határozathozatal céljából nem mérhető össze a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés hatékonyságával, valamint a kölcsönös bizalom és elismerés elveivel kapcsolatos megfontolásokkal.

---

⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Büntető ügyszak, 9. szám alatt.

1/C. A Bíróság (első tanács) 2019. október 24-i ítélete (a Spetsializiran nakazatelen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ivan Gavanzov elleni büntetőeljárás (C-324/17. sz. ügy)⁷

A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének – az irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállam igazságügyi hatóságának az európai nyomozási határozat kibocsátásakor e szakaszban nem kell feltüntetnie azon jogorvoslati lehetőségek leírását, amelyeket adott esetben e tagállam az ilyen határozat kibocsátásával szemben előír.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

1. A Bíróság (nagytanács) 2019. október 1-i ítélete (a Tribunal correctionnel de Foix [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Mathieu Blaise és társai elleni büntetőeljárás (C-616/17. sz. ügy)⁸

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések: vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőt, amely érintené a növényvédő szerek forgalomba hozataláról, valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet érvényességét.

2. A Bíróság (első tanács) 2019. október 2-i ítélete (a Court of Appeal in Northern Ireland [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ermira Bajratari kontra Secretary of State for the Home Department (C-93/18. sz. ügy)⁹

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy valamely kiskorú uniós polgár elegendő forrásokkal rendelkezik ahhoz, hogy ne jelentsen indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodása időtartama alatt, még akkor is, ha e források az e tagállamban tartózkodási okmánnyal és munkavállalási engedéllyel nem rendelkező, harmadik országbeli állampolgár apja által jogellenesen végzett munkából származó jövedelmekből erednek.

3. A Bíróság (első tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid kontra A, B, P (C-70/18. sz. ügy)¹⁰

Az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulást létrehozó megállapodásban – amelyet 1963. szeptember 12-én Ankarában írt alá egyrészt a Török Köztársaság, másrészt az EGK tagállamai és a Közösség, és amelyet a Közösség nevében az 1963. december 23-i 64/732/EGK tanácsi határozattal kötöttek meg, hagytak jóvá és erősítettek meg – létrehozott társulási tanács által elfogadott, a társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 határozat 13. cikkét úgy kell

⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak, 10. szám alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, 27. szám alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 92. szám alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, 98. szám alatt.

értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az ideiglenes tartózkodásra jogosító engedély harmadik államok állampolgárai – beleértve a török állampolgárokat is – részére történő kiállítását attól a feltételtől teszi függővé, hogy biometrikus adataikat valamely központi nyilvántartó rendszerben rögzítik, regisztrálják és megőrzik, az e rendelkezés értelmében vett „új korlátozásnak” minősül. Az ilyen korlátozást azonban igazolja a személyazonossággal való visszaélés és az okmányhamisítás megelőzésére, valamint az azok elleni küzdelemre vonatkozó célkitűzés.

4. A Bíróság (első tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Verwaltungsgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland, Robert Prandl, Gemeinde Zillingdorf által indított eljárás (C-197/18. sz. ügy)¹¹

Az EUMSZ 288. cikket, valamint a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 1991. december 12-i 91/676/EGK tanácsi irányelv 5. cikkének (4) és (5) bekezdését és I. mellékletének A.2. pontját akként kell értelmezni, hogy – feltéve hogy a mezőgazdasági eredetű nitrogénvegyületek kibocsátása jelentős mértékben hozzájárul a szóban forgó, felszín alatti vizek szennyezéséhez – az olyan természetes és jogi személyek számára, mint az alapeljárás felperesei, biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknál követeljék egy már létező cselekvési program módosítását vagy az ezen irányelv 5. cikkének (5) bekezdése szerinti járulékos intézkedések vagy megerősített cselekvések meghozatalát, amennyiben ezen intézkedések hiányában az említett irányelv 5. cikkének (6) bekezdése szerinti egy vagy több mérési ponton a felszín alatti vizek nitrátkoncentrációja meghaladja vagy meghaladhatja az 50 mg/l-t.

5. A Bíróság (negyedik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Curtea de Apel București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA kontra Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA (C-267/18. sz. ügy)¹²

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 57. cikke (4) bekezdésének g) pontját úgy kell értelmezni, hogy az, hogy valamely gazdasági szereplő egy korábbi közbeszerzési szerződés keretében felmerülő munkák egy részét alvállalkozókra bízta, amiről az ajánlatkérő hozzájárulása nélkül döntött, és ami e szerződés megszüntetéséhez vezetett, az említett közbeszerzési szerződésből eredő, az említett rendelkezés értelmében vett lényeges követelmény teljesítésében való jelentős mértékű vagy tartós meg nem felelés körébe tartozik, és indokolja ezen gazdasági szereplőnek valamely későbbi közbeszerzési eljárásban való részvételből történő kizárását, amennyiben a korábbi közbeszerzési szerződés megszüntetésével érintett gazdasági szereplő feddhetetlenségére és megbízhatóságára vonatkozó saját értékelés elvégzését követően az ezen későbbi közbeszerzési eljárást szervező ajánlatkérő szerv úgy ítéli meg, hogy az ilyen alvállalkozásba adás a szóban forgó gazdasági szereplővel fennálló bizalmi viszony megszakadását eredményezi. Az ilyen kizárás kimondását megelőzően az ajánlatkérő szervnek ugyanakkor ezen irányelv 57. cikkének az említett irányelv (102) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (6) bekezdésével összhangban lehetőséget kell biztosítania e gazdasági szereplő számára a korábbi közbeszerzési szerződés megszüntetését követően elfogadott korrekciós intézkedések bemutatására.

6. A Bíróság (negyedik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Kauno miesto savivaldybė,

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 125. szám alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 142. szám alatt.

Kauno miesto savivaldybės administracija által indított eljárás (C-285/18. sz. ügy)¹³

1) Az olyan helyzet, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelyben az ajánlatkérő olyan jogi személy részére ítelt oda egy közbeszerzési szerződést, amely felett a saját szervei felett gyakorolthoz hasonló irányítást gyakorol, olyan eljárás keretében, amelyet akkor indítottak meg, amikor az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv még hatályban volt, és amelynek alapján az említett irányelv hatályon kívül helyezését, azaz 2016. április 18-át követően kötöttek szerződést, a közbeszerzésről és a 2004/18 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá tartozik, amennyiben az ajánlatkérő jogerősen döntött arról a kérdéstről, hogy valamely közbeszerzési szerződés ezen időpontot követő odaítélése során fennáll-e az előzetes versenyeztetési kötelezettség.

2) A 2014/24 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy olyan nemzeti rendelkezés, amelynek értelmében valamely tagállam egy „in house” ügylet megkötését többek között attól a feltételtől teszi függővé, hogy közbeszerzési szerződés odaítélése nem teszi lehetővé a teljesített szolgáltatások minőségének, hozzáférhetőségének vagy folyamatosságának biztosítását, amennyiben a szolgáltatás nyújtásának valamely különös módja mellett döntést a közbeszerzési szerződés odaítélését megelőző szakaszban hozták meg, és az megfelel az egyenlő bánásmód, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, a kölcsönös elismerés, az arányosság és az átláthatóság elvének.

3) A 2014/24 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését az átláthatóság elvére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy azokat a feltételeket, amelyekről a tagállamok az „in house” ügyletek megkötését függővé teszik, konkrét és egyértelmű pozitív közbeszerzési jogi szabályok útján kell meghatározni, amelyeknek az önkényesség kockázatának elkerülése érdekében kellően hozzáférhetőnek és az alkalmazásuk szempontjából előre láthatónak kell lenniük, aminek a vizsgálata a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

4) Egy olyan „in house” ügylet megkötése, amely teljesíti a 2014/24 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a)–c) pontjában kimondott feltételeket, önmagában nincs összhangban az uniós joggal.

7. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – X kontra Belgische Staat (C-302/18. sz. ügy)¹⁴

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a „források” e rendelkezésben szereplő fogalma nem kizárólag a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezőjének „saját forrásaira” vonatkozik, hanem azokat a forrásokat is magában foglalhatja, amelyeket harmadik személy bocsát e kérelmező rendelkezésére, feltéve hogy, az érintett kérelmező egyéni helyzetére tekintettel, e forrásokat stabilaknak, rendszereseknek és elégségeseknek lehet tekinteni.

8. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Conseil d'État [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Fonds du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale SCRL kontra Institut des Comptes nationaux (ICN) (C-632/18. sz. ügy)¹⁵

1) Az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló, 2013. május 21-i 549/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet A. mellékletének rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy annak megállapítása érdekében, hogy egy kormányzati irányítás alatt álló külön

¹³ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 163. szám alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 165. szám alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, 21. szám alatt.

gazdasági egység az e rendelettel létrehozott, nemzeti számlák felülvizsgált európai rendszere értelmében a kormányzati szektorba tartozik-e, mivel egy captive finanszírozó jellemzőivel rendelkezik, meg kell vizsgálni a tevékenységének végzése során a gazdasági kockázatnak való kitétségére vonatkozó kritériumot.

2) Az olyan gazdasági egység, mint amely az alapügyben szerepel, és amelynek valamely kormányzattal szembeni függetlenségét korlátozza a nemzeti szabályozás, amely értelmében e gazdasági egység nem bír teljes körű rendelkezési joggal az eszközeinek és kötelezettségeinek kezelése felett, mivel e kormányzat egyrészt ellenőrzést gyakorol az előbbi eszközei felett, másrészt pedig átvállalja az előbbi kötelezettségeihez kapcsolódó kockázatot, az 549/2013 rendelet A. mellékletének 2.21–2.23 pontja értelmében „captive finanszírozónak” minősíthető, feltéve hogy az e nemzeti jogszabályban előírt ellenőrzési intézkedések a nemzeti bíróság által akként értelmezhetők, hogy ezek következményeként az érintett gazdasági egység nem képes az említett kormányzattól függetlenül cselekedni, mivel e kormányzat ezen egység számára megszabja azokat a feltételeket, amelyek mellett e gazdasági egység eljárni köteles, anélkül hogy lehetősége lenne arra, hogy a saját kezdeményezésére azokat jelentős mértékben módosítsa.

8/A. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. október 3-i végzése (az Administrativen sad – Haskovo [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SZ kontra Mitnitsa Burgas (C-652/18. sz. ügy)¹⁶

A Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely a rendelet 3. cikke szerinti nyilatkozattételi kötelezettség megsértése esetére a közigazgatási bíróság kiszabása mellett a be nem jelentett készpénznek az állam javára történő elkobzását is előírja.

9. A Bíróság (második tanács) 2019. október 10-i ítélete (a Korkein hallinto-oikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola Pohjois-Savo – Kainuu ry által indított eljárás (C-674/17. sz. ügy)¹⁷

A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 16. cikke (1) bekezdésének e) pontját akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a farkasok szándékos megölésének ezen irányelv IV. mellékletének a) pontjával összefüggésben értelmezett 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában kimondott tilalma alól – az orvvadászat elleni küzdelmet célzó – eltéréseket engedő határozatoknak állomány szabályozó vadászat címén történő elfogadása, amennyiben:

- az ezen eltérések által követett célt nem támasztották alá egyértelmű és pontos módon, és a szigorú tudományos adatok alapján a nemzeti hatóság nem tudja bizonyítani, hogy ezen eltérések alkalmasak e cél megvalósítására,
- nem kellően bizonyított, hogy az ezek által követett cél nem valósítható meg más megfelelő megoldás által, mivel önmagában egy jogellenes tevékenység megvalósulása vagy az annak ellenőrzése során felmerülő nehézségek nem tekinthetők e tekintetben elégséges tényezőnek,
- nem garantált, hogy az eltérések nem befolyásolják hátrányosan az érintett faj populációinak kedvező védeltségi állapotban való fenntartását annak természetes elterjedési területén,
- az eltérések nem képezték az érintett faj populációja védeltségi állapota tekintetében és a tervezett eltérés által ezen állapotra esetlegesen gyakorolt hatások tekintetében a tagállam, vagy adott esetben, ha e tagállam határai több bioföldrajzi régiót szelnek át, az érintett bioföldrajzi régió

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Közigazgatási úgyszak, 25. szám alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Közigazgatási úgyszak, 44. szám alatt.

területének szintjén, illetve, ha a faj természetes elterjedési területe azt megköveteli, lehetőség szerint határokon átnyúló szinten végzett vizsgálat tárgyát, és

- nem teljesül az említett irányelv IV. mellékletében szereplő fajok egyes példányai szelektív és korlátozott számban történő elejtésére vonatkozó, szigorúan ellenőrzött feltételek összessége, amelyek tiszteletben tartását különösen a populáció szintjére, védettségi állapotára és biológiai jellemzőire tekintettel kell meghatározni.

A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az alapügyben ez a helyzet áll-e fenn.

9/A. A Bíróság (kilencedik tanács) 2019. október 16-i ítélete (a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SD kontra Agrárminiszter (C-490/18. sz. ügy)¹⁸

A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az a körülmény, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 55. cikkének (1) bekezdése alapján egy új hároméves időszakra szóló programot dolgoz ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan, egyrészt a támogatás ebben az ágazatban való nyújtásának az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételeit állapítja meg, másrészt pedig lehetővé teszi a méhészek számára, hogy az említett támogatásban az e szabályozás hatálybalépését megelőző időponttól kezdve részesüljenek, amennyiben teljesítik az e szabályozás által előírt új feltételeket.

9/B. A Bíróság (ötödik tanács) 2019. október 17-i ítélete (az Administrativen sad Sofia-grad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Elektrorazpredelenie Yug” EAD kontra Komisia za energiyno i vodno regulirane (KEVR) (C-31/18. sz. ügy)¹⁹

1) A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 3. és 5. pontját úgy kell értelmezni, hogy:

- azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely előírja, hogy a nagyfeszültségről közép-feszültségre való áttérés lehetővé tétele érdekében a villamosenergia-feszültség átalakítása a villamosenergia-átviteli rendszerrel kapcsolatos tevékenység körébe tartozik,
- ellenben azzal ellentétes az olyan szabályozás, amely a villamosenergia-átviteli rendszer és a villamosenergiaelosztó-rendszer fogalmának meghatározásakor nem kizárólag a feszültségi szintre vonatkozó kritériumot, hanem az átviteli, illetve elosztási tevékenységek gyakorlásához használt eszközök feletti tulajdonjog kritériumát is alapul veszi.

Ezen értelmezés azonban nem érinti egyrészt az említett irányelv 17. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazását, amely rendelkezés szerint a független átvitelirendszer-üzemeltetőnek e rendszer tulajdonosának kell lennie, másrészt pedig a tagállamok azon lehetőségét, hogy az elosztórendszer-üzemeltetővel szemben olyan kötelezettséget írjanak elő, miszerint e rendszer tulajdonosának kell lennie, feltéve hogy – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – e feltétel nem sérti az ugyanezen irányelv által követett célkitűzések megvalósítását többek között azáltal, hogy az ilyen

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, 20. szám alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 81. szám alatt.

rendszert kivonja az irányelv értelmében e rendszerre alkalmazandó szabályoknak való megfelelésre vonatkozó kötelezettség alól.

2) A 2009/72 irányelvet, és különösen a 2. cikkének 3–6. pontját és 32. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a villamosenergia-hálózathoz középvezetési berendezésen keresztül csatlakozó felhasználót nem kell szükségszerűen az adott területen a villamos energia elosztására kizárólagos engedéllyel rendelkező elosztórendszer-üzemeltető fogyasztójának tekinteni, függetlenül attól, hogy e felhasználó és a villamosenergia-átviteli rendszer üzemeltetője között milyen szerződéses jogviszony áll fenn, mivel e felhasználó a villamosenergia-átviteli rendszer fogyasztójának tekinthető akkor, ha egy olyan villamosenergia-alállomás részét képező középvezetési berendezéshez kapcsolódik – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia –, amelynek a tevékenysége, azaz a nagyfeszültségről középvezetésre való áttérés érdekében a villamosenergia-feszültség átalakítása, az e rendszerrel kapcsolatos tevékenység körébe tartozik.

9/C. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Finanzgericht Baden-Württemberg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Südzucker AG kontra Hauptzollamt Karlsruhe (C-423/18. sz. ügy)²⁰

1) A kvótán felüli cukortermelésre vonatkozóan a 318/2006/EK tanácsi rendelet végrehajtása részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2006. június 29-i 967/2006/EK bizottsági rendelet 3. cikke (2) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely tagállam illetékes hatósága az érintett cukortermelővel az e rendelkezésben előírt határidőben közli a cukrot érintő többlettösszeget, e határidő főszabály szerint az ilyen közlésnek a 2008. július 24-i 707/2008/EK bizottsági rendelettel módosított, a cukor belső piaca és a kvótarendszer irányítása tekintetében a 318/2006/EK tanácsi rendelet alkalmazásának részletes szabályairól szóló, 2006. június 29-i 952/2006/EK bizottsági rendelet 10. cikke szerint elvégzett ellenőrzés alapján történő helyesbítésére is alkalmazandó. E határidő túllépése azonban megengedhető, ha az illetékes nemzeti hatóság a saját hanyagságán kívül álló okból nem ismerte az érintett vállalkozás cukortermelésének részleteit, és az ismeretek e hiánya észszerűen betudható az említett vállalkozásnak, mivel ezen utóbbi nem jóhiszeműen járt el, és nem tartotta be az összes releváns rendelkezést. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy az alapügyben annak összes körülményére figyelemmel ez fennáll-e.

2) Mivel az uniós jogi rendelkezések nem határoznak meg olyan határidőt, amelyen belül a tagállamok a 967/2006 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének első mondatában megállapított határidő lejártát követően a megtermelt cukortöbbletet érintő többlettösszeget helyesbítő értesítést küldhetnek a cukortermelőknek, a nemzeti bíróságnak kell minden egyes konkrét esetben és az alapügy valamennyi körülményére tekintettel megvizsgálnia, hogy e határidő megfelel-e az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének, valamint a jogbiztonság elvének.

9/D. A Bíróság (kilencedik tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Caseificio Cirigliana Srl, Mail Srl, Sorì Italia Srl kontra Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali, Presidenza del Consiglio dei Ministri, Ministero della Salute (C-569/18. sz. ügy)²¹

A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének c) pontját és 7. cikke (1) bekezdésének e) pontját, valamint a Mozzarella di bufala Campana OEM termékleírását úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a Mozzarella di bufala Campana OEM előállítására kizárólag az arra szolgáló – akár egyazon létesítményben található – helyiségekben folyhat, amelyekben tilos a Mozzarella di bufala oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM) ellenőrzési rendszerébe nem tartozó

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, 208. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, 11. sz. alatt.

állattenyészetekből származó tej tartása és tárolása, amennyiben e szabályozás szükséges és arányos eszköznek minősül az ilyen termék minőségének megőrzéséhez, illetve ezen OEM termékleírásának ellenőrzéséhez, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

10. A Bíróság (második tanács) 2019. október 24-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per il Piemonte [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Prato Nevoso Termo Energy Srl kontra Provincia di Cuneo, ARPA Piemonte (C-212/18. sz. ügy)²²

A hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) és (4) bekezdését, valamint a 2015. szeptember 9-i (EU) 2015/1513 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: a megújuló energiaforrásból előállított energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikkének (1) bekezdését együttesen úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a levegőbe kibocsátást termelő, villamos energiát előállító létesítményben tüzelőanyagként használt metángáznak a használt növényi olaj vegyi kezeléséből származó anyaggal való felváltásának engedélyezése iránti kérelmet el kell utasítani azzal az indokkal, hogy ezen anyag nem szerepel a biomasszából származó engedélyezett tüzelőanyagok kategóriáinak listáján, és e lista csak olyan miniszteri rendelet útján módosítható, amelynek az elfogadására irányuló eljárás nincs összehangolva egy ilyen anyag tüzelőanyagként való felhasználásának engedélyezésére irányuló közigazgatási eljárással, amennyiben a tagállam levonhatott olyan következtetést – anélkül, hogy nyilvánvaló értékelési hibát követett volna el –, amely szerint nem nyert bizonyítást, hogy az említett növényi olaj felhasználása ilyen körülmények között eleget tesz a 2008/98 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételeknek, és különösen, hogy e felhasználás nem gyakorol semmilyen lehetséges káros hatást a környezetre vagy az emberi egészségre. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy az alapügyben ez a helyzet áll-e fenn.

11. A Bíróság (tizedik tanács) 2019. október 24-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per la Sardegna [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato kontra Regione autonoma della Sardegna (C-515/18. sz. ügy)²³

A vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (2) és (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy vasúti személyszállításra vonatkozó közszolgáltatási szerződést közvetlenül odaítélni szándékozó illetékes nemzeti hatóság egyfelől nem köteles közzétenni vagy az esetlegesen érdekelt gazdasági szereplők számára megküldeni minden ahhoz szükséges információt, hogy azok kellően részletes ajánlatot készíthessenek, amely alkalmas arra, hogy összehasonlító értékelés tárgyát képezze, másfelől pedig nem köteles az ezen információk közzétételét követően esetlegesen kapott valamennyi ajánlat összehasonlító értékelését elvégezni.

11/A. A Bíróság (kilencedik tanács) 2019. november 7-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Eni SpA kontra Ministero dello Sviluppo Economico, Ministero dell'Economia e delle Finanze (C-364/18 sz. ügy), Shell Italia E & P SpA kontra

²² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 129. szám alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, 2. szám alatt.

Ministero dello Sviluppo Economico, Ministero dell’Economia e delle Finanze, Autorità di Regolazione per l’Energia, Reti e Ambiente, korábban Autorità per l’energia elettrica e il gas e il sistema idrico (C-365/18. sz. ügy)²⁴

A szénhidrogének kutatására, feltárására és kitermelésére vonatkozó engedélyek megadásának és felhasználásának feltételeiről szóló, 1994. május 30-i 94/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv hatodik preambulumbekkezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a földgáz kitermelésére vonatkozó koncessziók jogosultjai által fizetendő járadékok összegét a kőolaj és az egyéb tüzelőanyagok közép- és hosszú távú piaci árain alapuló mutató, nem pedig a földgáz rövid távú piaci árát tükröző mutató függvényében számítják ki.

Pénzügyi jogterület

1. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finanzamt Trier kontra Cardpoint GmbH, venant aux droits de Moneybox Deutschland GmbH (C-42/18. sz. ügy)²⁵

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B része d) pontjának 3. alpontját úgy kell értelmezni, hogy egy bankjegykiadó automatákat üzemeltető bank számára nyújtott olyan szolgáltatás, amelynek lényege ezen automaták karbantartása és működtetése, azok feltöltése, hardverek és szoftverek installálása azokra, a bankkártyák adatainak leolvasása céljából, a használt bankkártyát kibocsátó bank számára a készpénzfelvétel iránti kérelem jóváhagyásának továbbítása, az igényelt készpénz kiadása, valamint a készpénzfelvételi ügyletek rögzítése, nem minősül az e rendelkezés által előírt héamentes fizetésre vonatkozó ügyletnek.

2. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (az Augstākā tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Valsts ieņēmumu dienests kontra „Altic” SIA (C-329/18. sz. ügy)²⁶

1) A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az élelmiszerláncban részt vevő adóalanytól kizárólag azzal az indokkal – még ha az megfelelően bizonyítottnak tekinthető is, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – tagadják meg az előzetesen felszámított hozzáadottérték-adó (héta) levonásához való jogot, hogy ezen adóalany nem tartotta tiszteletben az élelmiszerek nyomon követhetősége érdekében a beszállítói azonosítására vonatkozóan az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeket. E kötelezettségek be nem tartása ugyanakkor azon szempontok egyikének minősülhet, amelyek együttesen és egybehangzóan utalhatnak arra, hogy e jogalanynak tudomása volt vagy tudomással kellett volna lennie arról, hogy héacsalást megvalósító ügyletben vesz részt, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) A 2010/45 irányelvvel módosított 2006/112 tanácsi irányelv 168. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az élelmiszerláncban részt vevő adóalany által a beszállítóinak a hatáskörrel rendelkező hatóságoknál való, az élelmiszer-higiéniáról szóló, 2004. április 29-i 852/2004/EK európai

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 175. szám alatt.

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 83. szám alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 169. szám alatt.

parlamenti és a tanácsi rendelet 6. cikkének (2) bekezdésével és a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állategészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 31. cikkének (1) bekezdésével összhangban történő nyilvántartásba vételére irányuló ellenőrzés elmaradása nem releváns annak megállapítása szempontjából, hogy az adóalanynak tudomása volt-e vagy tudomással kellett volna-e lennie arról, hogy héacsalást megvalósító ügyletben vesz részt.

3. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Landwirtschaftskammer Niedersachsen kontra Reinhard Westphal (C-378/18. sz. ügy)²⁷

A 2004. január 23-i 118/2004/EK bizottsági rendelettel módosított, a 3508/92/EGK tanácsi rendelettel az egyes közösségi támogatási intézkedésekre vonatkozóan létrehozott egységes igazgatási és ellenőrzési rendszer részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2001. december 11-i 2419/2001/EK bizottsági rendelet 49. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelet által előírt elévülési idő kezdő időpontját az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni, és az a folyamatos vagy ismételt szabálytalanságok esetén annak a napnak felel meg, amikor a szabálytalanság megszűnt.

3/A. A Bíróság (tizedik tanács) 2019. október 9-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – C GmbH & Co. KG (C-573/18. sz. ügy), C-eG (C-574/18. sz. ügy) kontra Finanzamt Z²⁸

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdése a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között, amikor valamely, a gyümölcs- és zöldségpiac közös szervezéséről szóló, 1996. október 28-i 2200/96/EK tanácsi rendelet 11. cikke értelmében vett „termelői szervezet” előzetesen termékeket vásárol beszállítóktól, e termékeket tagjai számára értékesíti, és azoktól számára olyan fizetés érkezik, amely nem fedezi a vételárat, az az összeg, amelyet az e rendelet 15. cikkében előírthoz hasonló működési alap fizet ki e termelői szervezetnek e termékeknek a termelők számára történő értékesítéséért, ezen értékesítés ellenértékét egészíti ki, és azt ezen ügylet árával közvetlenül összefüggő, harmadik személy által nyújtott támogatásnak kell tekinteni.

3/B. A Bíróság (ötödik tanács) 2019. október 16-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Michael Winterhoff, a DIREKTexpress Holding AG felszámolóbiztosaként eljárva, kontra Finanzamt Ulm (C-4/18. sz. ügy) és Jochen Eisenbeis, a JUREX GmbH felszámolóbiztosaként eljárva, kontra Bundeszentralamt für Steuern (C-5/18. sz. ügy)²⁹

A 2008. február 20-i 2008/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 13. pontját és 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőkhöz hasonló olyan levélkézbesítési szolgáltatókat, amelyek az e szolgáltatás nyújtására felhatalmazó nemzeti engedély jogosultjaiként kötelesek a nemzeti jogi rendelkezéseknek megfelelően a bíróságoktól vagy

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 179. szám alatt.

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, 232. sz. alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 75. és 76. szám alatt.

közigazgatási hatóságoktól származó iratok hivatalos kézbesítését elvégezni, e rendelkezések értelmében vett „egyetemes szolgáltatóknak” kell tekinteni, amely folytán e szolgáltatásokat, mint az „egyetemes postai szolgáltatók” által teljesített szolgáltatásokat, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján mentesíteni kell a hozzáadottérték-adó alól.

3/C. A Bíróság (ötödik tanács) 2019. október 16-i ítélete (a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Glencore Agriculture Hungary Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (C-189/18. sz. ügy)³⁰

A közös hozzáadottértékadó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet, a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elvét és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal főszabály szerint nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás vagy gyakorlat, amely alapján az adóhatóság a hozzáadottérték-adó (héta) levonásához való jog adóalany által való gyakorlásának vizsgálata során kötve van az ezen adóalany beszállítóival szemben lefolytatott kapcsolódó közigazgatási eljárások keretében általa korábban tett azon ténymegállapításokhoz és jogi minősítésekhez, amelyeken az e beszállítók által elkövetett héacsalás fennállását megállapító, jogerőre emelkedett határozatok alapulnak, feltéve, először is, hogy az nem mentesíti az adóhatóságot az alól, hogy tájékoztassa az adóalanyt a bizonyítékokról, ideértve az ezen kapcsolódó közigazgatási eljárásokból származó olyan bizonyítékokat, amelyek alapján valamely határozatot meg kíván hozni, és hogy nem fosztja meg ezen adóalanyt attól a jogától, hogy a vele szemben indult eljárás keretében megfelelően vitassa e ténymegállapításokat és jogi minősítéseket, másodsor, hogy az említett adóalany ezen eljárás során betekinthes az ezen kapcsolódó közigazgatási eljárások vagy bármely más eljárás során megszerzett valamennyi olyan bizonyítékba, amelyre az említett közigazgatási szerv a határozatát alapozni kívánja, vagy amely hasznos lehet a védelemhez való jog gyakorlása szempontjából, kivéve ha közérdekű célkitűzések igazolják e betekintés korlátozását, harmadszor pedig, hogy az e határozattal szemben benyújtott jogorvoslati kérelem tárgyában eljáró bíróság vizsgálhatja e bizonyítékokat, valamint az említett beszállítókkal szemben hozott közigazgatási határozatokban tett azon megállapításokat, amelyek a kereset kimenetele szempontjából meghatározóak.

3/D. A Bíróság (ötödik tanács) 2019. október 16-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UPM France kontra Premier ministre, Ministre de l'Action et des Comptes publics (C-270/18. sz. ügy)³¹

Az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv 21. cikke (5) bekezdése harmadik albekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy a Francia Köztársaság azon átmeneti időszakban, amelyet a részére ezen irányelv 18. cikke (10) bekezdése második albekezdésének megfelelően 2009. január 1-jéig biztosítottak, és amely időszak alatt e tagállam nem hozta létre a villamos energia említett irányelv szerinti adóztatására vonatkozó rendszerét, nem alkalmazhatta az e rendelkezéssel a kis villamosenergia-termelőkre vonatkozóan előírt adómentességet, amennyiben az ugyanezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjától eltérve az e villamos energia előállításához felhasznált energiatermékek után adót vetettek ki.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, 112. szám alatt.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, 122. szám alatt.

3/E. A Bíróság (második tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Supremo Tribunal Administrativo [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Paulo Nascimento Consulting – Mediação Imobiliária Lda kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-692/17. sz. ügy)³²

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben a hitelnyújtásra, hitelközvetítésre vagy hitelkezelésre vonatkozó ügyletek esetében előírt adómentesség nem vonatkozik olyan ügyletre, amely az adóalany esetében a bírósági határozattal elismert követelés behajtására irányuló végrehajtási eljárásban fennálló jogállásából származó valamennyi jog és kötelezettség harmadik személy javára ellenérték fejében történő engedményezéséből áll, és amelynek a kifizetését az ezen adóalany számára odaitélt, lefoglalt ingatlanon fennálló jog biztosította.

3/F. A Bíróság (hetedik tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Argenta Spaarbank NV kontra Belgische Staat (C-459/18. sz. ügy)³³

Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, mint amely az alapügyben szerepel, és amelynek értelmében az olyan társaságnak járó levonás kiszámítása céljából, amely valamely tagállamban teljes körű adókötelezettséggel és egy másik tagállamban olyan állandó telephellyel rendelkezik, amelynek jövedelme az előbbi tagállamban valamely kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény alapján adómentes, az ilyen állandó telephely aktíváinak nettó értékét első lépésben figyelembe veszik a belföldi illetőségű társaságnak járó, kockázati tőkéhez kapcsolódó levonás kiszámításakor, második lépésben azonban a levonás összegét csökkentik a következő összegek közül a kisebbikkel, azaz vagy a kockázati tőkéhez kapcsolódó levonás azon részével, amely az állandó telephelyre vonatkozik, vagy az ezen állandó telephely által elért pozitív eredménnyel, noha az ilyen csökkentés az előbbi tagállamban található állandó telephely esetében nem nyer alkalmazást.

3/G. A Bíróság (kilencedik tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Cour d'appel de Liège [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministère public, Ministre des Finances du Royaume de Belgique QC, Comida paralela 12 (C-579/18. sz. ügy)³⁴

A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 38. cikkét ezen irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan szabályozás, amely abban az esetben, ha egy tagállam területére jogellenesen juttatnak be valamely másik tagállamban már szabad forgalomba bocsátott jövedékiadó-köteles termékeket, egyetemlegesen felelős adóstársnak minősít egy olyan jogi személyt, amelyet polgári jogi felelősség terhel az ügyvezetője által elkövetett bűncselekményekért.

3/H. A Bíróság (tizedik tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Unitel Sp. z o.o. w Warszawie kontra Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie (C-653/18. sz. ügy)³⁵

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 146. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját, 131. cikkét, valamint az adósemlegesség és az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint minden esetben úgy kell tekinteni, hogy nem történt az ezen első rendelkezés

³² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, 58. szám alatt.

³³ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, 211. sz. alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, 234. sz. alatt.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak, 38. sz. alatt.

értelmében vett termékértékesítés, következésképpen meg kell tagadni a héamentességet, ha az érintett termékeket az Unión kívülre exportálták, és azok exportját követően az adóhatóságok megállapították, hogy e termékek vevője nem az adóalany által kiállított számlán feltüntetett személy, hanem egy nem azonosított jogalany. E körülmények között az ezen irányelv 146. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában előírt adómentességet meg kell tagadni, ha a valódi vevő azonosításának hiánya megakadályozza annak bizonyítását, hogy a szóban forgó értékesítés az e rendelkezés értelmében vett termékértékesítésnek minősül, vagy ha megállapítják, hogy ezen adóalany tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy ez az ügylet a közös héarendszer kárára elkövetett adócsalás által érintett.

2) A 2006/112 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy amennyiben e körülmények között megtagadják a 2006/112 irányelv 146. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában előírt hozzáadottérték-adó (héta) alóli mentességet, úgy kell tekinteni, hogy ez az ügylet nem minősül adóztatható ügyletnek, következésképpen az nem biztosít jogot az előzetesen felszámított héa levonására.

4. A Bíróság (ötödik tanács) 2019. október 24-i ítélete (a Hof van Cassatie [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) (C-469/18. és C-470/18. sz. ügyek)³⁶

A Hof van Cassatie (semmitőszék, Belgium) 2018. június 28-i határozataival előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatatlanok.

5. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. október 24-i ítélete (a Tribunal de première instance de Liège [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BU kontra État belge (C-35/19. sz. ügy)³⁷

Az EUMSZ 45. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely előírja – anélkül, hogy e tekintetben igazolásról rendelkezne, aminek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy a fogyatékos személyeknek nyújtott ellátások tekintetében alkalmazandó adómentesség ahhoz a feltételhez van kötve, hogy ezen ellátásokat az érintett tagállam valamely szerve fizesse, és így kizárja e mentesség alól a valamely más tagállam által fizetett ugyanilyen jellegű ellátásokat, noha az említett ellátások kedvezményezettje az érintett tagállamban rendelkezik lakóhellyel.

Munkaügyi ügyszak

1. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (az Arbeits- und Sozialgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Mino Schuch-Ghannadan kontra Medizinische Universität Wien (C-274/18. sz. ügy)³⁸

1) Az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelv mellékletében szereplő, a részmunkaidős foglalkoztatásról 1997. június 6-án kötött keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontját akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló azon nemzeti szabályozás, amely a hatálya alá tartozó, határozott időre alkalmazott munkavállalók esetében a munkaviszonyok maximális időtartamát hosszabb időszakban rögzíti a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók számára, mint a velük összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók számára, kivéve ha ezt az eltérő bánásmódot objektív okok igazolják és ha az arányos az említett okokhoz képest, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia. A részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodás 4. szakaszának 2. pontját akként kell értelmezni, hogy az időarányosság (pro rata temporis) e szakaszban említett elve nem vonatkozik egy ilyen szabályozásra.

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, 224. szám alatt.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, 63. szám alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak, 42. szám alatt.

2) *A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozás, amely a hatálya alá tartozó, határozott időre alkalmazott munkavállalók esetében a munkaviszonyok maximális időtartamát hosszabb időszakban rögzíti a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók számára, mint a velük összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók számára, ha bebizonyosodik, hogy ez a szabályozás a férfi munkavállalóhoz képest a női munkavállalók jelentősen magasabb arányát érinti negatívan, valamint ha az említett szabályozás nem igazolható objektív módon jogszerű céllal, illetve ha e cél megvalósításának eszközei nem megfelelőek és nem szükségesek. Ezen irányelv 19. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy ez a rendelkezés nem követeli meg, hogy a valószínűsíthető hátrányos megkülönböztetés bizonyítása érdekében az állítás szerint ilyen megkülönböztetés révén sérelmet elszenvedő fél a szóban forgó nemzeti szabályozással érintett munkavállalókra vonatkozó pontos statisztikákat vagy pontos tényeket terjesszen elő, ha ez a fél nehezen fér hozzá ezekhez a statisztikákhoz vagy tényekhez, vagy azok nem állnak rendelkezésre.*

1/A. A Bíróság (második tanács) 2019. október 10-i ítélete (az Oberlandesgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Adelheid Krahl kontra Universität Wien (C-703/17. sz. ügy)³⁹

Az EUMSZ 45. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes valamely tagállam egyetemének olyan szabályozása, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely valamely munkavállalónak az ezen egyetemenél posztdoktori egyetemi oktatói illetménybesorolásának megállapítása céljából az e munkavállaló által más tagállamban korábban teljesített tevékenységi időszakokat legfeljebb összesen csak négy év erejéig veszi figyelembe, amennyiben e tevékenység egyenértékű, sőt azonos volt azzal, amelyet az említett munkavállaló e posztdoktori egyetemi oktatói feladatok körében végezni köteles.

Az EUMSZ 45. cikket és a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az ilyen szabályozás, ha az e másik tagállamban korábban folytatott tevékenység nem volt egyenértékű az említett posztdoktori egyetemi oktatói feladatok ellátásával, hanem csupán hasznosnak bizonyult ahhoz.

1/B. A Bíróság (nagytanács) 2019. október 7-i ítélete (a Court of Appeal [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Safeway Ltd kontra Andrew Richard Newton, Safeway Pension Trustees Ltd (C-171/18. sz. ügy)⁴⁰

Az EK-Szerződés 119. cikkét (később, módosítást követően EK 141. cikk) úgy kell értelmezni, hogy objektív igazolás hiányában azzal ellentétes az, ha valamely nyugdíjrendszer a nemek szerint eltérő rendszer nyugdíjkorhatár meghatározásából eredő, e rendelkezéssel ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében olyan intézkedést fogad el, amely visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendszer nyugdíjkorhatárának szintjén egységesíti e rendszer tagjainak rendszer nyugdíjkorhatárát az ezen intézkedés bejelentése, illetve elfogadása közötti időszakra nézve, még akkor is, ha a nemzeti jog és az e nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus lehetővé teszi ilyen intézkedés elfogadását.

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Munkaügyi ügyszak, 12. szám alatt.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Munkaügyi ügyszak, 28. szám alatt.

2. A Bíróság (első tanács) 2019. november 7-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Gennaro Cafaro kontra DQ (C-396/18. sz. ügy)⁴¹

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem összeegyeztethetetlen az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a tagállam nemzetbiztonságának védelmével kapcsolatos tevékenységek céljára használt légi járműveket üzemeltető társaság által alkalmazott pilóták munkaviszonyának automatikus megszűnését írja elő a pilóták 60. életévének betöltésekor, feltéve, hogy az ilyen szabályozás e rendelkezés értelmében szükséges a közrend fenntartásához, amit a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni.

A 2000/78 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem összeegyeztethetetlen az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a tagállam nemzetbiztonságának védelmével kapcsolatos tevékenységek céljára használt légi járműveket üzemeltető társaság által alkalmazott pilóták munkaviszonyának automatikus megszűnését írja elő a pilóták 60. életévének betöltésekor, feltéve, hogy az ilyen szabályozás e rendelkezés értelmében arányos, amit a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni.

Polgári ügyszak

1. A Bíróság (nagytanács) 2019. október 1-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. kontra Planet49 GmbH (C-673/17. sz. ügy)⁴²

1) A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének h) pontjával, valamint a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 4. cikkének 11. pontjával és 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjával együttesen értelmezett, a 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 2. cikkének f) pontját és 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben foglalt hozzájárulás nem tekinthető érvényesnek abban az esetben, ha valamely internetes oldal felhasználója a végberendezésében mentett információk cookie-k segítségével történő tárolását vagy az ott már tárolt információkhoz cookie-k segítségével történő hozzáférést előre bejelölt négyzettel engedélyezi, és e bejelölést e felhasználónak a hozzájárulása megtagadásához törölnie kell.

2) A 95/46 irányelv 2. cikkének h) pontjával, valamint a 2016/679 rendelet 4. cikkének 11. pontjával és 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjával együttesen értelmezett, a 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 2. cikkének f) pontját és 5. cikkének (3) bekezdését nem kell eltérően értelmezni attól függően, hogy a valamely internetes oldal felhasználójának végberendezésében tárolt vagy onnan lehívott információk a 95/46 irányelv és a 2016/679 rendelet értelmében vett személyes adatoknak minősülnek-e, vagy sem.

3) A 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a szolgáltató által a valamely internetes oldal felhasználójának nyújtandó információk kiterjednek a cookie-k működésének időtartamára, valamint arra, hogy harmadik személyek hozzáférhetnek-e ezen cookie-khoz, vagy sem.

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 11. szám, Munkaügyi ügyszak, 51. szám alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Polgári ügyszak, 16. szám alatt.

2. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited (C-18/18. sz. ügy)⁴³

A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”), és különösen a 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem zárja ki, hogy valamely tagállami bíróság:

- *attól függetlenül kötelezze a tárhelyszolgáltatót az általa tárolt és a korábban jogellenesnek nyilvánított információval azonos tartalmú információk törlésére, vagy az azokhoz való hozzáférés megakadályozására, hogy ki kérelmezte ezen információk tárolását;*
- *kötelezze a tárhelyszolgáltatót az általa tárolt és a korábban jogellenesnek nyilvánított információval azonos értelmű információk törlésére, vagy az azokhoz való hozzáférés megakadályozására, amennyiben az érintett információk ezen eltiltásból eredő nyomon követése és vizsgálata az olyan üzenetet közvetítő információkra korlátozódik, amelynek tartalma lényegében változatlan a jogellenesség megállapításának alapjául szolgáló üzenetétől, és amely tartalmazza a jogsértéstől való eltiltásban meghatározott elemeket, továbbá amennyiben az ezen azonos értelmű megfogalmazás tekintetében a korábban jogellenesnek nyilvánított információt jellemző megfogalmazáshoz képest fennálló különbségek nem követelik meg a tárhelyszolgáltatótól a tartalom önálló értékelését, és*
- *a releváns nemzetközi jogi kereteken belül világszinten kötelezze a tárhelyszolgáltatót a jogsértéstől való eltiltással érintett információk törlésére vagy az azokhoz való hozzáférés megakadályozására.*

2/A. A Bíróság (első tanács) 2019. október 9-i ítélete (a Saarländisches Oberlandesgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BGL BNP Paribas SA kontra TeamBank AG Nürnberg (C-548/18. sz. ügy)⁴⁴

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I” rendelet) 14. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az valamely követelés egyetlen hitelező által egymást követő engedményesek részére történő többszörös engedményezése esetén nem jelöli meg közvetlenül vagy analógia útján az engedményezés harmadik személyekkel szembeni joghatásaira vonatkozóan alkalmazandó jogot.

2/B. A Bíróság (ötödik tanács) 2019. október 17-i ítélete (a Thüringer Oberlandesgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH kontra Freistaat Thüringen (C-239/18. sz. ügy)⁴⁵

A közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló, 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet 11. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem biztosít lehetőséget a közösségi növényfajta-oltalom jogosultja számára arra, hogy bizonyos növényfajok anyagának felhasználásáról úgy kérjen adatszolgáltatást a hivatalos szervtől, hogy a kérelemben nem jelöli meg azt az oltalom alatt álló konkrét növényfajtát, amelyről adatokat kér.

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Polgári ügyszak, 23. szám alatt.

⁴⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Polgári ügyszak, 2. sz. alatt.

⁴⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 138. szám alatt.

1. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Kúria [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt., Kiss Emil, Kiss Gyuláné (C-621/17. sz. ügy)⁴⁶

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék.

2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

2. A Bíróság (első tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Nejvyšší soud České republiky [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Jana Petruřhová kontra FIBO Group Holdings Limited (C-208/18. sz. ügy)⁴⁷

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan természetes személy, aki egy brókercéggel kötött, az árfolyam-különbözeti szerződésekhez hasonló szerződés alapján a FOREX (Foreign Exchange) nemzetközi devizapiacon ügyleteket hajt végre e bróker cég közvetítésével, e rendelkezés értelmében „fogyasztónak” minősül, ha e szerződéskötés nem tartozik e személy szakmai tevékenységébe, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. E minősítés szempontjából egyrészt főszabály szerint önmagukban irrelevánsak az olyan tényezők, mint például az árfolyam-különbözeti szerződésekhez hasonló szerződések alapján végrehajtott ügyletek értéke, az ilyen szerződések megkötéséhez kapcsolódó, pénzügyi veszteségre vonatkozó kockázatok mértéke, az említett személynek a pénzügyi eszközök területén fennálló esetleges ismeretei vagy szakértelme, vagy az ilyen ügyletek keretében tanúsított aktív magatartása, és másrészt főszabály szerint önmagában irreleváns az, hogy a pénzügyi eszközök nem tartoznak a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.) szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkének hatálya alá, illetve az, hogy e személy a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 12. pontja értelmében vett „lakossági ügyfélnek” minősül.

3. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. október 3-i ítélete (a Sąd Okręgowy w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Kamil Dziubak, Justyna Dziubak kontra Raiffeisen Bank International AG, prowadzący działalność w Polsce w

⁴⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Gazdasági ügyszak, 8. szám alatt.

⁴⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Gazdasági ügyszak, 29. szám alatt.

formie oddziału pod nazwą Raiffeisen Bank International AG Oddział w Polsce, korábban Raiffeisen Bank Polska SA (C-260/18. sz. ügy)⁴⁸

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely nemzeti bíróság, miután megállapította valamely devizaalapú és az érintett deviza bankközi kamatlábához közvetlenül kapcsolódó kamatlábhoz kötött hitelszerződés egyes szerződési feltételeinek tisztességtelen jellegét, belső jogának megfelelően úgy értékeli, hogy e szerződés e feltételek nélkül nem maradhat fenn, mivel e feltételek elhagyása megváltoztatná az említett szerződés elsődleges tárgyának jellegét.

2) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egyrészt a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása következtében a fogyasztó helyzetére gyakorolt, a 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítéletben (C-26/13, EU:C:2014:282) említett következményeket a jogvita időpontjában fennálló vagy előre látható körülményekre tekintettel kell értékelni, másrészt pedig, hogy ezen értékelés szempontjából a fogyasztó e tekintetben kinyilvánított szándéka döntő jelentőséggel bír.

3) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha a szerződésnek a benne foglalt tisztességtelen feltételek elhagyása következtében keletkezett hiányosságainak orvoslása kizárólag azon általános nemzeti rendelkezések alapján történik, amelyek a jogügyletek tartalmukban kifejezett joghatásainak kiegészítését a – sem diszpozitív rendelkezésnek, sem pedig a szerződő felek egyetértése esetén alkalmazandó rendelkezésnek nem minősülő – méltányosság elvéből vagy a bevett szokásokból eredő következmények révén írják elő.

4) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a valamely szerződésben szereplő tisztességtelen feltételek fenntartása, amennyiben azok elhagyása e szerződés érvénytelenségének megállapításához vezetne, és amennyiben a bíróság úgy ítéli meg, hogy az érvénytelenség megállapítása kedvezőtlen hatásokkal járna a fogyasztóra nézve, ha a fogyasztó a feltételek fenntartásához nem járult hozzá.

4. A Bíróság (első tanács) 2019. október 3-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Verein für Konsumenteninformation kontra TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co KG (C-272/18. sz. ügy)⁴⁹

1) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I”) 1. cikke (2) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy ezen egyezmény és e rendelet hatálya alól nincsenek kizárva az olyan szerződéses kötelezettségek, mint amelyekről az alapügyben szó van, amelyek olyan vagyonkezelési szerződésből erednek, amelynek tárgya betéti társaságban fennálló részesedés kezelése.

2) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló egyezmény 5. cikke (4) bekezdésének b) pontját és az 593/2008 rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt kizártság nem terjed ki az olyan vagyonkezelési szerződésre, amely keretében a szolgáltatásokat a fogyasztó számára távolról, egy másik ország területéről a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országban nyújtják.

3) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a vállalkozó és a fogyasztó között kötött, kültagi részesedés kezelésére irányuló – az alapügyben szóban forgó vagyonkezelési szerződésekhez hasonló – vagyonkezelési szerződésben szereplő olyan kikötés, amelyet egyedileg nem tárgyaltak meg, és amely értelmében a betéti társaság székhelye szerinti tagállam joga

⁴⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak, 45. szám alatt.

⁴⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Gazdasági ügyszak, 2. szám alatt.

alkalmazandó, e rendelkezés értelmében tisztességtelen akkor, ha megtéveszti e fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy a szerződésre kizárólag e tagállam joga az irányadó, anélkül hogy tájékoztatná a fogyasztót arról, hogy a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló egyezmény 5. cikkének (2) bekezdése és az 593/2008 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése értelmében részesül az azon nemzeti jog kógens rendelkezései által számára biztosított védelemben is, amely e kikötés hiányában lenne alkalmazandó.

5. A Bíróság (első tanács) 2019. november 7-i ítélete (a Tribunale ordinario di Roma [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Adriano Guaitoli és társai kontra easyJet Airline Co. Ltd (C-213/18. sz. ügy)⁵⁰

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 1. pontját, 67. cikkét és 71. cikkének (1) bekezdését, valamint a nemzetközi légi szállítás egyes szabályainak egységesítéséről szóló, 1999. május 28-án Montrealban kötött, az Európai Közösség nevében a 2001. április 5-i 2001/539/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezmény 33. cikkét akként kell értelmezni, hogy a visszautasított beszállítás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben előírt egységesített átalányigények tiszteletben tartásának biztosítására és az ezen Egyezmény hatálya alá tartozó további kár megtérítésére irányuló kereset alapján eljáró tagállami bíróságnak az első kereseti kérelem esetében az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 1. pontjára, a második kereseti kérelem esetében pedig az említett Egyezmény 33. cikkére tekintettel kell értékelnie joghatóságát.

2) A nemzetközi légi szállítás egyes szabályainak egységesítéséről szóló, 1999. május 28-án Montrealban kötött egyezmény 33. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az az ezen Egyezmény hatálya alá tartozó kár megtérítésére irányuló keresetek vonatkozásában nemcsak a joghatóságnak az Egyezményben részes államok közötti megosztását, hanem egyúttal az egyes ilyen államok bíróságai között az illetékesség megosztását is szabályozza.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

I. 2019. szeptember 10-én benyújtott kereset (T-613/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Kérelmek:

A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

— semmisítse meg az Európai Bizottság aktusát, amellyel az megtagadta a „Fejlődő régiók” elnevezésű operatív program „Regionális szociális infrastruktúra” elnevezésű 5. sz. prioritási tengelyéhez tartozó BG16RFOP001–5 002. sz., „Az intézmény-férőhely kiváltási folyamat támogatása az idősekért és a fogyatékkal élőkért nyújtott szolgáltatások tekintetében” nevű ajánlati felhíváshoz kapcsolódó kifizetési határidők megszakítását vagy az ahhoz kapcsolódó kifizetések felfüggesztését;

— az alperest kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresetük alátámasztása érdekében a felperesek három jogalapra hivatkoznak.

1. Az első jogalap keretében a felperesek arra hivatkoznak, hogy az uniós intézmények jogellenes aktusainak vitatására vonatkozó, keresetösségi jogot érintő szabályok a hatékony bírói jogvédelemhez

⁵⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Gazdasági ügyszak, 34. szám alatt.

való alapvető joggal összefüggésben fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetésen alapulnak.

— A felperesek álláspontja szerint a Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény előírja a harmadik személy által benyújtható keresetet, és a felperesek kellő képviselési joggal rendelkeznek ahhoz, hogy keresetet terjesszenek elő olyan személyek védelme érdekében, akik nem tudnak védekezni a Bizottság arra vonatkozó határozatából következő hátrányos megkülönböztetés ellen, hogy nem szakítja meg a szóban forgó ajánlati felhívást érintő kifizetési határidőket, és nem függeszti fel az ahhoz kapcsolódó kifizetéseket.

2. A második jogalap keretében a felperesek arra hivatkoznak, hogy a megtámadott aktus olyan személyek világosan azonosított csoportját érinti, akik nem képesek arra, hogy bíróság előtt saját maguk járjanak el. E jogalap a következő két részre oszlik:

— a megtámadott aktus közvetlenül és személyében érint egy olyan zárt csoportot, amely 1020 fogyatékosággal élő, Bulgáriában tartózkodó személyből áll;

— Az említett csoport nem képes arra, hogy bíróság előtt saját maga járjon el.

3. A harmadik jogalap keretében a felperesek arra hivatkoznak, hogy az alperes a megtámadott aktus elfogadásával megsértette az 1303/2013/EU rendeletben, a Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában előírt kötelezettségeit.

II. A Törvényszék 2019. szeptember 24-i ítélete – Románia kontra Bizottság (T-391/17. sz. ügy)

1) *A Törvényszék a keresetet elutasítja.*

2) *Románia maga viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket, ideértve az ideiglenes intézkedés iránti eljáráshoz kapcsolódó költségeket.*

3) *Magyarország maga viseli saját költségeit.*

II/A. A Törvényszék 2019. október 3-i ítélete – BASF és REACH & colours kontra ECHA (T-806/17. sz. ügy)⁵¹

1) *A Törvényszék a keresetet elutasítja.*

2) *A BASF SE, a REACH & colours Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (REACH & colours Kft.) és az Európai Vegyianyag-ügynökség (ECHA) maguk viselik saját költségeiket.*

III. 2019. október 7-én benyújtott kereset (T-684/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— elsődlegesen

— az EUMSZ 263. cikke alapján semmisítse meg a megtámadott határozatot, és

— állapítsa meg, hogy a megtámadott határozat alapjául szolgáló (EU) 2017/459 bizottsági rendelet V. fejezete az EUMSZ 277. cikke alapján alkalmazhatatlan, valamint

— az alperest kötelezze a költségek viselésére;

— másodlagosan

---

⁵¹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, V. szám alatt.

- amennyiben a Törvényszék nem lát lehetőséget a megtámadott határozat alapjául szolgáló 2017/459 rendelet alkalmazhatatlanságának megállapítására, a megtámadott határozatot
  - i) egyrészt hatáskör hiányában;
  - ii) másrészt súlyos eljárási jogsértés miatt;
  - iii) harmadrészt pedig érdemi megalapozatlanság miattsemmisítse meg, és
- az alperest kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

A jelen kereset az ACER 2019. április 9-i 05/2019. számú határozata ellen irányul, amelyet az ACER fellebbezési tanácsa 2019. augusztus 6-án jóváhagyott.

Keresete alátámasztása érdekében a felperes öt jogalapra hivatkozik.

1. Az első jogalap értelmében a megtámadott határozat alapjául szolgáló 2017/459 rendelet teljes V. fejezete jogalkotási hatáskör hiányában érvénytelen

A megtámadott határozat alapjául szolgáló 2017/459 rendelet a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet felhatalmazása alapján jogharmonizációs hatáskör gyakorlása céljából született.

A 715/2009 rendeletben kapott felhatalmazás alapján a Bizottság kizárólag a földgázszállító rendszerek meglévő és bővített kapacitásainak vonatkozásában alkalmazott, kapacitásallokációs mechanizmusokat meghatározó üzemi és kereskedelmi szabályzat alkotására rendelkezett hatáskörrel.

Az V. fejezet viszont ezen szabályozási tárgykörön túlterjeszkedve, nem a gázszállítási kapacitások versenysemleges elosztásának keretszabályait rögzíti, hanem az üzemi és kereskedelmi szabályzat tárgykörét meghaladva, komplex módon a kapacitásbővítés beruházási kérdéseit szabályozza.

2. A második jogalap szerint az ACER, a megtámadott határozatnak megfelelő tartalmú egyedi döntésre történt feljogosítása megfelelő jogalap hiányában érvénytelen

Az ACER a megtámadott határozatban olyan tartalmú döntésre vonatkozó hatáskört tulajdonít magának, amelynek az ACER-re történő átruházása sértené az Európai Bíróság által a 9/56. sz., Meroni kontra Főhatóság és a C-270/12. sz., Egyesült Királyság kontra Tanács és Parlament ügyben alkalmazott követelményeket, illetve az EUMSZ 114. cikkébe ütközne, ezért az EUMSZ 277. cikke alapján a felperessel szemben az alapeljárásban nem alkalmazható.

3. A harmadik, a megtámadott határozatnak a hatáskör hiánya miatti jogszerűtlenségére alapított jogalap

Az ACER – függetlenül a döntése jogalapjául szolgáló bizottsági rendeletalkotás közjogi érvényességének kérdésétől – a megtámadott határozat elfogadására a saját döntése jogalapjául megjelölt jogszabályi rendelkezések alapján sem lett volna jogosult, mert

- i) 2017/459 rendelet körében eljárva csak és kizárólag az e rendelet 28. cikkének (2) bekezdésében *expressis verbis* nevesített döntéshozatali jogköröket gyakorolhatja, illetve
- ii) a megtámadott határozat időpontjában hatályos és az ACER státuszát meghatározó 713/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (3) 8. cikke alapján az ACER kizárólag
  - a) a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe tartozó;
  - b) a hozzáférésre és az üzemeltetés biztonságára vonatkozó;
  - c) szabályozási kérdések körébe eső egyedi döntést hozhatott volna csak.

4. A negyedik, a megtámadott határozatnak a lényeges eljárási szabályok megsértése miatti jogszerűtlenségére alapított jogalap

Az ACER eljárása sértette az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (1) bekezdését és 41. cikke (2) bekezdésének c) pontját, mert nem tett eleget indoklási kötelezettségének és a részrehajlásmentes

tisztességes eljárás követelményeinek.

5. Az ötödik, a megtámadott határozatnak az érdemi megalapozatlanság miatti jogszerűtlenségére alapított jogalap

Tekintettel arra, hogy az ACER érdemben egyáltalán nem vizsgálta 2017/459 rendelet 22. cikke szerint „a projekttel kapcsolatban a versenyt vagy a gáz belső piacának eredményes működését érintő káros hatásokat”, a megtámadott határozat tartalmilag sem lehet megalapozott.

IV. 2019. október 15-én benyújtott kereset (T-704/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- semmisítse meg az ACER által 2019. április 9-én hozott, a mosonmagyaróvári rendszer-összekötési pontra benyújtott bővített kapacitásra vonatkozó projektjavaslat (a továbbiakban: HUAT projekt) elfogadásáról szóló 5/2019. sz. határozatát, amelyet az Energiaszabályozók Együtműködési Ügynökségének fellebbezési tanácsa 2019. augusztus 6-án, A-004–2019 ügyszámmal helyben hagyott (a továbbiakban: a fellebbezési tanács határozata);
- másodlagosan semmisítse meg a fellebbezési tanács által helybenhagyott, megtámadott határozatot, és állapítsa meg a megtámadott határozat 1. cikke (1) és (2) bekezdése azon részének semmisségét, amely a felperest a HUAT projekt kapacitásbővítést tartalmazó I. kínálati szintjén és II: kínálati szintjén történő értékesítés érdekében egy kötelező erejű szakasz lefolytatására kötelezi, valamint a megtámadott határozat 2. cikke (4) bekezdése azon részének semmisségét, amely arra kötelezi a felperest, hogy a HUAT projektet megvalósítsa, ha az elvégzendő gazdasági vizsgálat kedvező eredménnyel zárul;
- harmadlagosan semmisítse meg a fellebbezési tanács határozatát;
- az ACER-t kötelezze a saját költségein túl a felperes részéről az eljárással kapcsolatban felmerült költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresete alátámasztása érdekében a felperes tíz jogalapra hivatkozik.

1. Az első, arra alapított jogalap, hogy az ACER nem rendelkezett hatáskörrel a megtámadott határozat elfogadására.
2. A második, arra alapított jogalap, hogy az ACER megsértette a 713/2009 rendelet 8. cikke (1) bekezdésének a) pontját azáltal, hogy a felperest a HUAT projekt megvalósítására kötelezi.
3. A harmadik, arra alapított jogalap, hogy az ACER megsértette az (EU) 2017/459 rendelet 28. cikke (1) bekezdésének d) pontját és 22. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy az e rendelet 22. cikkének (1) bekezdésében meghatározott gazdasági vizsgálat paramétereit megváltoztatta.
4. A negyedik, arra alapított jogalap, hogy az ACER megsértette a (EU) 2017/459 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontját azáltal, hogy nem vette be a paraméterek közé a felperes engedélyezett vagy célbevételeiben az adott kínálati szint részét képező bővített kapacitáshoz kapcsolódó becsült növekmény jelenértékét.
5. Az ötödik, arra alapított jogalap, hogy az ACER megsértette a (EU) 2017/459 rendelet 28. cikknek (2) bekezdését azáltal, hogy nem elemezte kellőképpen és nem vette figyelembe a HUAT projekttel kapcsolatban a versenyt és a gáz belső piacának eredményes működését érintő esetleges káros hatásokat.
6. A hatodik, arra alapított jogalap, hogy az ACER megsértette az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdését azáltal, hogy nem vette figyelembe az energiaszolidaritás elvét, amely alapján az ACER-nek szem előtt kellett volna tartania a többi gazdasági szereplő érdekeit, és el kellett volna kerülnie az Unió vagy

a tagállamok érdekeit érintő intézkedések elfogadását.

7. A hetedik, arra alapított jogalap, hogy az ACER a megtámadott határozat elfogadásával megsértette az Alapjogi Charta 17., 18. és 51. cikkét, és a felperes vállalkozási szabadságát és tulajdonhoz való jogát.

8. A nyolcadik, arra alapított jogalap, hogy az ACER megsértette az Alapjogi Charta 41. cikkét azért, hogy az ügygel az iratok kellő előkészítését megelőzően foglalkozott, illetve azért, hogy nem vizsgálta meg és nem vette figyelembe valamennyi releváns tény.

9. A kilencedik, arra alapított jogalap, hogy a fellebbezési tanács megsértette a felperes védelemhez való jogát, mivel nem biztosított a felperes számára elegendő időt arra, hogy a válaszbeadványt előkészítse, és a viszonyválaszt a tárgyalás előtt kielemezze.

10. A tizedik, arra alapított jogalap, hogy a fellebbezési tanács határozata nyilvánvaló hibát tartalmaz az uniós jog értelmezését illetően, mivel a tanács nem végezte el a megtámadott határozat jogszerűségének teljes felülvizsgálatát.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kf.IV.38.050/2018/8.

Az alperesnek a bizonyítási kötelezettség maradéktalan teljesítéséről a jogsértés megállapításáról és a bírság alkalmazásáról szóló határozatában kell számot adnia azzal, hogy döntésének indokolásában meg kell jelölnie a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, az eljárás alá vont vállalkozás által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait.

Abban a felek között nem volt vita, hogy a joggyakorlat hiánya nem változtat a bizonyítási mércén, ilyen megállapítást az elsőfokú bíróság sem tett. Az elsőfokú bíróság joggyakorlat hiányára alapított azon megállapítása, mely szerint fokozott felelősség terheli mind a versenyhatóságot, mind a bíróságot az Alaptörvényben rögzített felperesi jogok érvényesülése tekintetében nem jelent mást, mint hogy az alperesnek a bizonyítási kötelezettség maradéktalan teljesítéséről a jogsértés megállapításáról és a bírság alkalmazásáról szóló határozatában kell számot adnia azzal, hogy döntésének indokolásában meg kell jelölnie a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, az eljárás alá vont vállalkozás által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott döntés tekintetében (így a bírság mértéke) pedig a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket. Az eljárás alá vont vállalkozásnak lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy az alperes megállapításaival szembeni észrevételeit előadja, a bizonyítékait bemutathassa, az alperes következtetéseit megcáfolja. Ennek alapján pedig az eljáró bíróság feladata az, hogy állást foglaljon arról, hogy a hatóság a valósághű tényállás megállapítására és tényállás-tisztázására vonatkozó kötelezettségének eleget tett-e, az egyes, az eljárás alá vont által vitatott tények valóságát bizonyítékokkal megfelelően alátámasztotta-e. Nem okszerűtlen az arra vonatkozó hivatkozás, hogy az előzőeknek megfelelő eljárás lefolytatása – az irányadó, avagy kiforrott joggyakorlattal való alátámasztás hiányában – fokozott terhet (felelősséget) – és nem eltérő mélységű bizonyítási kötelezettséget – ró az eljáró hatóságra/bíróságra. A tisztességes eljáráshoz való jog és a közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának összekapcsolása eredményeként a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatban megfogalmazott és a 7/2013. (III. 1.), valamint a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatokkal megerősített alkotmányos követelménynek a jelen ügyben is érvényesülnie kell. Eszerint a bíróságnak lehetősége kell legyen arra, hogy a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket (jelen esetben „vádat”) az

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében [korábban: az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben] meghatározott feltételeknek megfelelően érdemben elbírálhassa. Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozataiban kifejtett álláspont szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tényeknek a terhelt terhére való értékelésének tilalma – az ártatlanság vélelmének részeként – a versenyfelügyeleti ügyekben is köti a hatóságot, illetve felülvizsgálatot végző bíróságokat. Ez összhangban áll az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatával, illetve az Európai Bíróság felfogásával is. Mindez azt jelenti, hogy a versenyjogi felelősséget megalapozó összes jelentős tény a versenyhatóságnak kell bizonyítania, azon tények pedig, melyek valósága tekintetében kétség merül fel, az eljárás alá vont terhére nem vehetők figyelembe.

A Kúria a fentiekkel összefüggésben hangsúlyozza továbbá, hogy az Alaptörvény M) cikkének (2) bekezdése értelmében, Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait. E rendelkezés az állam kötelezettségét rögzíti a tisztességes gazdasági verseny feltételeinek biztosítása érdekében, ugyanakkor a tisztességes működés érdekében az állam korlátozza is a piac működését akként, hogy egyrészt fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, másrészt pedig védi a fogyasztók jogait.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. Amennyiben tehát az állam a gazdasági verseny szabadságát veszélyeztetve látja, és ezért a tisztességes működés érdekében a fentiek szerint beavatkozik, eljárásában – a jog által létrehozott személyek tekintetében is – érvényesülnie kell a tisztességes hatósági eljáráshoz való jognak, amely az eljárás egészének minőségére vonatkozik. Összetevői közé tartozik – többek között – a nyilatkozattétel és a szankció-megállapítással végződő közigazgatási eljárásokban a hatékony védekezéshez való jog [3223/2018. (VII. 2.) AB határozat].

A közigazgatási hatóság hivatalból állapítja meg a tényállást és határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, ennek során nincs kötve az ügyfél bizonyítási indítványaihoz, ugyanakkor a tényállás tisztázása során minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie, a bizonyítékokat pedig egyenként és összességükben értékelnie. A közigazgatási perben eljáró bíróságnak, amennyiben a hatóság által rögzített tényállás okszerű, az ésszerűség és a logika követelményeinek megfelel és a bizonyítékok értékelésének nincs egy másik értelmezést erősítő okszerűbb és ésszerűbb magyarázata, nincs felülmérlegelésre lehetősége. A kialakult bírósági gyakorlat értelmében azonban amennyiben a felperesi magyarázat okszerűbb, az alperes határozatának érvelését cáfolja, akkor az alperesi határozat indokolása szükségszerűen okszerűtlen, azaz a fent részletezett követelményeknek nem felel meg.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a határozati megállapítások az Erőfölényes Közlemény egyes elemeinek ismertetésén, a X. – kiragadott – nyilatkozatain, és az egyes európai bírósági döntések szelektív ismertetésén alapulnak, miközben az alperes nem adott számot arról, hogy a megállapításait cáfoló, a felperes által benyújtott bizonyítékokat miért tartotta irrelevánsnak, azokat miért mellőzte.

Alaptalan az alperes azon érvelése, hogy a 2014. január 1. napján hatályba lépő 2009. évi LXXXV. törvény módosításának hatása azért nem releváns, mert a vizsgált magatartás időtartamán kívül eső időszakra vonatkozik. Az alperes a határozatát 2016-ban hozta meg, és a megállapításait nagyrészt a jogsértés előtti időszak és a jogsértéssel érintett időszak összevetésére alapította. A jogszabály módosítás a bankközi jutalék mértékét maximalizálta, a felperesi állítás pedig az volt, hogy a részesedése ennek ellenére az ezt követő időszakban is növekedett, azaz a bankközi jutalék mértéke, a bankok ehhez fűződő pénzügyi érdeke nem jelent kizárólagos, mindent felülíró tényezőt egy bankkártyatársaság preferálása tekintetében. E tényt támasztják alá azok a banki nyilatkozatok, amelynek mellőzését az alperes olyan indokokra alapította, mely indokok a nyilatkozatra történő felhíváskor is ismertek voltak.

A X. részesedéscsökkenése (egyidejűleg a részesedésre alapított felperesi szuper domináns piaci helyzet) és a bankközi jutalékszintek különbségei közötti ok-okozati összefüggést az alperes

alapvetően abból vezette le, hogy a szóban forgó időszakban az egyéb versenytényezők változatlanok voltak. A felperes azonban a per során okszerű magyarázatát adta annak, hogy a versenytényezők változására vonatkozó alperesi megállapítás alaptalan, ugyanis nem veszi figyelembe az érintéses technológia bevezetését, az ezzel összefüggő piacfejlesztési, promóciós tevékenységeket. Mind az W. Bank, mind az Q. Bank nyilatkozata alátámasztja, hogy a Y. melletti választást az elsőfokú ítéletben is ismertetett, fogyasztóvédelmi jelentőségű műszaki fejlesztések motiválták, míg a X. esetében ilyen fejlesztést mutató üzletpolitika nem volt tetten érhető (annak ellenére, hogy a perbeli időszakban is nyereségesen működött), azaz a X. iránti banki érdeklődés hiánya a fejlesztések iránti passzivitásból is fakadt. A felperes arra is megalapozottan hivatkozott ebben a körben, hogy amennyiben az alperes által feltárt ok-okozati összefüggés helytálló lenne, azaz a piaci részesedés alakulását a bankközi jutalékok közötti különbség okozta, ez valamennyi bank választására kihatott volna. Mindezekkel összefüggésben az alperes nem vizsgálta a X. méretét, tőkeerejét, továbbá alaptalanul nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a X. a kötelezettségvállalásának (a vállalt bankközi jutalék mértéke tekintetében) felülvizsgálatát kérte.

Alaptalan a fogyasztói kárra vonatkozó azon fellebbezési érvelés, mely szerint a felperes által alkalmazott magasabb bankközi jutalék annak továbbgyűrűző hatása miatt a fogyasztókat is megkárosította. A határozat erre vonatkozóan (pusztán lábjegyzetben) azt jelöli meg, hogy a magasabb jutalék magasabb kereskedői jutalékokat generál, ami a fogyasztói árakban is jelentkezik. Erre vonatkozóan azonban a határozat egyrészt semmilyen bizonyítékot nem tartalmaz, mint ahogyan nem cáfolja azokat a felperes által bemutatott nemzetközi (pl. lengyel) példákat sem, melyeket a felperes annak cáfolatára sorakoztatott fel, hogy az alacsonyabb bankközi jutalék alacsonyabb fogyasztói árakhoz vezet. Másrészt a fogyasztói kár legfeljebb akként lett volna vizsgálható, hogy azt az alperes a bankközi jutalék csökkentésének hiányával összefüggésben vizsgálja (mivel a perbeli időszakban emelésről nem volt szó), erre azonban nem került sor.

A Kúria kiemelte, hogy az alperes a fellebbezésében úgy próbálta az elsőfokú bíróság által megállapítottakat megdönteni, hogy csupán visszautalt a határozatában foglaltakra (így a visszaélészerű magatartás általános fogalmi elemeire; az AEC teszt elvégzésének szükségtelenségére), de nem cáfolta érdemben, hogy a határozat a fent megjelölt joggyakorlat által kimunkált bizonyossággal nem támasztotta alá a felperesi jogsértést, a bizonyítékok szelektív értékelése miatt érdemben nem ütköztette a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

Kfv.III.38.302/2018/7.

Lényeges eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú bíróság az ellenérdekű felet a beavatkozás lehetőségéről nem értesíti.

A felperes a keresetében a joghatósági kifogását megelőzően azt sérelmezte, hogy a jogorvoslati eljárás megindítására hatálytalan és a Kbt. kötelező alaki kellékét nem tartalmazó jogorvoslati kérelem alapján került sor. E kereseti kérelmi elemek tekintetében a jogorvoslati eljárás kérelmezője nyilvánvalóan ellenérdekű félnek minősül.

A perben alkalmazandó 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 171. § (3) bekezdése szerint az ellenérdekű felet, valamint a közbeszerzési ügyben szerepelt azon érdekelteket, akikre nézve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata rendelkezést tartalmaz, a bíróság az (1) bekezdésben meghatározott határidőig értesíti a beavatkozás lehetőségéről, azzal, hogy a beavatkozást az értesítés kézbesítését követő nyolc napon belül kell bejelenteni a bíróságnak, amely határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.

A Kúria az elé terjesztett iratok alapján megállapította, hogy a jogorvoslati kérelmet benyújtó gazdasági társaságot, az elsőfokú bíróság sem a Kbt. 171. § (3) bekezdése szerinti határidőben, sem azon túl nem értesítette a beavatkozás lehetőségéről.

Az ellenérdekű fél értesítése elmulasztásának hivatalbóli figyelembevételét különösen indokolta az, hogy a Kúria egyetértett a felperesnek az arra vonatkozó álláspontjával, hogy a jogorvoslati kérelem kötelező képviselő hiánya miatti hatálytalanságát állító kereseti kérelmi elem (I.) és a jogorvoslati

kérelem alaki kellékének - képviselő neve megjelölése - hiányát kifogásoló kereseti kérelmi elem (II.) vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítélete hiányos és vitatható indokolást tartalmaz.

A Kbt. 145. § (7) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárásban a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói, jogtanácsosi vagy ügyvédi képviselőt kötelező képviselőt kötelező a jogorvoslati eljárásban.

A Kbt. 149. § (1) bekezdés a) pontja szerint a kérelemben meg kell jelölni a kérelmező és képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét), a kérelmezői jogosultságot alátámasztó tényeket.

A Kbt. 151. § (1) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást legkésőbb a 148. § (1)-(9) bekezdésének, a 149. § (1)-(2) bekezdésének, valamint a 150. § (1)-(2) bekezdésének megfelelő kérelem beérkezését követő munkanapon indítja meg.

Az idézett rendelkezésekből kitűnően már a jogorvoslati kérelemnek is a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti képviselőtől kell származnia, akinek nevét a (Kbt. 149. § (1) bekezdés) kötelezően fel kell tüntetni a jogorvoslati kérelemben.

A Kbt. 151. § (2) bekezdése szerint, ha a kérelem a 149. § (1) bekezdése szerinti adatokat nem tartalmazza, vagy a 150. § (1) bekezdése szerinti díj befizetéséről szóló igazolást, illetve a meghatalmazott képviselő meghatalmazását nem csatolták, a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja a kérelmezőt a hiányok öt napon belüli pótlására, és egyben figyelmezteti, hogy ha a kérelmet újból hiányosan nyújtja be, a Közbeszerzési Döntőbizottság azt el fogja utasítani. A hiánypótlási határidő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs.

A Kúria a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a jogorvoslati eljárás megindítására hiánypótlást követően került sor.

Az I. és II. kereseti kérelmi elemekben előadott kifogásokban való állásfoglaláshoz szükséges a jogorvoslati kérelem, az alperes hiánypótlási felhívásának és a kérelmező hiánypótlásának a vizsgálata. Ugyanis ezen iratok alapján kell azt eldönteni, hogy a jogorvoslati kérelem, a hiánypótlásra felhívó végzés és a hiánypótlás alapján a jogorvoslati eljárás megindítására törvényesen került-e sor, mely előkérdése annak, hogy a hivatalbóli kiterjesztésre egyáltalán sor kerülhetett-e, mely kérdésre szintén nyilatkoztatni kell a feleket, amennyiben a bíróság arra meggyőződésre jutna, hogy joghatályos jogorvoslati kérelem nem került előterjesztésre.

A Kúria a rendelkezésre álló iratanyag alapján megállapította, hogy abban nem szerepel a D.274/2/2017. számú alperesi végzés, az irat vizsgálata nélkül az elsőfokú bíróság sem hozhatott megalapozott döntést a I. és II. kereseti kérelmi elemek tekintetében. Azonban az már a rendelkezésre álló iratok alapján is megállapítható, hogy téves az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, mely szerint irreleváns a jogorvoslati eljárás megindulása szempontjából a kötelező (ügyvédi) képviselő mikénti igazolása vagy annak hiánya, ez a megállapítás ugyanis semmilyen módon nem következik az ismertetett jogszabályokból.

Amennyiben a bíróság a megismételt eljárásban a felek nyilatkozatait és a hiányzó iratok beszerzését követően arra a meggyőződésre jut, hogy mód volt hivatalból kiterjeszteni az eljárást, illetve hivatalból eljárni, akkor a GPA megállapodás kapcsán a 2014/24/EU Irányelv 25. cikkének konkrét átültetett rendelkezéseit kell megállapítani, mivel a Kbt.2.§ (5) bekezdése mindössze visszautal az Irányelvbe beépített GPA rendelkezésekre, a 2014/115/EU tanácsi határozat pedig annak 3. cikke értelmében közvetlenül nem hivatkozható, és mert az Irányelv szabályait konkrétan hivatkozható magyar jogszabályokon keresztül lehet főszabály szerint érvényre juttatni.

Amennyiben az Irányelv 25. cikkét konkrétan kifejező azt implementáló magyar szabályok nem lelehetők fel, akkor elsősorban azt kell vizsgálni, hogy az Irányelv 25. cikkére és azon keresztül a GPA megállapodásra lehet-e közvetlenül jogokat és köteleességeket alapítani a felperesi kórházzal szemben különös figyelemmel az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatára, ezek közt is elsősorban a 2013. december 12-i C-425/12 számú európai bírósági ítéletben foglalt megállapításokra.

A Kúria a felperesnek az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló indítványát elutasította, mivel annak kezdeményezését a felperes a közbeszerzési megállapodást (GPA) illetően indítványozta, azonban ezen kérdés vizsgálatát megelőzi

annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy a jogorvoslati eljárás megindítására törvényesen került-e sor. Ebben a kérdésben pedig az elsőfokú bíróságnak kell elsőként állást foglalnia, és ha az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jut, hogy jogorvoslati eljárás megindítására nem volt törvényes lehetőség, és hivatalbóli kiterjesztésre, illetve hivatalbóli eljárásra sem volt mód, akkor a GPA megállapodás Irányelv 25. cikkén keresztül közvetlen hivatkozhatóságának kérdésében való állásfoglalás okafogyottá válik.

Mindezekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásban a bíróságnak be kell szereznie az alperestől a 2-es alszámú hiánypótlásra felhívó végzést és a jogorvoslati eljárás kérelmezőjét a beavatkozás lehetőségéről értesíteni kell. Ha a kérelmező a perbe beavatkozik, akkor lehetőséget kell biztosítani a számára, hogy a jogorvoslati kérelme hatálytalanságával, esetleges alaki hiányaival, ügyfélképességének hiányát állító kereseti kifogásokra nyilatkozhasson, majd ezt követően a Kúria jelen végzésének iránymutatása szerint kell a jogkérdésekben állást foglalni, és amennyiben ezekben felperes keresetét elutasító döntést szükséges meghozni, akkor kereseti kérelem egyéb elemeit is az esetleges beavatkozó nyilatkozatának figyelembe vételével kell elbírálni.

Kfv.III.38.303/2019/2.

A felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadása.

Az alperes a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Előadta, hogy a jogerős ítélet a Kp. 78. § (2) bekezdésére és a 85. § (5) bekezdésével ellentétesen állapította meg, hogy a felperes tartózkodási joga egy 2018-ban indult megismételt eljárásban megállapítható volna és azt, hogy a felperes házassága önmagában megalapozza a tartózkodási jogot a 2004/38/EK irányelv 2. cikk 1. a) pontjára tekintettel. A befogadás körében az alperes hivatkozott a Kp. 118. § (1) bekezdésének a) pontjára, valamint más eljárásokban hozott egyedi elsőfokú bírósági döntésekre és kifejtette, hogy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény módosítása folytán a megismételt eljárásra adott utasítást nem tudja végrehajtani és az alkalmazandó jog tekintetében a Kúria iránymutatása szükséges.

A Kúria megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási okok alapján, és megállapította, hogy jelen ügyben a befogadás feltételei nem álltak fenn. Az alperes felülvizsgálati kérelmében az ellentétes elsőfokú bírósági gyakorlatra hivatkozott, azonban fontos hangsúlyozni, hogy az alperes által idézett döntések pusztán egyedi döntések, amely nem került közzétételre hivatalos gyűjteményben, ezért nem merülhetett fel a Kúria által közzétett ítélezési gyakorlattól való eltérés esete. A felülvizsgálati eljárás tárgyát képező eljárás jogkérdése kizárólag az volt, hogy az alperes köteles-e eleget tenni egy korábbi bírósági ítéletnek, illetve a bírósági ítélet iránymutatásának. A Kúria álláspontja szerint ebben a kérdésben egyértelmű és egységes joggyakorlat áll rendelkezésre, ezért a joggyakorlat egységesítése és továbbfejlesztése nem szükséges, erre tekintettel a felülvizsgálati kérelem befogadásának nem volt helye.

A Kúria nem látta indokoltnak az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezését sem. A felülvizsgálat tárgyát képező jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére vonatkozóan pedig az ügyben nem merült fel adat.

Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.

Kf.III.37.521/2019/10.; Kf.III.37.522/2019/10.

Eredménytelenné nyilvánítás és versenykorlátozás bejelentése a GVH-hoz, a két intézmény egymáshoz való viszonya.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a tényállást, abból azonban tévesen jutott arra az alperes álláspontjával ellentétes következtetésre, hogy a 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban:

Kbt.) 36. § (2) bekezdés második törvényi esetköre szerinti, alapos okkal feltételezhető versenyjogi jogsértésre utaló tények és körülmények hiánya áll fenn, ez a tévedése pedig kihathat a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pont első vagylagos feltételének alkalmazhatóságának hiányára vonatkozó megállapítására is.

A Kúria mindenekelőtt szükségesnek tartotta annak kiemelését, hogy az alperesi érdekelt a verseny tisztaságát sértő magatartás gyanúja miatt élt a Kbt. 36. § (2) bekezdés szerinti bejelentéssel a Gazdasági Versenyhivatal felé, az eljárást pedig a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontja alapján nyilvánította eredménytelenné.

Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdés szerint Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit.

A Kbt. 2. § (1) bekezdés szerint a közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő köteles biztosítani, a gazdasági szereplő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát.

A Kbt. szigorú követelményeket támaszt az ajánlatkérőkkel szemben a verseny tisztaságának biztosítására vonatkozó alapvető kötelezettségükhöz kapcsolódóan, egyben eszközöket is ad az ajánlatkérők kezébe, annak érdekében, hogy hatékonyan fel tudjanak lépni a verseny tisztaságát megsértő ajánlattevőkkel, részvételre jelentkezőkkel szemben. Az alapvető követelménynek a részvételi feltételek olyan kialakítása felel meg, amely ösztönzi a versenyző ajánlattevők részvételét a közbeszerzési eljárásban. Az ajánlatkérő köteles jelezni a Gazdasági Versenyhivatal felé, ha az eljárás során versenykorlátozó megállapodást észlel vagy gyanít. Az ajánlatkérőknek a közbeszerzési eljárás során észlelt, vagy alapos okkal feltételezett jogsértő magatartás értékelésével összefüggésben a Kbt. szabályaihoz igazodóan kell a vizsgálatot elvégezni és a szükséges intézkedéseket megtenni/döntéseket meghozni. Relevanciája lehet továbbá annak is, hogy az ajánlatok és mellékletei benyújtásával már előálltak-e azok a bizonyítékok, amelyekből – értékeléssel – a Kbt. 36. § (2) bekezdés első vagy második fordulója, közvetve a Tpv. 11. §-a szerinti törvényi tényállás megvalósulásának lehetőségére lehet következtetni, vagy annak hiányában, az ajánlatkérő jogszerűen tovább folytatott eljárása és az általa alkalmazott eszközök eredményeként álltak elő olyan bizonyítékok, amelyek a Kbt. 36. § (2) bekezdése szerinti versenyjogsértést vagy annak alapos feltételezését teszik lehetővé, hiszen nem csak a versenyjogsértők, hanem az ajánlatkérő ezzel összefüggő közbeszerzési jogi eljárási cselekményei is számon kérhetők.

A Kbt. IV. fejezetében a közbeszerzési eljárás alanyaira vonatkozó rendelkezések, a gazdasági szereplőkre vonatkozó közös szabályok között szereplő 36. § (2) bekezdése szerint amennyiben az ajánlatkérő az adott közbeszerzési eljárás során a 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. §-a, vagy az EUMSZ 101. cikke szerinti rendelkezések nyilvánvaló megsértését észleli vagy azt alapos okkal feltételezi, köteles azt – a Tpv. bejelentésre vagy panaszra vonatkozó szabályai szerint – jelezni a Gazdasági Versenyhivatalnak.

A Tpv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.

A Kbt. 62 § (1) bekezdés o) pontja szerint az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki esetében az ajánlatkérő bizonyítani tudja, hogy az adott közbeszerzési eljárásban az ajánlattevő a Tpv. 11. §-a, vagy az EUMSZ 101. cikkébe ütköző jogsértést követett el, kivéve, ha a gazdasági szereplő az ajánlat, tárgyalásos eljárásban és versenypárbeszédben végleges ajánlat benyújtását megelőzően a Gazdasági Versenyhivatal számára a Tpv. 11. §-ába vagy az EUMSZ 101. cikkébe ütköző magatartást feltárja és a Tpv. 78/A. § (2) bekezdésében foglalt, a bírság mellőzésére vonatkozó feltételek fennállását a Gazdasági Versenyhivatal a Tpv. 78/C. § (2) bekezdése szerinti végzésében megállapította;

A Kbt. 73. § (1) bekezdés b) pontja szerint az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha az ajánlattevőt, részvételre jelentkezőt az eljárásból kizárták.

A Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontja szerint az ajánlatkérő eredménytelenné nyilváníthatja az eljárást, ha valamelyik ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az eljárás tisztaságát vagy a többi ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező érdekeit súlyosan sértő cselekményt követ el.

Az ajánlatkérő rendelkezésére álló információk értékelése körében a kiindulópont, hogy a gazdasági szereplők közötti versenyben szükségyszerű, hogy a gazdasági szereplők döntéseiket önállóan hozzák meg, s mellőzik a versenytársakkal akarategységben tanúsított összehangolt piaci magatartást. Ennek megfelelően abban az esetben, ha versenykorlátozó megállapodásra utaló információk kerülnek az ajánlatkérő birtokába, a gazdasági szereplők magatartásának értékelésekor az az elvi kiindulópont, hogy a két ajánlattevő versenytársai egymásnak, s ellentétes érdek vezérli őket, hisz mindketten az adott közbeszerzési eljárás nyertesei akarnak lenni.

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 2014/24/EU Irányelve (továbbiakban: Irányelv) 18. cikke rendelkezik a verseny tisztaságának elvéről. A résztvevők kiválasztása és a szerződések odaítéléséről rendelkező 56. cikk (1) bekezdés b) pontja szerint a szerződéseket a 67–69. cikkel összhangban meghatározott kritériumok alapján kell odaítélni, feltéve, hogy az ajánlat olyan ajánlattevőtől származik, amely nincs kizárva a részvételtől az 57. cikk szerint, valamint megfelel az ajánlatkérő szerv által az 58. cikkel összhangban megállapított kiválasztási szempontoknak és adott esetben a 65. cikkben említett megkülönböztetésmentességi szabályoknak és szempontoknak.

Az Irányelv 57. cikkének (4) bekezdésének d) pontja szerint az ajánlatkérő szerv kizárhat gazdasági szereplőt a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, illetve a tagállamok kötelezhetik az ajánlatkérő szervet a gazdasági szereplő kizárására a következő esetek bármelyikében: ha az ajánlatkérő szervnek kellően megalapozott információi vannak annak megállapításához, hogy a gazdasági szereplő más gazdasági szereplőkkel a verseny torzítására irányuló megállapodást kötött.

Az Irányelvi rendelkezésekben megjelenő kellően megalapozott információk alapján az ajánlatkérőnek bizonyítania kell tudnia, hogy az ajánlattevők összehangolt magatartása a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.

A Tpv. 11. §-ába ütköző összehangolt magatartást az abban részes felek rendszerint igyekeznek titokban tartani. A versenytársak közötti versenykorlátozásról (kartellezésről) általában nem kötnek írásbeli megállapodást, azt nem szokták végrehajtható okiratba foglalni, hiszen mindnyájuknak az az érdeke, hogy a jogsértés rejtve maradjon. Éppen ezért a kartelljogsértések esetében általában nem áll rendelkezésre egyetlen, mindent eldöntő, egyértelmű, közvetlen bizonyíték, objektív, külső személy vallomása (Kvf.II.37.672/2015/28.).

A Törvényszék T-110/07. számú, a Siemens AG kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítéletében (a továbbiakban: T-110/07. számú ügyben hozott ítélet) – amelyet az Európai Unió Bírósága C-239. P. számú ítéletével helybenhagyott – fentiekkel összefüggésben kifejtette, hogy a versenyellenes megállapodások tilalmának közismert jellegére és ennél fogva végrehajtásuk titkos jellegére figyelemmel a Bizottságtól nem várható el, hogy olyan okirati bizonyítékot nyújtson, amely kifejezetten bizonyítja az érintett szereplők kapcsolatfelvételét. A Bizottság rendelkezésére álló töredékes és szórványos elemek mindenestre kiegészíthetők a releváns körülmények rekonstruálására alkalmas következtetésekkel. A versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezésére tehát bizonyos egybeesésekből és jelekből olyan következtetéseket lehet levonni, amelyek együttes vizsgálata egyéb összefüggő magyarázat hiányában a versenyjogi szabályok megsértésének bizonyítékát nyújthatják (a fenti 44. pontban hivatkozott Dresdner Bank és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 64. és 65. pontja, valamint a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 55–57. pontja). Amennyiben jogsértésre vonatkozó döntést kizárólag az érintett gazdasági szereplők magatartására alapozzák, úgy az érintett felek bizonyíthatják, hogy a magatartásuknak van más, ésszerű magyarázata.

A Kúria elsőként azt vizsgálta, hogy helytállóan állapította-e meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperesi érdekelt megsértette a Kbt. 36. § (2) bekezdését.

A Kúria e körben kiemelte, hogy a kartellgyanú bejelentésének időpontjában még nem állt

rendelkezésre ajánlattevői magyarázat az ajánlati ár kialakítása tekintetében. Az alapos gyanú az ajánlati árak egymáshoz való viszonyításából eredt, így a bejelentés jogszerűségének vizsgálata körében az ár kalkulációra vonatkozó ajánlattevői indokolás nem volt figyelembe vehető.

Az ajánlatkérő Kbt. 36. § (2) bekezdése szerinti értesítési kötelezettsége az első fordulat esetében egyértelmű bizonyítottság, megállapíthatóság esetén áll fenn. A második fordulat szerinti alapos gyanú fennállásához az szükséges, hogy az ajánlatkérő a rendelkezésre álló dokumentumokra, bizonyítékokra tekintettel, alappal gondolhasson arra, hogy a konkrét esetben megvalósulhatott a jogsértés.

Egyetértett a Kúria az elsőfokú bíróságnak az ara vonatkozó megállapításával, hogy a perbeli esetben a jogsértés elkövetése tekintetében a jogsértő cselekmény egyértelmű bizonyítottsága, egyértelmű megállapíthatósága nem áll fenn, az alperesi határozat 53. pontjában felsorakoztatott tények és körülmények ehhez nem elegendők.

Ezt követően a Kúria azt vizsgálta, hogy az alperesi érdekelt által észlelt jogsértés eléri-e azt Kbt. 36. § (2) bekezdésében meghatározott, az egyértelmű bizonyítottságnál alacsonyabb bizonyítottsági szintet – a jogsértés elkövetését alapos okkal feltételezi – amelynél az ajánlatkérő már köteles volt bejelentést tenni a Gazdasági Versenyhivatal felé.

A Kúria álláspontja szerint az alperes határozat 53. pontjában ismertetett tények és körülmények versenyjogi szempontból alapos oknak minősülnek. Ahogyan arra az alperes a fellebbezésében hivatkozott az a tény is az érintett ajánlattevők összejátszásának alapos gyanúját veti fel, hogy az egymástól elvileg független ajánlattevők csupán m² alapon, egymással teljesen megegyező arányú eltéréssel, egy ajánlaton belül pedig ugyanolyan arányban kalkuláltak műszaki szempontból bonyolult, nagy költségigényű és kevésbé bonyolult, ezáltal nyilvánvalóan kisebb költségigényű munkákat.

A fentiekre tekintettel a bejelentési kötelezettség fennállt, ezért e részben tévesen változtatta meg az elsőfokú bíróság az alperesi határozatot és tévesen állapította meg az alperesi érdekelt terhére a Kbt. 36. § (2) bekezdés megsértését.

Ezt követően a Kúria annak a kérdésnek a vizsgálatába bocsátkozott, hogy helytállóan állapította-e meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperesi érdekelt megsértette a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontját.

Az eljárás eredménytelenné nyilvánításának jogalapját a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontjának első vagylagos feltétele képezte, amely szerint az eljárás eredménytelenné nyilváníthatóságának feltétele, hogy az ajánlattevő vagy részvétellel jelentkező az eljárás tisztaságát súlyosan sértő cselekményt követ el.

Az alperesi érdekelt versenykorlátozás gyanúját jelentette be a Gazdasági Versenyhivatalnak, amelynek következményét az eljárás eredménytelenné nyilvánításában vonta le. Az elsőfokú bíróság elviekben a Kbt. 36. § (2) bekezdését és a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontját együttesen alkalmazhatónak tartotta abban az esetben is, ha a bejelentés alapos gyanún alapul.

A Kúria a fenti megválaszolendő kérdés kapcsán – figyelemmel arra, hogy a gyanú feltételezésen alapul, a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pont első vagylagos feltétele eljárás tisztaságát sértő cselekmény elkövetését szabja feltételül – további vizsgálat elvégzését tartotta indokoltnak. E jogszabályhely az eljárás tisztaságának sérelmét jelöli meg lehetséges eredménytelenné nyilvánítási okként, a Kbt. a legtöbb helyen azonban – Kbt. 2. § (1) bekezdés, 25. §, 28. §, 65. § (3) bekezdés, 158. § (1) bekezdés – a verseny – és nem az eljárás – tisztaságára vonatkozó szabályokat tartalmaz, míg a Kbt. 36. § (2) és 62. § (1) bekezdés o) pontja kifejezett versenyjogsértésekről szól, végül a Kbt. 187. § (4) bekezdése egy negyedik fogalmat, a közbeszerzések tisztaságának fogalmát használja.

A Kúria megítélése szerint az alperes határozata az eljárás tisztaságát sértő cselekmény bizonyított elkövetését, és a konkrét versenykorlátozó megállapodás, összehangolt magatartás esetleges, valószínű, de nem bizonyított fennálltát, mint különböző kifejezéseket, fogalmakat egymásnak automatikusan megfelelteti. Tekintettel arra, hogy a Kbt. maga négy egymástól különböző fogalmat használ versenyjogsértő cselekményekkel összefüggésbe hozható módon, nem mellőzhető, hogy az alperesi Döntőbizottság ezen fogalmakat elvi szinten is meghatározza, egymástól elkülönítse, és koherens rendszerbe helyezze. Csak így tud világosan állást foglalni abban, hogy a Kbt. 36. § (2) bekezdése szerint fennálló kötelezettségből automatikusan következik-e a Kbt. 75. § (2) bekezdés c)

pontjának sérelme, avagy nem következik, esetleg nem automatikusan következik. Nem mellőzhető annak kifejtése sem, hogy a GVH, mint versenyhatóság a Tpv.11.§-a vagy az EUMSZ 101. cikkének megállapítására vonatkozó hatásköre, vagy a polgári bíróságok versenyjogi hatáskörei különösen a Tpv. 7. §-ának versenyeztetés tisztaságával kapcsolatos hatáskörei hogyan viszonyulnak az ajánlatkérő lehetőségeihez, és különösen az alperesi Döntőbizottság hatásköréhez, illetve azon fogalmakhoz, melyeket a Kbt. használ. Mindezek részletesen indokolt és koherens kifejtése esetén kerülhetnek abba a helyzetbe az eljárás felei, hogy az abban foglaltakat érdemben vitathassák, és ekként a bíróságok e kérdésben érdemben állást foglalhassanak.

A Kúria e kérdésekben nem dönthetett először, mert a Kbt. 36. § (2) bekezdése és a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontjának egymáshoz való viszonyára vonatkozó fenti jogértelmezés a Kúria előtti eljárásban merült fel először. Jogorvoslati fórumtól fosztaná meg a feleket a Kúria, ha elsőként foglalna állást ebben a kérdésben, ezért a Kúria az alperesi határozat vonatkozásában nem élhetett a 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 90. § (1) bekezdés szerinti megváltoztató jogkörével, mivel azt az ügy természete a fentiek miatt nem engedte meg. E kérdésekben az alperesnek kell állást foglalnia először, ezért a Kúria az elsőfokú ítéletet a Kp. 109. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta akként, hogy az alperes kijavított határozatát a Kp. 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján megsemmisítette és az alperest a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontja alapján új eljárásra kötelezte. Az új eljárásban az alperesnek vizsgálnia kell a [46]-[47] bekezdésben foglaltakat. Ha az alperes arra a megállapításra jut, hogy jogszerűtlen volt az eljárás eredménytelenné nyilvánítása, akkor vizsgálnia kell az alperesi érdekeltnek összegezés megküldése előtti indoklás- illetve felvilágosítás-kérelmi kötelezettségét – azaz az alperesnek teljes körben el kell bírálni a jogorvoslati kérelmeket.

Kf.II.37.959/2018/14.

I. A tisztességes hatósági eljárást sérti az ügyintézési határidő meghosszabbítása nélkül, az ügyintézési határidőn túl szankció alkalmazása, versenyfelügyeleti bírság kiszabása.

II. A tisztességes hatósági eljárás követelményének az felel meg, ha az alperes az eljárás alá vont vállalkozásoknak az iratbetekintési kérelem előterjesztéséhez, az előzetes álláspontra vonatkozó nyilatkozattételhez elegendő határidőt biztosít, és az erre megszabott határidő megállapításakor figyelembe veszi a postai kézbesítés időtartamát, illetve a kézhezvétel várható idejéhez képest biztosít megfelelő határidőt a felhívásban foglalt teljesítésére, tekintetbe veszi az érdemi védekezésre adott határidő hosszabbítása iránti kérelmek elbírálásánál az iratbetekintés tényleges megtörténtének időpontját is.

III. A vállalkozások közti akarategység és átfogó terv bizonyítottsága hiányában a versenyjogsértő célból folytatott egyeztetési folyamat nem minősíthető egységes és folyamatos jogsértésnek.

2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.)

2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.)

Az ügy érdemét érintően a Kúria azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdését megsértette, amikor az alábbiakban kifejtettek szerint egységes, komplex és folyamatos versenyjogsértést állapított meg a bizonyítékok tévesen történt értékelésével, továbbá a Pp. 221. § (1) bekezdését is megsértette azzal, hogy az ítéletét sommásan indokolta. Az I. rendű felperes által hivatkozott, a versenyfelügyeleti eljárások büntető jogi jellegéből fakadó in dubio pro reo elvéből, az ártatlanság vélelméből fakadó bizonyítási kötelezettség a versenyfelügyeleti eljárásban a hatóságot terhelte, de a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. § (1) bekezdéséből fakadóan a perben már a felpereseket terhelte, nekik kellett bizonyítani a határozatban foglalt megállapítások valótlanságát. A felperesek keresetükben a megállapított tényállást vitatták, a konszenzus, az akarategység, az átfogó terv hiányára, az F. Zrt. egyoldalú magatartására hivatkoztak, érveiket ennek mentén sorakoztatták fel. Megjegyzi a Kúria az I.-II. rendű felperes – felülvizsgálati eljárásbeli – álláspontja kapcsán, hogy az a körülmény, hogy a bíróság tanúbizonyítást folytat le, nem jelenti és nem jelzi önmagában a tényállás tisztázatlanságát, hanem csak azt, hogy a bíróság módot adott ezzel a felpereseknek a keresetben foglalt állításaik bizonyítására. Csak egy bizonyítási eljárás

eredményeként vagy a tényállás alaptalanságát tanúsító bizonyítékok alapján juthat a bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes a tényállást nem tisztázta, azt nem kellően tárta fel. Megjegyzi a Kúria, hogy az I. rendű felperes érvelésével szemben a bizonyítási teher nem fordult meg, a felperesek az alperes megállapítását kellően nem cáfolták meg, magatartásukra elfogadható más észszerű magyarázatot nem adtak, a megállapított tényállás teljes alaptalanságát nem valószínűsítették, nem bizonyították.

Hangsúlyozandó, hogy az alperes nem kizárólag egyetlen forrásból származó bizonyítékok, az F. Zrt. belső e-mailjei alapján állapította meg a jogsértést, hanem egyéb bizonyítékok is rendelkezésre álltak, így az egyes szerződéstervezetek, egyes ügyfélnyilatkozatok, a II. rendű felperes és más vállalkozások e-mailjei, valamint az F. Zrt. egyezségi nyilatkozata is, melyek a jogsértést alátámasztó, hiteles bizonyítékként értékelhetőek voltak (az alperes a határozata 275-279. pontjaiban foglalta össze az irati és személyi bizonyítékokat). A belső e-mailek bizonyítékként való felhasználását nem befolyásolja az a körülmény, hogy azok a belső levelezés körébe, vagy harmadik vállalkozással folytatott levelezés körébe esnek, mert a levelezések tartalmából a közös szándék, és az egyeztetések során alakított szerződések tartalma alapján az egyeztetési folyamat megállapítható volt, az egyeztetések megtörténtét és azon belül az F. Zrt. szerepét, az egyéb bizonyítékokkal egybevetve igazolták és azok egy koherens logikai rendszerbe illeszkedően, hiteles, közvetett bizonyítékként kerülhettek értékelésre. Az alperes a határozatában (238. pont) helytállóan hivatkozott arra, hogy közvetett bizonyítékok is olyan bizonyító erővel bírnak, olyan zárt logikai láncot alkothatnak, amelyek révén a jogsértés elkövetését tanúsíthatják, ezért nem kizárt önmagában közvetett bizonyítékok alapján a versenyjogsértés megállapítása. Az alperes a határozata VII. 8. pontjában részletesen elemezte a terhelő irati bizonyítékokat. A felperesek a bizonyított egyeztetésekre, két- és háromoldali megbeszélésekre, telefonos beszélgetésekre és az e-mailek tartalmára, valamint a szerződéstervezetek létre tekintettel alaptalanul hivatkoztak arra, hogy az F. Zrt. kezdeményezése megmaradt az ötletelés szintjén. Az alperes ennek kapcsán a határozatában és a per során 2017. május 23-án előterjesztett előkészítő iratában is helytállóan mutatott rá arra, hogy az érintett piacon mindkét felperes és az F. Zrt. is hulladékgyűjtőként a felvásárlási piac szereplői voltak, az I. rendű felperes a termelési-értékesítési lánc más szintjén is megjelent, például feldolgozóként, illetve az ólomakkumulátor gyártásával is foglalkozó vállalkozásként is, ezért a tervezett konzorciumi szerződéssel mindhármuk közös célja volt, hogy mint a magyarországi ólomakkumulátor hulladék gyűjtői a magyarországi és a környező tagállami piacon működő versenytársakat kiszorítsák és a piaci pozícióikat megőrizzék, illetve az I. rendű felperes piaci pozíciót szerezzen. A II. rendű felperessel egy vállalkozáscsoportba tartozó V. Kft. vezetője is kifejezetten úgy nyilatkozott 2014. április 3-án az e-mailjében, hogy a neki megküldött – a felperesek és az F. Zrt. szándékegységét tükröző – szerződéstervezet alapján világos volt, hogy annak tartalma, így a vállalkozások arra vonatkozó intézkedése versenyjogsértő volt. Az I. rendű felperes saját domináns helyzetét kihasználva igyekezett a jászberényi kohó forrásigényét úgy kielégíteni, hogy a legnagyobb piaci szereplőkkel megállapodni törekedett arról, hogy felosztják a piacot és fixálják az árakat annak érdekében, hogy a kisebb piaci szereplőket kiszorítsák. Emellett a felek egyeztetése kiterjedt az üzleti titok körébe eső adatok cseréjére is.

Az alperes a határozata 286. pontjában a jogsértés kezdeteként a 2013. június 26-át nevezte meg, az ebben az időpontban a felperesek és az F. Zrt. részére küldött e-mailre hivatkozva, amely a három vállalkozás találkozásához előzetesen a találkozás helyszínét és időpontját rögzítette. A háromoldali megbeszélésre 2013. július 2-án került sor. A felperesek érvelése szerint a következő kapcsolatfelvételre 2013 októberében került sor, ezért a jogsértés súlyát csökkenti az, hogy vitatott a jogsértés időtartama, mivel az első találkozás alkalmával nem jöhetett létre átfogó terv. Álláspontjuk szerint az esetleges jogsértés a 2013 októbertől lehetne megállapítható 2014. február 25-ig. A felpereseknek a jogsértés időtartamát vitató érvelése a bírság mértéke vonatkozásában lehet releváns, azonban mivel a Kúria megállapítása szerint a bírság a felperesekkel szemben nem szabható ki, ezért a jogsértés időtartamát a Kúria részletesen nem vizsgálta, csak a megállapítható tényeket rögzíti azzal, hogy az első személyes találkozó lehet az az időpont, amikor a felek az együttműködés kereteit a versenyjogba ütköző módon egyeztethették, közös érdekeik és céljaik mentén.

A Kúria a felpereseknek azt az érvelését nem találta elfogadhatónak, hogy az alperes csak feltételezésekre alapítva állapította meg a versenyjogsértést. Az irati bizonyítékok, továbbá az F. Zrt.

ügyfélnyilatkozata a szándékegység meglétét igazolták és a felek a konzorciumi szerződés írásos formába öntését megkezdték, a szerződéstervezet többször módosításra került, melyre közös szándék hiányában észszerűen nem kerülhetett volna sor. A módosítások a felek érdekmotivációit tükrözik, piaci érdekeik érvényesítését igazolják, és ezáltal az egyeztetésben való aktív részvételüket is jelzik. A Kúria álláspontja szerint a bizonyítékok kétséget kizáróan igazolták, hogy a felperesek és az F. Zrt. között megvolt az akarategység arra, hogy olyan piaci magatartást tanúsítsanak a jövőben, amely torzítja, korlátozza az ólomakkumulátorok piacán a versenyt. Közös elhatározás szerint a felvásárlási árakban, a piacfelosztásban, az üzleti adatok cseréjében megállapodtak, ezzel maguk számára kedvezőbb piaci helyzetet akartak teremteni. Az egyeztetés jogsértő jellegét nem szünteti meg az a körülmény, hogy a megállapodás végrehajtásához szükséges feltételrendszerben, annak minden elemében nem tudtak közös nevezőre jutni, végül pedig elálltak a megállapodás megkötésétől. (Ez utóbbi körülmény a bírságszankció körében érvényesülő enyhítő körülmény lehet.) A három vállalkozás közös szándéka alkalmas volt arra, hogy a gazdasági versenyt korlátozza, akadályozza, torzítsa. Ezért egy versenyjogsértő megállapodás érdekében folytatott egyeztetések is már versenyjogsértésnek minősülnek az 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdése értelmében.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy az a körülmény, hogy a meghallgatott tanúknak a perben tett tanúvallomása a versenyfelügyeleti eljárásban tett nyilatkozatukhoz képest eltérést tartalmaz, nem értékelhető önmagában akként, hogy a tanúk a korábbi nyilatkozatukat téves tartalommal tették meg. A bíróságnak ilyen esetben a tanúvallomásokot a korábbi nyilatkozatokkal és egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokkal összevetve kell értékelnie arra is figyelemmel, hogy a versenyjogsértésben marasztalt vállalkozások érdeke és célja a jogsértés elkövetésének tagadása és a tényeknek ilyen szempontú értékelése. Az elsőfokú bíróság a versenyfelügyeleti eljárásban és a perben tett nyilatkozatok közötti ellentmondásra utalt, de annak nem tulajdonított olyan bizonyító erőt, mely a versenyjogsértés elkövetésének cáfolatát eredményezte volna. Az elsőfokú bíróság ítéletében azzal az indokolással maradt adós, hogy az ellentmondások tényének megállapításán túl miért nem tartotta az ellentmondásokat az alperesi megállapítások cáfolatára alkalmasnak. A Kúria másodfokú hatáskörében eljárva a hiányos indokolást pótolhatja, a bizonyítékok értékelését maga is elvégezheti. A Kúria hangsúlyozza, hogy a tanúnyilatkozatok kapcsán nem a bizonyító erő, nem a bizonyíték hitelessége, hanem a bizonyítani kívánt tény bizonyítására való alkalmasság kérdése merült fel és ezt az egyéb bizonyítékokkal való összevetéssel kellett megítélni. A Kúria nem kívánja a tanúvallomásukat részletesen, az ellentmondások szempontjából értékelni, csupán csak utal az alperes 2018. január 25-én beadott előkészítő iratában foglaltakra és az abban foglalt érvelést osztva azt hangsúlyozza, hogy a tanúvallomások a korábbi bizonyítékokkal összevetve nem igazolták a felek közötti megállapodás kötésére irányuló közös szándék hiányát, az utólagos magyarázatok részben életszerűtlen és részben észszerűtlen magyarázatul szolgáltak arra, hogy bár a vezető tisztségviselők a versenykorlátozó célról, szándékról tudomással bírtak, de azt nem osztották, mégis a szerződés tervezeteket ismerve azok módosításában közreműködtek, melyet igazolnak az ügyfélnyilatkozatok, a szerződéstervezetek módosulásai, a V. Kft.-nek a II. rendű felperest a versenyjogsértésről való tájékoztató nyilatkozata, az e-mailek, a három bizonyított személyes találkozó, a telefonos megbeszélések ténye is, továbbá az egyezségi nyilatkozat tartalma. Nem vitatja a Kúria, hogy a vállalkozások közötti együttműködésnek jelen ügyben is lehetett volna jogszerű formája, elfogadható gazdasági és egyéb indoka, azonban az irati bizonyítékokból kirajzolódó megállapodás és szándék a jogszerű kereteken való túllépést igazolja. A korabeli irati bizonyítékok által igazolt tényekkel szemben az ellentmondásos ügyféli és tanú nyilatkozatokat logikusan lehet úgy értékelni, hogy azok nem tudták megdönteni az irati bizonyítékokból kikövetkeztethető versenyjogsértő megállapodás lényegi tartalmát.

A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok is azt bizonyítják, hogy a felperesek részéről elhatárolódásra nem került sor, nem adták a másik két fél tudtára, hogy nem kívánnak részt venni sem az egyeztetéseken, sem a megállapodásban. A Kúria ítélkezési gyakorlata szerint is a passzivitás nem elegendő, az elhatárolódásnak tényszerűen bizonyíthatónak és aktív magatartásnak kell lennie. Elfogadhatatlan az a felperesi érvelés, amely szerint az F. Zrt. ügyvezetője iránti szakmai tisztelet miatt nem került sor kifejezetten az elhatárolódásra, csupán lényegtelen körülményekre vonatkozó javaslattétellel kívánták kifejezésre juttatni érdektelenségüket, illetve meg sem nézték a küldött email üzeneteket, így nem is ismerték a tervezetek tartalmát. Az előbbi hivatkozás szemben áll azzal a fent

ismertetett egységes hatósági és bírósági elvárással, amely az elhatárolódás egyértelmű kifejezésére irányul, míg az utóbbi hivatkozást maga a tények cáfolják, hiszen a II. rendű felperes érdektelenségét állítva mégis elküldte partnereinek, kapcsolt vállalkozásainak észrevételezésre a tervezetet, amely a megállapodás ismeretére és iránta való elköteleződésre vall.

A felperesek a Tpvt. 11. § (1) bekezdése szerinti jogsértés vitatása kapcsán az okirati és az ügyfélnyilatkozatokkal ellentétesen hivatkoztak arra, hogy magatartásuk csak előkészületnek (értelmezésükben a versenyjogsértés szintjét el nem érő előkészületnek) minősül, ezért az nem versenyjogsértő. A felperesek által előkészület alatt értett magatartás csak akkor nem tekinthető jogsértőnek, ha a verseny korlátozására, torzítására vonatkozó akarategység, szándékegység nem jött létre, a felek csak tárgyalgattak egy lehetséges együttműködésről. A perbeli esetben azonban a szándékegység létrejött megállapítható, készült szerződéstervezet, amely a felek álláspontja egyeztetésének megfelelően többször módosításra került, az érintettek az egészen pontos részletek szintjén kívánták rendezni a felvásárlási ár meghatározását, amely mindhárom vállalkozás piaci pozíciója őrzésének célzatára is figyelemmel került meghatározásra, az I. rendű felperes a jászberényi kohója megépítésével kiszámíthatóvá kívánta tenni a forrásigénye biztosítását, melynek elérését a versenyjogsértő szerződés és az annak végrehajtása érdekében tanúsított magatartás szolgálta volna. Nem véletlen, hogy az I. rendű felperes gazdasági érdeke a kohóba beszállítandó minimálisan szükséges mennyiségű hulladék gyűjtésének okán a két legnagyobb hulladékgyűjtővel történő megállapodás volt. A felek jogsértő információcserében, a felvásárlási árak kialakítása érdekében megosztott információk átadásában is megállapodtak. Mindezek a körülmények azt igazolják, hogy a felperesek által előkészületnek minősített tevékenységük a versenyjogsértés szintjét elérte, a felperesi értelemben vett előkészület jogszerű szintjét túllépték a felek egyeztetései, szándékegységben végzett tevékenységük, a bizonyítékok az egyeztetési folyamat létét igazolták, amelynek jogsértő jellegén nem változtat az, hogy az alperesi határozat meghozataláig a jászberényi kohó nem épült meg, illetve végső, a végrehajtáshoz köthető kérdéseket érintő teljes konszenzus hiányában a konzorciális megállapodás nem ment teljességbe, a megállapodást – bár közös szándék volt rá – nem kötötték meg.

Mindezek előre bocsátása mellett a Kúria a Tpvt. 11. § (1) bekezdésébe, (2) bekezdés a) és d) pontjaiba ütköző versenyjogsértés elkövetését megállapította a piacfelosztásról, az árrendszer kialakításáról és az üzleti titoknak minősülő adatok cseréjéről való egyeztetések kapcsán, és egyúttal az alperes által ennek a jogsértésnek egységes, komplex és folyamatos jogsértéssé minősítését tévesnek ítélte az alábbiakban kifejtett okokból. Az egységes és folyamatos jogsértés az alperes által is elismerten (Kfv.11. számú irat) akkor állapítható meg, ha az egységes cél, az átfogó terv és a folyamatos magatartás együttesen fennáll. A versenyjogi tilalom (a Tpvt. 11. §, illetve az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSz) 101. cikk) megsértése nemcsak egyetlen egy magatartással, aktussal, hanem egymással tartalmilag és időben összefüggő magatartásokkal, aktusokkal, ezek sorozatával is megvalósulhat, tipikusan ez a helyzet a kartellek esetében. A versenytanácsi és bírósági gyakorlat szerint (Vj-130/2006., Kfv.II.37.076/2012., Vj-69/2008., Vj/57/2014., Vj/66/2012., Vj/73/2011., Vj/74/2011., Kfv.II.37.364/2017., Kfv.II.37.672/2015.) egyes, esetlegesen önmagukban is versenyjogsértő magatartásokat adott esetben nem kell külön-külön bizonyítani, hanem összességükben és összefüggésükben is értékelhető egy eljárás keretében. A versenyjog általában azokat a versenykorlátozó jogsértéseket tekinti egységesnek, amelyekben a résztvevő vállalkozások minden intézkedése ugyanazt a versenyellenes célt vagy hatást szolgálja. Az ilyen típusú jogsértések akkor minősülnek komplexnek, ha azokat versenykorlátozó megállapodások és összehangolt magatartások útján egyaránt megvalósították. A versenyfelügyeleti eljárás során feltárt tények alapján egységes jogsértés esetében a különböző megvalósulások (megállapodások, összehangolt magatartások), a különböző versenyaspektusok korlátozásai (a hulladékbegyűjtő piac felosztása, az árak meghatározása, információcsere, stb.) egymást kiegészítik, s egy közös akaratot fejeznek ki, azt, hogy az adott vállalkozások közös célja az érintett piac működésének befolyásolása, a verseny korlátozása. Az egységes jogsértés ismérve tehát az azonos cél megvalósítását szolgáló magatartás folyamatos jellege, amelyben egyszerre megjelenik a megállapodás és az összehangolt magatartás, ugyanakkor nem kell bizonyítani, hogy az egységes jogsértés minden eleme, a megállapodás és az összehangolt magatartás minden alkotó eleme teljesült. Az egységes cél által jellemzett, így egyetlen összetett keretbe illeszkedő jogsértő magatartás egyes mozzanatai egyaránt

felölthetik a megállapodás és/vagy az összehangolt magatartás formáját, azaz az egységes, komplex jogsértésen belül mindkét, külön-külön is jogsértőnek minősülő magatartási forma is megjelenhet. Egy, a felek közötti megállapodás létéről akkor beszélhetünk, ha a vállalkozások egy közös tervben állapodnak meg, amely korlátozza vagy alkalmas arra, hogy korlátozza az autonóm piaci magatartásukat azáltal, hogy meghatározza a piacon történő közös fellépésüknek az irányvonalát, vagy az attól való tartózkodást. Nem szükséges, hogy a felek a megállapodást írásba foglalják. Több, a piacon egy azonos versenykorlátozó célt években át követő vállalkozást magában foglaló komplex jogsértés esetén a kialakult gyakorlat szerint nem szükséges minden vállalkozásra és minden adott pillanatra pontosan minősíteni a megállapodásbeli vagy összehangolt magatartásbeli jogsértést. A minősítés ebben az esetben is „megállapodás és/vagy összehangolt magatartás” által történhet, ha a jogsértés magában foglalja a megállapodás és az összehangolt magatartás elemeit is. Az egységes és folyamatos jogsértésben résztvevő vállalkozások így mind közös elkövetői a jogsértésnek, bár a részvételük eltérő formát ölthet az érintett piac sajátosságai, az egyes vállalkozások piaci pozíciója, a kitűzött cél és a megvalósítás módja alapján. Mindez azt is jelenti, hogy a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése és a (2) bekezdése, illetve az EUMSZ. 101. cikke sérelmét egy elkülönült cselekedet, tettek sora vagy egy folytatólagosan tanúsított magatartás is előidézheti, ám ezzel együtt az egységes jogsértés megvalósulásával kapcsolatos következtetés nem kifogásolható azon az alapon, hogy a kifogásolt cselekménysor vagy folyamatos magatartás egy vagy több eleme önmagában is sérti a Tpv. 11. § (1) bekezdését, illetve az EUMSZ 101. cikkét. Mindebből következik, hogy az egységes és folyamatos jogsértésben, jellegénél fogva, nem minden mozzanat tekintetében vesznek részt ugyanolyan módon és mértékben a szereplők. Egy vállalkozást a versenyre hatást gyakorolni képes megállapodás vagy összehangolt megállapodás résztvevőjének lehet tekinteni, ha a résztvevő vállalkozások egészének magatartása erre az eredményre vezethet, függetlenül az adott vállalkozás egyéni részvételének hatásától. Az egységes jogsértés megállapítását az sem zárja ki, hogy az érintett vállalkozások szerepe abban eltérő, illetőleg a vállalkozások közötti – a jogsértés közös tanúsítását, a vállalkozások valamely közös, jogsértéssel megvalósítani kívánt, illetve megvalósított érdekét, közös akaratát kétségbe nem vonó – esetleges érdekkonfliktus léte sem kizáró ok. A jogsértés egységességének megállapításakor a legfontosabb körülmények: az említett átfogó terv megléte (ami azonban nem foglalja magában annak szükségességét, hogy valamilyen megállapodást ténylegesen meg is kötöttek, de azt igen, hogy létrejött akarategység, a piacon tanúsítandó jövőbeni magatartás tekintetében), a résztvevők körének nagymértékű azonossága. Egy egységes és folyamatos megállapodás létét támaszthatja alá egyébként a versenyjogi gyakorlat szerint az érintett termékek közelsége, és az alkalmazott eszközök és mechanizmusok hasonlósága is.

A fenti ismérvek alapján megállapítható minősítési körülmények hiányában a Kúria szerint sem az egységes, komplex és folyamatos jogsértés, sem az egységes és folyamatos jogsértés nem állapítható meg a Tpv. 11. § (1) bekezdése, (2) bekezdése a) és d) pontja alapján a piacfelosztásról, árrendszer kialakításáról, üzleti titkot képező adatok cseréjéről való megállapodás érdekében folytatott versenykorlátozó célú egyeztetések folytatásával. A komplex jogsértés alperesi gyakorlat szerinti ismérve – azaz a jogsértések akkor minősülnek komplexnek, ha azokat versenykorlátozó megállapodások és összehangolt magatartások útján egyaránt megvalósították –, a perbeli esetben nem valósult meg, ezért a jogsértés egységes, komplex és folyamatos versenyjogsértésnek nem minősíthető. Az egységes és folyamatos jogsértés fentebb ismertetett ismérvei, minősítési körülményei sem állnak fenn, mert a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján csak az állapítható meg, hogy a felek meghatározták a versenykorlátozó cél(oka)t, és konszenzusra irányulóan egymással arról egyeztettek, hogy milyen intézkedéseket vezessenek be az elérni kívánt versenykorlátozó cél(ok) érdekében. Egységes és folyamatos jogsértés abban az esetben lett volna megállapítható a Kúria megítélése szerint, ha bizonyítható, hogy teljes konszenzusban az érintett vállalkozások a közös célt elfogadva, ahhoz igazítják a piaci magatartásukat, intézkedéseiket. A perbeli esetben a három vállalkozás az első közös találkozáson egy esetleges közös akkumulátorgyűjtő konzorciummal kapcsolatos érdekeit tisztázta, ezt követően született olyan konzorciumi szerződéstervezet, amely közös célként elfogadta az árrögzítéssel, a piacfelosztással, a piaci magatartások egyeztetésével az ólomakkumulátor begyűjtés piacán fennálló verseny befolyásolását. A szerződéstervezetet az egyeztetések folytán az adott vállalkozások egyéni érdekeihez igazították, formálták és küldték meg egymásnak. A felek között épp az volt a kérdés, hogy elkezdődjön-e köztük és milyen feltételekkel az együttműködés, amely a

szerződés-tervezetekből kirajzolódó cél megvalósítását szolgálja, lesz-e az egyeztetési folyamatnak olyan végpontja, amely az átfogó terv elfogadásával zárul és meghatározza majdani piaci ténykedésüket a piac felosztását, az árrendszer kialakítását, az üzleti titkokat érintő információcserét érintően. Megállapodás hiányában a vállalkozások az átfogó terv végrehajtását nem kezdték meg, így nem voltak az átfogó tervet szolgáló intézkedéseik, amelyeket versenyjogilag egységes és folyamatos jogsértésnek lehetne minősíteni.

A Kúria az I. rendű felperesnek az egyedi mentesülés kapcsán előadott érvelését sem osztotta. Az alperes a határozata 342. pontjában foglalt értékelést a Kúria megalapozottnak találta. A mentesülés alkalmazása négy konjunktív feltétel teljesülésétől függ. A Tpv. 17. §-ában foglalt feltételeknek együttesen kell fennállniuk és a feltételek fennállásának bizonyítása az I. rendű felperest terhelte. Önmagában az a körülmény, hogy a konzorciális együttműködés az I. rendű felperes szerint környezetvédelmi célokat is megvalósít, gazdasági hatékonyság növekedéssel jár, nem vezet mentesüléshez mindaddig, amíg a versenykorlátozással szemben felmutatható előnyök a korlátozással okozott hátrányokat nem haladják meg jelentősen. Ezen körülmények részletes bemutatása, valószínűsítése a mentesítéssel élni kívánó vállalkozás kötelezettsége.

Pénzügyi jogterület

Kfv.I.35.005/2012/7.

Az egyes adóellenőrzések eltérő típusai, az azok alapján végzett vizsgálatok tartalmi eltérősége miatt jogilag és fogalmilag is kizárt ugyanazon cselekmény, jogügylet eltérő minősítése különböző jogalanyoknál végzett vizsgálat során, ha a vizsgálat típusa és szempontrendszere más-más volt. Adóellenőrzés során az adóalany cégjogi helyzetét nem lehet olyan mélységig vita tárgyává tenni, ami a társaság létét kérdőjelezi meg. Az adóhatóság az adózás szempontjából jelentőséggel bíró tartalmi minősítést végezhet.

A felperes által hivatkozott európai bírósági ítélettel összefüggésben a Kúria rögzítette, hogy kétségtelen tény – és ez szinkronban volt az eddigi bírói gyakorlattal is –, hogy az adóelőnyt eredményező ügylet ettől önmagában nem jogellenes. Amennyiben azonban az ügylet célja nem gazdasági tevékenység tényleges folytatása, csak a hozzáadott-értékadó levonása, az már nem jogszerű, sőt, kimeríti a joggal való visszaélést.

Jelen ügynek azonban van egy további specialitása is. Az Európai Bíróság ítélete a számlakibocsátó és számlabefogadó, mint egymástól független jogalanyok vonatkozásában fejtette ki elvi álláspontját az áfa levonhatósága körében, ezen belül pld. az általánosan elvárható magatartás vagy a kellő körülmények vonatkozásában. Jelen perbeli esetben azonban nem beszélhetünk egymástól független gazdasági szereplőkről, hiszen tulajdonosi szálon egymással – legalább időlegesen – összekapcsolódó cégcsoport hozott létre üzleti láncolatot. Ennek minden részlemét külön szerződések tartalmazták, amelynek a láncolat szereplői részesei voltak vagy arról tudomással bírtak. Az adóhivatal azért nem fogadta el a számlát az áfalevonás alapjául, mert a mögötte lévő szerződést sem fogadta el valós gazdasági esemény dokumentumaként. A felperes ugyanakkor nem hivatkozhat arra, hogy a jogügyletekről ne lett volna tudomása, annak tartalmát illetően tévedésben lett volna, vagy valaki csalárd módon félrevezette volna. Megjegyzendő, hogy a felperes ezt nem is állította. Ennél fogva az Európai Bíróság ítélete jelen ügyben nem lehet hivatkozási alap, nem eredményezhet eltérő megítélést.

Kfv.V.35.341/2019/3.

Az adózó ellen folyamatban lévő bírósági végrehajtási eljárás önmagában a fordított adózás szabályainak alkalmazását nem alapozza meg.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság teljes körű és helyes tényállást állapított meg, azonban egyrészt a perben eldöntendő jogkérdést nem megfelelően azonosította, másrészt a nemzeti jog téves értelmezésével adott helyt a keresetnek.

A Kúria mindenképp kiemelte, hogy az adófizetési kötelezettség a teljesített ügyletnek kapcsolódik.

Ennek megfelelően egyedileg vizsgálendő, hogy ki az ügylet alapján az adó megfizetésére köteles személy. A felek által nem vitatott tényállás szerint a felperes az épülő társasházban lévő irodák tulajdonjogát a 2014. március 24-i előszerződésnek megfelelően a 2014. július 3-án megkötött adásvételi szerződéssel ruházta át a vevőre. A felperes tartozáselismerése folytán 2014. június 25-én indult végrehajtási eljárás az ingatlanok eladásától független volt, a végrehajtás bankszámlára vezetett hatósági átutalással teljesült, ingatlan-végrehajtásra nem került sor.

Az 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 138. §-a kimondja, hogy termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében az adót - ha e törvény másként nem rendelkezik - az az adóalany fizeti, aki (amely) az ügyletet saját nevében teljesíti. Ez a rendelkezés összhangban áll a 2006/112/EK Irányelv (a továbbiakban Héa-irányelv) 193. cikkével, mely szerint - a 194–199. cikkben és a 202. cikkben meghatározott esetek kivételével - a Héa-t az adóztatandó termékértékesítést vagy szolgáltatást végző adóalany köteles megfizetni.

Ezen általános szabály alóli kivételként az Áfa tv. adásvételi szerződés megkötésekor hatályos 142. § (1) bekezdés g) pontja kimondta, hogy az adót a termék beszerzője fizeti a vállalkozásban tárgyi eszközként használt termék értékesítése, valamint egyéb, a teljesítésekor a szokásos piaci árat tekintve 100.000 forintnak megfelelő pénzüsszeget meghaladó termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás esetében, ha a teljesítésre kötelezett adóalany felszámolási vagy bármely más, fizetési kötelezettségét jogerősen megállapító eljárás hatálya alatt áll.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27. § (2) bekezdés határozza meg, hogy a bíróság mely esetekben állapítja meg a gazdasági társaság fizetési kötelezettségét. Nem volt vitatott, hogy a felperes felszámolását az adásvétel időpontjában a bíróság nem rendelte el, továbbá a vele szemben folytatott bírósági végrehajtási eljárás sikerre vezetett, vagyis nem minősült fizetési kötelezetlen vállalkozásnak a végrehajtási eljárás sikertelenségének okán, a Cstv. 27. § (1) bekezdés c) pontja értelmében sem. Ennek következtében a nemzeti jog szerint az általa végzett ingatlanértékesítés alapján adófizetésre volt köteles.

A Kúria megítélése szerint az alperes helytállóan hivatkozott arra is, hogy a Héa-irányelv szerint is csak abban az esetben tartozott volna az értékesítés a fordított adózás hatálya alá, amennyiben az ingatlanok kényszerértékesítése történik. A Héa-irányelv 199. cikk (1) bekezdés g) pont szerint a tagállamok előírhatják, hogy a Héa megfizetésére azon adóalany kötelezett, aki részére ingatlanvagyonnak a végrehajtó által kényszereladási eljárás keretében történő értékesítését teljesítették.

Az irányelv ezen rendelkezése és az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés g) pontja – az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint – nem áll teljesen összhangban, aminek oka – mint ahogy arra az EUB a C-564/15 [Farkas ügy] előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletében rámutatott – az, hogy az uniós jog szerint kizárólag ingatlan kényszerértékesítését vonhatják a tagállamok a fordított adózás hatálya alá, ez a lehetőség ingókra és szolgáltatásokra nem vonatkozhat. Mivel jelen esetben ingatlan eladásról kötött a felperes szerződést, azonban az ügylet a szokásos gazdasági tevékenysége, és nem az ellene folyó végrehajtási eljárás keretében bonyolódott, az alperes által a határozatában alkalmazott jogértelmezés a közösségi joggal is összhangban áll.

A Kúria megállapította, hogy az alperes határozatát a nemzeti jogra [Áfa tv. 142. § (1) bekezdés g) pont], és nem a Héa-irányelv fordított közvetlen vertikális hatályára alapította, az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg ezért a perben eldöntendő jogkérdést, így helytelen jogi álláspontra helyezkedve minősítette az adóhatósági határozatokat jogszabálysértőnek.

Kfv.V.35.397/2019/5.

A bíróság ítélete csak az általa megállapított, bizonyított tényeken alapulhat. A bíróság köteles a jogvita kereteinek meghatározása érdekében az anyagi pervezetés eszközeit alkalmazni.

Az ügy érdemét illetően a jogerős ítélet szintén nem tartalmazza azokat a tényeket és bizonyítékokat, amelyek megalapozzák ítéleti álláspontját: a felperes részére nem a számlakibocsátók teljesítettek. Nem mutatja be az adókijátszás mibenlétét, illetve nem jelöli meg azokat a bizonyítékokat, amelyek a

felperes adókiátszáshoz fűződő tudattartalmát – megítélése szerint - alátámasztják. Mivel a felperes keresetében vitatta az alperes által megállapított tényállást a számlakibocsátók teljesítésének hiányára nézve, a bíróság jogszerűen nem mellőzhette volna az erre vonatkozó tényeknek a bizonyítékokon alapuló rögzítését. A közigazgatási hatósági megállapítások összefoglalása csak abban az esetben lehet elégséges bírósági ítéleti tényállásként, amennyiben a felperes a határozati tényállást nem vitatja és a per tárgya kizárólag jogértelmezési kérdés eldöntése. A jelen esetben a bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás adatait a hatóság jogszerűen értékelte-e, és ez csak a bizonyítékok bemutatásával és mérlegelésével valósítható meg.

Kiemelte a Kúria, hogy az adólevonási jogra vonatkozó rendelkezések értelmezésére kialakított közösségi [pl. C- 285/11 Bonik, C-80/11 és 142/11 Mahagében/Dávid, C-324/11Tóth, C-446/15 Signum Alfa Sped, C-18/13 Marks Pen EOOD ügyek] és nemzeti joggyakorlat [5/2016.(IX.26.) KMK vélemény 2. pontja és az ahhoz kapcsolódó kúriai döntések] alapján az adólevonási jog nem tagadható meg önmagában a számlakibocsátó, vagy alvállalkozó teljesítéséhez szükséges tárgyi- és személyi feltételei hiányára hivatkozással. A perbeli esetben mindkét számlakibocsátó alvállalkozót vett igénybe a teljesítéshez, ennek megfelelően az alvállalkozói teljesítés – jogilag - a felperes irányában számlakibocsátói teljesítésének minősül. Az ügyletek vizsgálata során az elsőfokú bíróságnak arra kellett volna világos és egyértelmű indokokat bemutatnia, hogy a teljesült szolgáltatásokért megfizetett ellenérték adótartalmát a felperes milyen bizonyítékokon alapuló tények miatt nem vonhatja le az Áfa tv. 120. § a) pontjában foglaltak ellenére: mi bizonyítja, hogy nem a számlakibocsátók teljesítettek, az ügyletek során milyen adókiátság valósult meg, és arról a felperes tudott, vagy a tőle elvárható intézkedések megtétele esetén tudhatott. Mindezen kérdések eldöntése kizárólag az ügyletekre, azok lebonyolítására, szereplőivel kapcsolatos tényekre és a felperes szolgáltatás igénybevétele alatt tanúsított magatartására vonatkozó bizonyítékok értékelésén alapulhat. Ez azt a kötelezettséget rója az elsőfokú bíróságra, hogy megjelenítse ítéletében a felperes javára és terhére szóló bizonyítékokat, és bemutassa, hogy milyen logikai következtetéssel jutott döntésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletéből azonban a tények és a bizonyítékok hiányoznak: indokolásában a tényállási részben nem rögzített elemekre utal (a szerződéses láncolat tagja nevében eljáró személyek, a felperes értékrendje, a reklámszerződéssel érintett profi sportoló stb.), ezeket nem mutatja be, nem fejt ki, továbbá a felperesi kereset kiragadott mondataira, gondolattöredékeire reagál anélkül, hogy azokat az ügy szempontjából lényeges tényállási elemekhez kapcsolná, logikai rendbe állítaná. Emellett a vizsgált időszakban (2012.) még meg sem hozott jogszabály (Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:148. §) értelmezése az indokolás jelentős részét foglalja el.

Mindezen tartalmi hiányosságok miatt az elsőfokú bíróság ítélete a rendkívüli jogorvoslati eljárásban történő felülvizsgálatra alkalmatlan.

Ezeket túl az elsőfokú bíróság a bizonyítás lényeges szabályait is megsértette, mert egyrészt nem releváns tények bizonyításának hiányát értékelte a felperes terhére, másrészt nem tett eleget az anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettségének.

Rámutatott arra is a Kúria, hogy a felperes keresetlevelében nem vitatta az alvállalkozókkal kapcsolatos, alperesi határozatban megállapított tényeket, tehát azok a jogvita elbírálásánál irányadóak. Ugyanakkor a felperes következetesen azt hangsúlyozta, hogy a feltárt szabálytalanságok a nemzeti és közösségi joggyakorlat értelmében az adólevonási jogát nem érintik, mert a vele kapcsolatban nem álló adóalanyok tevékenysége kívül esik ellenőrzési-gondossági körén. Ennek megfelelően a bíróságnak arról kellett volna döntenie az alvállalkozókkal kapcsolatos, az alperes által rögzített tények és a felperes ügyletek során tanúsított magatartása értékelésével, hogy miben valósult meg a szolgáltatások igénybevétele során az adókiátság, és milyen bizonyítékok állnak rendelkezésre a felperes abban való passzív közreműködésének alátámasztására. Ez az elsőfokú eljárásban teljességgel elmaradt, ehelyett tévesen minősítette az elsőfokú bíróság az érdemi elbírálás akadályának az alvállalkozókkal kapcsolatos tényállás vitatásának hiányát.

A társasági adót illető hatósági megállapítások jogalapja az adólevonási jog megtagadása volt. Mivel az eddig kifejtettek értelmében az elsőfokú hatóság e körben megalapozatlan döntést hozott, ez a becslés jogalapjáról való ítéleti rendelkezések megalapozatlanságát is maga után vonja. A becslés módszerét illetően az elsőfokú bíróság nem rögzítette a tényeket, nem értékelte a bizonyítékokat, a

felperes által megjelölt körülményeket azok tükrében, így döntése e körben sem felel meg az ítélet tartalmára vonatkozó törvényi követelményeknek.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.054/2019/8.

Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy betartotta az Ebktv. és az Mt. előírásait, vagy nem kellett megtartania azt.

A felperessel szemben fegyelmi eljárás nem folyt, jelen per saját rendkívüli lemondásával összefüggésben indult, roma származását pedig saját maga állította. A másodfokú bíróság nem követett el eljárásjogi szabálysértést, amikor erre nézve újból már nem hallgatta meg a felperest a fellebbezési eljárásban.

A felperes 2011-es felmentése nem volt vizsgálendő a diszkrimináció szempontjából sem, hiszen azt a munkáltató maga vonta vissza, és a felperes nem jelölt meg olyan konkrét indokot sem, ami a korábbi munkáltatói intézkedés értékelését szükségessé tehetné volna.

A sérelemdíj vonatkozásában, amellyel összefüggésben konkrét jogszabálysértést felperes nem jelölt meg, a bíróságok helyálló álláspontra helyezkedtek. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló 4/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 1.) pontja szerint az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy megtartotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény vonatkozó előírásait -vagyis hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és védett tulajdonság között - vagy nem kellett megtartania azt.

Az ezen ponthoz fűzött indokolás szerint a hatályos szabályozás a diszkrimináció miatt indított eljárásokat a sérelmet szenvedett fél hátrányos helyzetére figyelemmel az Ebktv. a Pp. bizonyításra vonatkozó általános szabályaihoz képest speciálisan szabályozza. Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos bizonyítási teherről is rendelkező egyes irányelveket (2000/43/EK. irányelv, 2000/78/EK. irányelv, 2006/54/EK. irányelv) a nemzeti szabályozás átültette. Ennek megfelelően az Ebktv. 19. § (1) bekezdése értelmében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítienie, hogy a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte vagy – közérdekű igényérvényesítés esetén – ennek közvetlen veszélye fenyeget, és a jogsértéskor rendelkezett a 8. § alapján meghatározott valamely tulajdonsággal. Emellett legalább állítania kell, hogy összefüggés van a hivatkozott hátrány és a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonság között. Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése szerint pedig az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn vagy az egyenlő bánásmód követelményeit megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.

Fenti szabályozásból következően a felperesnek csak azt kell valószínűsítienie, hogy hátrány érte, és az Ebktv. 8. §-a szerinti valamely védett tulajdonsággal rendelkezik. A törvény nem írja elő az igényérvényesítés bizonyítását, illetve valószínűsítését. Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között azaz megtartotta az Ebktv. és az Mt. vonatkozó előírásait.

Arra alappal hivatkozott a felperes, hogy a 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1) bekezdése szerint valamely nemzetiséghez való tartozás kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga. A felperes ezen joga azonban nem sérült, cigány származását a perben maga állította, és ezt senki nem vonta kétségbe. A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a felperes a vele összehasonlítható helyzetben lévő személyként kizárólag G.-t jelölte meg, így az egyenlő bánásmód megsértése csupán vele összefüggésben volt értékelhető.

A rugalmas munkarendet illetően a másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a munkáltató megfelelő indokát adta annak, hogy a felperes esetében ezt miért függesztették fel. A munkatársnak nem voltak „mínusz órái”, és technikai jellegű panaszokkal sem élt a ki- és beléptető rendszerrel összefüggésben.

A felperes nem is valószínűsítette, hogy anyasága, kisgyermekét egyedül nevelő szülői mivolta miatt érte bármilyen hátrány (Ebktv. 7. §, 8. §), így erre alapított igénye megalapozatlan.

A felperes állította, hogy a munkáltató megvalósította az Ebktv. 10. §-ban tiltott magatartást, amikor őt zaklatta, jogellenesen elkülönítette, illetve megtorlást alkalmazott. Ennek megállapítására a rendelkezésre álló adatok alapján azonban nem volt mód (Pp. 206. §).

A bíróságok nem követtek el eljárásjogi szabálysértést akkor, amikor a G.-re vonatkozó nyilvántartásokat nem szerezték be, mivel nevezett munkájából adódóan máshogy vehette igénybe a ki- és beléptető rendszert, amelynek következménye volt a külső mosdó használata. A felperes az azonos távolságra lévő emeleti mellékhelyiség igénybevételével nem került hátrányba, a külső mosdó használata saját elhatározásából történt, tudva az arra vonatkozó munkáltatói szabályozásról. Mindezzel összefüggésben személyiségi jogsértés vagy diszkrimináció vele szemben nem valósult meg.

A jogvita eldöntése szempontjából annak nem volt jelentősége, hogy az alperes diszkriminációs szabályzattal nem rendelkezett. A hátrányos megkülönböztetés jogszabályi tilalma ettől függetlenül vonatkozott rá, aminek bizonyítottan eleget tett. A felperest az általa megjelölt védett tulajdonságok, különösen cigány származása miatt hátrány nem érte.

Mfv.III.10.034/2019/3.

Az 574/72/EGK rendelet 48. cikke a vizsgáló intézmény számára az érintett intézmény által hozott végleges, vagyis jogerőssé vált határozatok megküldését írja elő a megküldendő határozatokon a kizárólag a nemzeti jog szabályai alapján meghozott és azok előírásainak megfelelően jogerőre emelkedett határozatokat kell érteni.

A Kúria az Mfv.III.10.057/2017/7. számú végzésében – a korábban ismertetettek szerint – állást foglalt a 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 37. § (1) bekezdésének jelen ügyre vonatkoztatott alkalmazásáról és arról is, hogy a felperes által hivatkozott eljárási szabályszegések befolyásolták-e a jogosultság megítélését. A Kúria a 2015-ben előterjesztett ellátás iránti kérelmet elutasító határozat jogellenességét sem a döntés alapjául vett tények, sem az eljárási szabálysértések körében nem tartotta alátámaszthatónak azzal, hogy összefoglaló nyilatkozat nem került kiadásra. Korábbi indokait a Kúria megismételni nem kívánja, a kifejtetteket a jelen felülvizsgálati kérelemben felhozott érvek alapján a következőkkel egészíti ki.

A 574/72/EGK rendelet (a továbbiakban: Vhr.) „Az intézmények határozatainak közlése az igénylővel” cím alatti 48. cikk (1)-(2) bekezdése szerint „[a]z egyes érintett intézmények által hozott végleges határozatokat továbbítani kell a vizsgáló intézménynek. Az érintett jogszabályokban előírt fellebbezési módokat és határidőket minden egyes határozatban meg kell jelölni. A vizsgáló intézmény az összes ilyen határozat beérkezése után az igénylőt az anyanyelvén kiállított összefoglaló nyilatkozással értesíti a határozatról, amelyhez csatolja az említett határozatokat. A fellebbezési határidő csak attól az időponttól veszi kezdetét, amikor az igénylő az összefoglaló nyilatkozatot kézhez kapja. Az (1) bekezdésben előírt összefoglaló nyilatkozatnak az igénylő részére történő kézbesítésével egyidejűleg a vizsgáló intézmény annak egy-egy példányát valamennyi érintett intézménynek megküldi, csatolva hozzá a többi intézmény határozatának egy-egy példányát.

A Vhr. 48. cikke a vizsgáló intézmény számára az érintett – két vagy több – intézmény által hozott végleges, vagyis jogerőssé vált határozatok megküldésének kötelezettségét írja elő. A vizsgáló intézmény által megküldendő határozatokon a kizárólag a nemzeti jog szabályai alapján meghozott és azok előírásainak megfelelően jogerőre emelkedett határozatokat kell érteni. Ezen, a vizsgáló intézmény által az 1408/71/EGK rendeletre (a továbbiakban: EGKr.) alapított ellátási igényeket elbíráló határozatok mellékleteként megküldendő határozatok jogerőre emelkedése nem függ az

összefoglaló nyilatkozat közlésétől, a Vhr. 48. § (1) bekezdése a vizsgáló intézmény saját határozatával szembeni fellebbezési határidő kezdetéről rendelkezik.

A 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § f) pont 2. alpontja szerint saját jogú nyugdíjasnak minősül, aki a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek, illetve az EGT-állam jogszabályai alkalmazásával saját jogú öregségi nyugdíjban részesül. A perben nem volt vitatott, hogy felperes 2007. június 14-től 2011. december 31-ig Romániában rokkantsági nyugdíjban részesült. Az ellátásban való részesülés – függetlenül a román társadalombiztosítási határozat jogerejével kapcsolatban előadottaktól – önmagában megalapozza, hogy az érintett időszak alatt felperes a Tbj. alkalmazásában saját jogú nyugdíjasnak minősült, így szolgálati időt nem szerezhetett [Tny. 22/A. § (1) bek.].

A fentiek alapján a felperes megalapozatlanul hivatkozott a Pp. 339. § (1) bekezdése és 339/A. §-a megsértésére amiatt, hogy részére rokkantsági nyugdíjat megállapító határozat jogerőre emelkedése hiányában nem volt saját jogú nyugellátásban részesülő személynek tekinthető.

Polgári ügyszak

Pfv.I.21.964/2018/11.

Nem érvénytelen a bankkölcsönszerződés, ha az szerződés alapján a devizában nyilvántartott kölcsön összege kiszámítható, az ügyleti kamat mértéke pedig a folyósítás és a részletek esedékességének időpontjában egyértelműen meghatározható.

A 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 523. § (1) bekezdése alapján a kölcsönszerződés tárgya meghatározott pénzösszeg rendelkezésére bocsátása, illetőleg ennek igénybevétele. A perben sem vitatottan a felperesek 7.000.000 forint kölcsönhöz akartak hozzájutni, és elfogadták az alperes által kínált szerződéses konstrukcióként azt, hogy finanszírozási igényük biztosítása érdekében az alperes CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt. A 18.000.000 forint finanszírozási igény a CHF-ben adható kölcsön összegét behatárolta, hiszen a CHF kölcsönösszeg nem haladhatta meg az egyedi szerződésben finanszírozási igényként megjelölt forintösszegnek a folyósítás napjára számított deviza-ellenértékét. A felek a kölcsönszerződés I.1. pontjában a kölcsön összegét a nyilvántartás devizanemében a szerződéskötés és a folyósítás napja közötti várható árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15%-kal megnövelt mértékben, azaz 140.750 CHF-ben határozták meg. Az árfolyamváltozás miatt a szerződés I.1. pontja első bekezdésében megjelölt CHF összege nyilvánvalóan tájékoztató jellegű, az I.1. pont további bekezdéseiben és a II.1. pontban írtak alapján azonban a folyósított kölcsön devizanemben nyilvántartott összege egyértelműen meghatározható volt. Az 1/2016. PJE határozat 1. pontja értelmében a kölcsön összege akkor is meghatározottnak minősül, ha a szerződésben forintban megjelölt összeg devizában kifejezett egyenértéke folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével kiszámítható. Ennek a követelménynek pedig a jogerős ítélet helyes következtetése szerint a perbeli kölcsönszerződés teljes egészében megfelelt.

A felülvizsgálati kérelemben megjelölt C-126/17. számú határozatában az Európai Unió Bírósága a kölcsönösszeg perbelivel azonos módon történt meghatározását – a 93/13. Irányelv 4. és 5. cikkében foglaltakra figyelemmel – a tisztességtelenség szempontjából vizsgálta, és úgy foglalt állást, hogy ha a fogyasztó rendelkezésére bocsátandó, kirovó pénznemként devizában kifejezett, a lerovó pénznemhez képest meghatározott pénzösszeg a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, a világos és érthető megfogalmazás követelménye alapján a szerződésben a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerét, az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon szükséges rögzíteni. Ezzel összhangban áll az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott 6/2013. és 1/2016. PJE határozatoknak a kölcsönösszeg kiszámíthatóságára vonatkozó iránymutatása. Alaptalan ezért az a felülvizsgálati érvelés, hogy a jogegységi határozatok az adott ügyben nem alkalmazhatók.

A felperes alaptalanul hivatkozik a 1996. évi CXII. törvény 210. § (2) bekezdésének sérelmére is: az abban megfogalmazott alakszerűségi előírás és a régi Ptk. 205/B. § rendelkezésének együttes alkalmazásából az következik, hogy az üzletszabályzat, hirdetmény mint általános szerződési feltételek az adós aláírása nélkül is a szerződés részévé válnak. Így foglalt állást az 1/2016. PJE határozat is (III.1.b) pont). A Kúria hangsúlyozta: sem a Hpt.-ből, sem a Ptk.-ból nem vezethető le az

az értelmezés, hogy az egyedi kölcsönszerződést és az általános szerződési feltételeket egy okiratba kellene foglalni, ezt fogalmazta meg az Európai Unió Bírósága a 2008/48/EK irányelven alapuló C-42/15. számú ügyben hozott ítéletében. A teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt egyedi kölcsönszerződés VIII.12. pontjában a felperes által tett nyilatkozatból kitűnően a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében az általános feltételnek az egyedi szerződés részévé minősítéséhez megkívánt törvényi feltételek maradéktalanul megvalósultak. Ennek ellenkezőjét a felperes a perben – a Pp. 164. § (1) bekezdéséből folyó kötelezettsége ellenére – nem bizonyította.

Pfv.I.20.823/2019/5.

Nem tisztességtelen a bank árfolyamkockázatról adott tájékoztatása, ha az megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének. A tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha az is megállapítható, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

A 2/2014. PJE jogegységi határozat III. pontja értelmében abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül, kizárólag őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a régi Ptk. 209.§ (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Az adott esetben a bank tájékoztatta a felpereseket az árfolyamkockázatról, arról, hogy a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke jelentős mértékben is emelkedhet. A kockázatfeltáró nyilatkozat a perbeli szerződés részét képezte, a felperesek a szerződés aláírásával tudomásul vették, hogy az árfolyamkockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Kijelentették, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tették és a kockázatot fizetőképességüknek, továbbá vagyoni helyzetüknek megfelelően mérlegelve vállalták. A bank tájékoztatása – összhangban az Európai Unió Bíróságának a C-51/17. és a C-227/18. számú ügyekben kifejtett iránymutatásaival – megfelelő volt, hiszen a tájékoztatásból kitűnt, hogy a felperesekre hátrányos árfolyamváltozásnak sincsen felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet. A bank tájékoztatásából megállapíthatóan az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a kölcsönök futamideje alatt is bekövetkezhet.

A bank tájékoztatta a felpereseket az árfolyamkockázatról és arról, hogy az őket terheli. Az árfolyamkockázatot a felpereseknek azért kellett viselniük, mert a kölcsönszerződések kirovó pénzneme CHF volt, ugyanakkor a jövedelmük nem CHF-ben keletkezett. A felperesek tisztában voltak a kölcsönügyletek kockázatával, annak ismeretében vették fel a kölcsönt és vállalták a kölcsönök visszafizetését. Az iratanyagból megállapíthatóan a felperesek nem gondolhatták alappal azt, hogy az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változása nem következhet be, és azt sem, hogy az árfolyamváltozás terhét nem nekik kellene viselniük. A bank tájékoztatásából kitűnt a felperesek számára, hogy a rájuk nézve hátrányos árfolyamváltozásnak nincsen felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet.

A hitelkonstrukció lényegéből fakadóan a felpereseket terhelte az árfolyamkockázat, s mivel ezt kifejezetten vállalták is, nincsen lehetőség az árfolyamváltozás következményeinek megosztására a felek jogviszonyában, melynek következménye esetleg a végrehajtás korlátozása lehetne.

A felperesek – nyilatkozatuk szerint – a bank tájékoztatása alapján vállalták a kölcsönök felvételét. A törlesztő részletekben jelentkező kismértékű változásra számítottak, ennek ellenére – ahogyan arra a másodfokú bíróság is helyesen rámutatott – nem kértek a banktól további tájékoztatást a várakozásaik és az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatások közötti ellentétek feloldása érdekében.

A felülvizsgálati érveléssel ellentétben a felperesek időben és megfelelő tartalommal tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról, a szerződő felek megállapodása annak viselésére is kiterjedt, a

tájékoztatás megfelelt a világosság és érthetőség követelményének, így a sérelmezett kikötés nem tisztességtelen, nem indokolt a végrehajtás megszüntetése. Amennyiben az árfolyamkockázati tájékoztatás tartalma bizonytalanságot okozott volna a szerződés megkötésekor a felpereseknek, nem voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy erre vonatkozóan több információt kérjenek a banktól. Ezzel összefüggésben azonban nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy a hitelintézetet terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás előre látható mértékére. Az árfolyamváltozás jellemzően a nemzetközi pénzü piacok és a forint piaci helyzetének változásától függően következik be, de ezt a tendenciát is időnként felülírják egyéb gazdasági folyamatok. A bank tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, olyan körülményekre, amelyeket maga a hitelintézet sem tudhatott előre.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.022/2019/9.

I. A ténytanúsítványra vonatkozó szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

II. Az ítélet kihirdetése és kézbesítése nem azonos eljárásjogi intézkedés.

A Kúria utalt arra is, hogy az EBH 2018. G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozat [18] pontjában és a BH2018. 146. számon közzétett határozatában hivatkozott jogszabályi rendelkezések szerint a vitatás joga a felperest megillette, a per tárgyává tett kikötésnek tehát az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire. Ezt támasztják alá az EUB C-34/18. sz. ítéletének [53]-[59] pontjai is.

A Kúria hangsúlyozta, hogy egy feltétel csak akkor lehet tisztességtelen az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján, ha a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a fogyasztóval szerződő fél a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Az EUB C-415/11 számú ítéletének [76] pontja értelmében ez az eset akkor áll fenn, ha az a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót. A támadott kikötések a fentebb és a EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatban kifejtettek tekintettel nem alkalmasak a tisztességtelenség megállapításához szükséges mértékű egyenlőtlenesség előidézésére, ugyanis a hivatkozott Közjegyzői tv., rHpt., rPtk. szabályai alapján a felperesek a támadott szerződéses feltétel hiányában is ugyanolyan helyzetben lennének, mint akkor, ha a kikötést a szerződés tartalmazza.

Gfv.VII.30.071/2019/9.

A régi Ptk. nem definiálja, mi tekinthető a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondására alapot adó súlyos szerződésszegésnek. Amennyiben az ezt meghatározó szerződéses rendelkezés tisztességtelen, ezért érvénytelen, a bíróságnak az eset összes körülményei alapján kell vizsgálnia, hogy az adós szerződésszegése (fizetési késedelme) az adott ügyben olyan súlyos szerződésszegésnek minősül-e, amely jogszerűvé teszi a hitelező jogszabályon alapuló felmondását.

A Kúria, szemben a másodfokú bíróság álláspontjával, úgy ítélte meg, hogy a felmondásra egyértelműen az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 525. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkozással került sor. E rendelkezés szerint a hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönt, ha az adós más, az (1) bekezdés a)-d) pontjaiban, vagy a (2) bekezdésében nem nevesített súlyos szerződésszegést követett el. Azt azonban az rPtk. nem határozza meg, hogy mi minősül ilyennek, e körben a felek szerződésének V.1. pontja, illetve üzletszabályzata ad eligazítást. Azonnali hatályú felmondásra alapot adó ok ezek szerint többek között az, ha az adós fizetési kötelezettségének késve tesz eleget.

A másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta a fenti szerződéses (üzletszabályzati) rendelkezés tisztességtelenségét. Annak vizsgálatát a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rPtk. 209. § szerződéskötéskor hatályos (5) bekezdése nem zárta ki, hiszen az rPtk. – a korábban kifejtettek szerint, és egyébként a felülvizsgálati kérelemben írt érveléssel azonosan – a súlyos szerződésszegés fogalmát

nem definiálja. Az rPtk. egyetlen rendelkezéséből sem következik, hogy bármilyen nagyságú, akár jelentéktelen fizetési késedelem, minden megelőző intézkedés nélkül feljogosítja a hitelezőt az azonnali hatályú felmondásra. A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben kifejtettekkel, hogy a hivatkozott szerződéses rendelkezés tisztességtelen, az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe ütközik, figyelemmel a jogerős ítéletben hivatkozott EU-bírószági határozatban írtakra is.

Az érvénytelenség alapvető joghatása az, hogy a felek által célzott joghatások nem érhetőek el [az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont], ezért a szerződés azon kikötései és rendelkezései, amelyek tekintetében az érvénytelenségi ok fennáll, joghatás kiváltására nem alkalmasak [a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről szóló 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 8. pont]. A tisztességtelen kikötésnek az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a szerződésből való „kiesése” következtében a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy jogszerű-e a felmondás az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján.

A Kúria nem értett egyet az alperesek érvelésével, miszerint a szerződésszegés önmagában abból az okból, hogy az a főkötelezettség teljesítése körében következett be, súlyos szerződésszegésnek minősül. A Kúria megítélése szerint a szerződésszegés súlyát minden esetben az adott ügy körülményeihez képest kell megítélni. Akkor illeti, illetheti meg a hitelezőt az azonnali hatályú felmondás joga az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján tipikus esetben, ha az adóst, adósokat jelentősebb összegű lejárt tartozás terheli. A jelen pernek éppen az a tárgya, miszerint a felperesek azt állítják, hogy nem állt fenn tartozásuk a felmondás időpontjában, míg az alperesek ezt vitatták.

Az elsőfokú bíróság ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy a felpereseket 2011. augusztus 31-én 185.486 Ft lejárt fizetési kötelezettség terhelte, amit a felperesek vitattak, és azt állítottak, hogy nem állt fenn tartozásuk. Az alperesek a másodfokú eljárásban és a felülvizsgálati kérelmükben is azon az állásponton voltak, hogy a tartozás összegének nincs meghatározó jelentősége, csak azt kell vizsgálni, hogy a felpereseknek a felmondáskor állt-e fenn tartozása. Felülvizsgálati kérelmükben sem tettek a felmondás idején a felperesek lejárt tartozásának összegével kapcsolatos tényelődást, és nem hivatkoztak arra, hogy az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja szerinti felmondási ok a szerződéses rendelkezés felhívása nélkül is megalapozza a felmondás jogszerűségét.

A Kúriának ezért abból kellett kiindulni, hogy a felperesek tartozása legfeljebb az elsőfokú bíróság által megállapított összegű, ami az EU Bíróság C-537/12. és C-116/13. határozatában írt szempontok mérlegelése eredményeként az rPtk. felmondásban felhívott rendelkezése alapján a felmondásra alapot adó súlyos szerződésszegésnek nem tekinthető. A kölcsön összegéhez képest a felmondás időpontjában fennálló 185.486 Ft lejárt tartozás, ami a jogerős ítéletben írtak szerint még vitatható is, jelentősnek nem tekinthető. Erre tekintettel a Kúria egyetértett a jogerős ítélet azon megállapításával, hogy az alpereseknek nem volt jogszabályon alapuló, a felmondás jogszerűségét megalapozó indoka. A Kúria utalt arra, ezen álláspontja nem ellentétes a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott BH 2017.154. számú döntésben írtakkal, figyelemmel arra, hogy a BH alapjául szolgáló tényállás szerint az adós tartozása több millió forintot meghaladó volt, és a Kúria a közzétett ítéletében is arra az álláspontra helyezkedett, hogy amennyiben a hátralék ténylegesen nem állt volna fenn, vagy az nem lett volna olyan mértékű, ami a szerződés felmondásához vezethet, akkor megállapítható lett volna a felmondás jogszerűtlensége.

Fpkf.VII.30.213/2019/2.

1. Az Európai Unió másik tagállamában bejegyzett gazdálkodó szervezet elleni fizetésképtelenségi eljárásra kizárólag az EU-rendelet szabályai alkalmazhatók, s ez alapján csak a másik tagállamban bejegyzett gazdálkodó szervezet lehet az adós, melynek - ha nem bizonyították, hogy a fő érdekeltségeinek központja Magyarországon van - a területi eljárás folytatható le a feltételek fennállása esetén.

2. Ha egy vállalkozás fő érdekeltségeinek a központja az Európai Unió egy másik tagállamában található, úgy magyarországi fióktelepe elleni fizetésképtelenségi eljárásra az EU-rendelet szabályait kell figyelembe venni.

3. A vállalkozás-fióktelep vonatkozásában nincs "anyavállalat-leányvállalat" kapcsolat, a fióktelep a külföldi vállalkozás része.

A Kúria álláspontja szerint a hitelező kérelme tartalmilag is a GmbH-val szembeni felszámolási eljárás mint területi eljárás elrendelésére irányult a GmbH magyarországi fióktelepére mint telephelyre tekintettel. Helytállóan állapította meg az ítéletábra, hogy az Európai Unió másik tagállamában bejegyzett GmbH elleni fizetéseképtelenségi eljárásra kizárólag a 2015/848/EU rendelet (a továbbiakban: EU-rendelet) szabályai alkalmazhatók, s ez alapján csak a GmbH lehet az adós, melynek – a kérelemben foglaltaknak megfelelően – a területi eljárása folytatható le a feltételek fennállása esetén.

A Kúria teljes mértékben egyetértett az ítéletábra jogértelmezésével abban a tekintetben is, hogy mivel a külföldi vállalkozás fő érdekeltsegeinek központja az EU másik tagállamában található, a 1997. évi CXXXII. törvény (a továbbiakban: Fióktv.) rendelkezései a magyarországi fióktelepre hivatkozással kezdeményezett fizetéseképtelenségi eljárással kapcsolatban nem alkalmazhatók. Ha egy vállalkozás fő érdekeltsegeinek központja az Európai Unió egy másik tagállamában található, úgy a magyarországi fióktelepére hivatkozással kért fizetéseképtelenségi eljárás megindítására az EU-rendelet szabályait kell figyelembe venni. A Fióktv. rendelkezéseinek ilyen esetben a joghatóság fennállásának megítélése szempontjából sincs relevanciája. (A Fióktv. rendelkezéseit e tekintetben akkor kell alkalmazni, ha azok nincsenek ellentmondásban az EU-rendelettel.)

Az EU-rendelet egyértelműen kimondja a tagállamok közötti nemzetközi joghatóságot szabályozó 3. cikkében, hogy ahol az adós fő érdekeltsegeinek a központja van, ott főeljárást, ahol pedig a telephelye van, ott területi eljárást lehet kezdeményezni, mert ez utóbbi esetben annak a tagállamnak az ott található vagyona vonatkozóan lefolytatandó területi eljárásra joghatósága áll fenn [3. cikk (2) bekezdés]. Ebből következően az EU tagállamok viszonylatában adósként kizárólag az adós – jelen esetben a GmbH – jelölhető meg, amelynek a területi eljárását kérte a hitelező lefolytatni. Nem történt tehát „adósváltoztatás” az ítéletábra eljárásában, hiszen területi eljárást európai uniós viszonylatban csak magával a vállalkozással szemben lehet kezdeményezni. Ha van főeljárás az adós ellen, akkor ez a területi eljárás csak másodlagos eljárás lehet [3. cikk (3) bekezdés], ha nincs főeljárás, akkor a 3. cikk (4) bekezdése szerinti feltételek esetén indítható meg az adós ellen – a telephelyének működésére tekintettel – a területi eljárás.

Az EU-rendelet hatálya alá tartozó olyan gazdálkodó szervezetek elleni területi fizetéseképtelenségi eljárásként megindításra kerülő eljárások megindítására, lefolytatására, illetve másik típusú területi eljárásá történő átalakítására, amelyek fő érdekeltsegeinek központja az Európai Unió másik tagállamában van, a 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 6/H. §-a értelmében a Fővárosi Törvényszék rendelkezik hatáskörrel és kizárólagos illetékességgel.

Az ítéletábra ezért az eljárás megszüntetése mellett helytállóan rendelkezett a felszámolási kérelemnek a Fővárosi Törvényszékhez történő áttételéről.

Az eljárás további szakaszában a Törvényszéknek kell abban a kérdésben állást foglalnia – figyelemmel az EU-rendelet 3. cikk (4) bekezdés a) pontjában foglaltakra –, hogy van-e a magyar bíróságnak joghatósága a területi felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelem elbírálására, illetve hogy fennállnak-e azok a feltételek, amelyek megalapozzák a területi felszámolási eljárás megindítását.

A Kúria ezért csupán megjegyezte, hogy a fellebbezés tévesen tartalmaz az „anyacégre” utalást, mert a vállalkozás-fióktelep vonatkozásában nincs „anyavállalat-leányvállalat” kapcsolat. A Fióktv. 3. § (1) bekezdése ugyanis egyértelmű: a külföldi vállalkozás a Magyarországon nyilvántartásba vett fióktelepe útján végzi belföldön a vállalkozási tevékenységet. Az (1a) bekezdés szerint a fióktelep cégneve alatt külföldi vállalkozás javára szerzi a jogokat és a külföldi vállalkozás terhére vállal kötelezettségeket. A fióktelep tehát a külföldi vállalkozás része.

Megjegyzi továbbá, nincs jelentősége annak, hogy peres eljárásban egy szerződéses jogviszony megítélése tekintetében megállapította-e a magyar bíróság joghatóságát a bíróság. A fizetéseképtelenségi eljárásokra ugyanis a 2015/848 EU-rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben alkalmazandó 1215/2012/EU rendeletől (átdolgozott Brüsszel I.) eltérő joghatósági szabályokat

alkalmaz.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Olewnik-Cieplińska és Olewnik Lengyelország elleni ügye (20.147/15. sz. ügy)⁵²

A kérelmezők rokonát, Krzysztof Olewnik-t 2001-ben, huszonötéves korában elrabolták. 2003-ig fogvatartották és bántalmazták, majd meggyilkolták, annak ellenére, hogy családja átadta az emberrablók által telefonon és az életét fenyegető levelekben követelt váltságdíjat. Testét végül 2006-ban találták meg, amikor az egyik emberrabló, akit 2005-ben egy tanú megnevezett, vallomást tett és megjelölte eltemetésének helyét.

Tíz bandatagot végül 2010-ben jogerősen elítéltek; elítélésük főleg beismerő vallomásokon alapult. A tárgyalásuk során leírták, hogy az áldozatot a nyakán és a lábánál falhoz láncolva tartották, begyógyszerezték, verték és éhezgették. Az állítólagos bandavezér és a másik két fő emberrabló őrizetben halt meg a tárgyalás előtt vagy közvetlenül azt követően. Habár halálukat öngyilkosságnak minősítették, azok kivizsgálása ennek ellenére az igazságügyi miniszter lemondásához és az ügyészség és a büntetésvégrehajtásnál elbocsátási hullámhoz vezetett.

A banda tagjai elleni eljárás mellett 2009 és 2013 között számos más kísérlet történt az emberrablás és a gyilkosság ügyének tisztázására. Különösen, a gdański ügyészség büntetőeljárást indított az ügyben részt vevő személyek többsége ellen, nevezetesen a hatalommal való visszaélés miatt a rendőrség, a gondatlanság miatt az ügyészek és a mulasztás miatt magas rangú köztisztviselők ellen. Két tisztet felmentették, mert a bűncselekmények elévültek, míg a többi nyomozást megszüntették. 2009-ben a Szejm (a Parlament alsó háza) létrehozott egy parlamenti Vizsgálóbizottságot is, amely nemcsak a rendőrség és az ügyészség, hanem a közigazgatási szervek és a büntetésvégrehajtás intézkedéseit is megvizsgálta. A 2011. évi zárójelentés arra a következtetésre jutott, hogy „a nyomozók látható lassúsága, hibái, meggondolatlansága és a szakszerűség hiánya az emberrablás elkövetőinek felfedezésének elmulasztásához és ... végső soron (Olewnik úr) halálához vezetett”. Feltárta annak a lehetőségét is, hogy az állami tisztviselők hibái „szándékosak voltak, és ... célja az volt, hogy elfedjék a nyomaikat, megsemmisítsék a bizonyítékokat ..., és – következőképpen – néhányuk együttműködött a bűnbandával, amely elrabolta és meggyilkolta Krzysztof Olewnikot”. Egy nyomozás az emberrablás és a gyilkosság kivizsgálása érdekében más, azonosíthatatlan személyek ellen továbbra is folyamatban van.

A kérelmezők – különösen az Egyezmény 2. cikkére hivatkozással – azt állították, hogy a hazai hatóságok felelősek rokonuk haláláért, mert nem elmulasztották hatékonyan kivizsgálni az elrablását, megóvni az életét és hogy a meggyilkolása ügyében nem folyt hatékony nyomozás.

A Bíróság úgy találta, hogy a lengyel hatóságok tudták vagy tudniuk kellett volna, hogy Olewnik úr életét valódi és azonnali veszély fenyegeti attól a pillanattól kezdve, hogy eltűnt. Hirtelen eltűnését kezdettől fogva emberrablásként vizsgálták, és – a Kormányzat által szolgáltatott statisztikák szerint – Lengyelországban az emberrablások az adott időszakban legtöbbször különleges kínzással, egészségkárosodással, sőt halállal jártak. Olewnik úr emberrablóival folytatott tárgyalások négy évig tartottak, ezalatt a családjának az életét és egészségét egyértelműen fenyegető leveleket küldtek. Az összes levelet átadták a rendőrségnek. A helyzet súlyossága és az áldozat kiszolgáltatottsága az idő

⁵² Az ítélet 2019. december 5-én vált véglegessé.

múlásával nem csökkent, éppen ellenkezőleg, csak nőtt.

Ilyen körülmények között a hazai hatóságok az Európai Egyezmény szerint kötelesek voltak minden tőlük észszerűen elvárható megtenni, hogy a lehető leggyorsabban megtalálják Olewnik urat és azonosítsák az emberrablókat.

A Bíróság széles körű bizonyítékokkal rendelkezett a rendőrség és az ügyészek intézkedéseivel kapcsolatban. Különös figyelmet fordított a Parlamenti Vizsgálóbizottság jelentésére és következtetéseire, amelyek egyértelmű példákat hoztak fel a rendőrség elszántsága hiányát és inkompetenciáját illetően az emberrablás nyomozásának első éveiben. A jelentésben szereplő értékeléssel egyetértve a Bíróság felsorolta a rendőrség néhány legsúlyosabb hibáját Olewnik úr emberrablásának kezelésében. Egyebek mellett elmulasztották: az áldozat házában az összes kriminalisztikai bizonyítékot korrektül összegyűjteni közvetlenül az emberrablás után; több mint három éven keresztül kihallgatni egy szupermarket pénztárosát, aki 2001-ben eladott egy mobiltelefont a bandavezérnek; megvizsgálni egy 2003-ban kelt anonim levelet, amely megnevezte az emberrablásban részt vevő személyeket; gyorsan elemezni és lekövetni a hívásokat, annak ellenére, hogy az emberrablók egymert telefonos SIM-kártyát használtak; és felügyelni a váltságdíj átadását. Ezek a hibák többek között egyértelműen jelezték, hogy a hazai hatóságok tevékenysége nem felelt meg az emberrablás és a tartós elhurcolás esetén megkövetelt elkötelezettségi szintnek.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hazai hatóságokat felelősnek kell tekinteni a kudarc sorozatért. Ezért megsértették az Egyezmény 2. cikkét, minthogy az állam nem teljesítette a kérelmezők rokona életének védelmére vonatkozó kötelezettségét.

A Bíróság kiemelte, hogy a 2005-ös vizsgálatban fordulat következett be, és a fő emberrablókat 2006-ban letartóztatták, 2007-ben vádat emeltek ellenük, majd gyorsan – főként beismerő vallomásuk alapján – elítélték őket. Ezenkívül a parlamenti vizsgálat és a gdański ügyészek 2009 és 2013 közötti erőfeszítései hozzájárultak a vizsgálat előrehaladásához. Mindazonáltal a Bíróság nyomatékosan megjegyezte, hogy az Olewnik úr meggyilkolásával kapcsolatos eljárások elrablása után mintegy 17 évvel még folyamatban vannak, és az események körülményeit még nem derítették ki teljesen, a kérelmezőket bizonytalanságban tartva. A Kormányzatot felhívták, hogy adjon tájékoztatást a folyamatban lévő eljárásokról, ám a titoktartásra hivatkozással ezt nem tette meg. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hatóságok az Egyezmény 2. cikke további megsértésével nem folytattak le megfelelő és hatékony vizsgálatot Olewnik úr halálával kapcsolatban.

A Bíróság a kérelmező javára összesen 100.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bt.I.1199/2019/5.

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítási eljárás sui generis bv. ügy, olyan sajátos szabályozással, amelynek teljes körű feltételrendszerét maga a Bv.tv. törvény határozza meg: ezért a kártalanításon túl a bv. bíró nem rendelkezhet további kártérítésről, így késedelmi kamat megfizetésére kötelezésről sem. A törvényességi jogorvoslat tekintetében a bíróság törvényt sértő jogerős ügydöntő határozatán éppúgy érteni kell a bv. bíró végleges ügydöntő végzését is, miként a bíróság törvényt sértő végleges nem ügydöntő határozatán érteni kell a bv. bíró végleges nem ügydöntő végzését is. Törvényességi jogorvoslatnak annak ellenére is helye van a bv. bíró végleges - akár ügydöntő, akár nem ügydöntő - végzésével szemben, hogy annak törvényt sértő rendelkezése egyébiránt utólagos bv. bírói eljárás keretében is korrigálható.

1. A Kúria elsődlegesen azt vizsgálta, hogy van-e helye törvényességi jogorvoslatnak a bv. bíró véglegessé vált végzésével szemben.

A 2015. január 1. napja előtt hatályban volt, a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet még nem is utalt a törvényességi jogorvoslat lehetőségére. Ez a

helyzet a 2015. január 1. napjától hatályos 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) szabályozásában megváltozott.

A legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozata és végleges nem ügydöntő végzése ellen [2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 667. § (1) bekezdés].

A Bv.tv. általános szabállyal nem mondja ki, hogy a bv. bíró végzésével szemben helye van törvényességi jogorvoslatnak, hanem az 51. § (5) bekezdése mindössze azt szabályozza, hogy a Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján a törvénysértés megállapítása esetén milyen tartalmú (megváltoztató, hatályon kívül helyező, eljárást megszüntető, új eljárásra utasító) határozatot hozhat.

A Bv.tv. 51. § (5) bekezdése azonban nyilvánvalóvá teszi – az önmagában kiegészítő természetű szabályával –, hogy a bv. bírói végzés ellen is helye van törvényességi jogorvoslatnak. Ily módon a bv. bírói végzése kapcsán egyrészt a Be., másrészt a Bv.tv. vonatkozó szabályainak együttesét kell alkalmazni a törvényességi jogorvoslatra.

2. A Kúria következő kérdésként megvizsgálta, hogy a törvényességi jogorvoslat tárgyát mely bv. bírói végzések képezhetik, ugyanis erre a Be. nincs, de nem is lehet tekintettel, s erre a Bv.tv. szabályozása sem tér ki.

Az nem kétséges, hogy a kártalanítás tárgyában érdemben hozott bv. bírói végzés nem (sem) jogerős ügydöntő határozat [Be. 667. § (1) bekezdés 1. fordulat] (pl. Bfv.II.236/2019/2., Bfv.II.266/2019/2., Bfv.I.1070/2019/2.).

Ugyanis a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a elítélt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról [Be. 456. § (1) bekezdés 1. mondat]. Ez a rendelkezés lényegében megegyezik a korábbi büntetőeljárás törvény szabályával, amely kimondta, hogy a bíróságnak az ügydöntő határozatban a vádról kell határoznia [Be. 257. § (1) bekezdés 2. mondat]. A lényegében azonos szabályozásra figyelemmel nincs ok változtatni azon a következetes ítélkezési gyakorlaton, amely szerint ügydöntőnek azok a határozatok tekintendők, amelyekben a bíróság a Be. vonatkozó szabályai szerint lefolytatott bírósági eljárást követően a vádról határoz, az ügy érdemében hoz mindenkivel szemben kötelező érvényű, az elítélt büntetőjogi felelősségét megállapító, vagy őt felmentő ítéletet, illetve eljárást megszüntető végzést (EBH 2004.1016.).

A bv. bírói eljárásban hozott végzés tehát csakis véglegessé válhat, de nem képes jogerőre.

A bv. bíró ugyanakkor az e (ti. III.) fejezetben szabályozott eljárása során az ügy érdemében – ide nem értve a bírósági felülvizsgálati eljárást – ügydöntő végzést hoz [Be. 50. § (1) bekezdés f) pont].

Márpedig az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelem orvoslására cím alatt a Bv.tv. III. fejezetébe tartozó 70/A-70/B. §-ban szabályozott eljárás keretében az ügy érdemében hozott végzés ügydöntő, szemben a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasító végzéssel [Bv.tv. 70/A. § (5) bekezdés].

Mindezek alapján a Kúria arra jutott, hogy a törvényességi jogorvoslat tekintetében a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozatán éppúgy érteni kell a bv. bíró végleges ügydöntő végzését is, miként – ami formálisan sem lehet kérdéses – a bíróság törvénysértő végleges nem ügydöntő határozatán érteni kell a bv. bíró végleges nem ügydöntő végzését is.

Ellenkező esetben formális és contra legem értelmezéssel csupán a bv. bíró végleges nem ügydöntő (nem érdemi) végzésével szemben lehetne helye törvényességi jogorvoslatnak, ellenben annak nem lehetne helye a bv. bíró végleges (érdemi) ügydöntő végzésével szemben. Ez ugyanis ellentmondana az argumentum a minori ad maius (a kisebbről a nagyobbra következtetés) logikai szabályának.

3. A Kúria harmadik kérdésként vizsgálta meg, hogy a Bv.tv.-ben szabályozott utólagos bv. bírói eljárás lehetősége kizárttá teheti-e a törvényességi jogorvoslatot a bv. bírói végzés ellenében.

Nincs helye a jogorvoslat bejelentésének, ha a) a határozatot a Kúria hozta, b) a törvénysértés perújítás, felülvizsgálat vagy egyszerűsített felülvizsgálati eljárás útján orvosolható [Be. 667. § (2)

bekezdés].

Ezen törvényi kivételek egyértelműen a büntetőeljárásra vonatkoznak.

A bv. bíró hivatalból, az ügyészség indítványára, az elítélt vagy a védő kérelmére, illetve a végrehajtásért felelős szerv jelzése alapján utólag folytatja le az 52-70. § szerinti eljárásokat, ha határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett [Bv.tv. 71. § (1) bekezdés].

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelem orvoslására irányuló kártalanítási eljárást a Bv.tv. 10/A-B. §-a szabályozza.

Ugyanakkor – törvényi megszorítás hiányában – mind az érdemi, mind az érdemi vizsgálat nélkül elutasító döntésre vonatkozik, hogy a bv. bíró a határozatát hatályon kívül helyezi, ha hivatalból, az ügyészség indítványa, illetve az elítélt vagy védője kérelme alapján észleli, hogy valamely rendelkezése nem a törvénynek megfelelő, és ezen esetben a 71. § szerinti eljárásban hoz új határozatot [Bv.tv. 50. § (1) bekezdés h) pont 2. fordulat].

Ennek megfelelően a bv. bíró az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási igény tárgyában hozott véglegessé vált határozatát is utólag maga korrigálhatja, ha arról nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

A Bv.tv. az utólagos bv. bírói eljárással biztosított korrekciós lehetőséget mégsem tekinti a törvényességi jogorvoslatot kizáró oknak.

Ebből a Kúria arra következtetett, hogy törvényességi jogorvoslatnak annak ellenére is helye van a bv. bíró végleges – akár ügydöntő (érdemi), akár nem ügydöntő (nem érdemi) – végzésével szemben, ha annak törvényt sértő rendelkezése egyébiránt utólagos bv. bírói eljárás keretében orvosolható.

A Kúria úgy látja, hogy az eddigi értelmezés helyébe léphetne a törvényességi jogorvoslat kérdésének elrendezése a Bv.tv.-ben.

4. A legfőbb ügyész indítványa szerint törvényt sértő a másodfokú végzésnek a kamatfizetésre kötelező rendelkezése.

Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt [Bv.tv. 10/A. § (1) bekezdés 1. mondat].

Az (1) bekezdésben meghatározott jogcímen további kártérítésnek vagy sérelemdíjnak helye nincs, de az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott jogosult az ezt meghaladó igényét polgári bíróság előtt érvényesíteni [Bv.tv. 10/A. § (2) bekezdés].

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás bevezetésére azért került sor, mert az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) Magyarországot többszörösen elmarasztalta, majd hazánkat „hatékony preventív, illetve kompenzációs jogorvoslat kialakítására hívta fel” (a Bv.tv.-t módosító 2016. évi CX. törvény javaslatának általános miniszteri indokolása), s erre „egy új, sui generis jogintézményként vezeti be a jogsérelemmel arányban álló, hatékony kompenzációt biztosító kártalanítási eljárást” (miniszteri indoklás a 22. §-hoz).

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás tehát sui generis bv. ügy (Bv.tv. 3. § 1. pont), olyan sajátos szabályozással, amelynek teljes körű feltételrendszerét maga a Bv.tv. határozza meg.

A kártalanítás és a kártérítés eleve nem azonos jogintézmények, s ezeket a Bv.tv. határozottan el is különíti egymástól: a bv. bíró – amennyiben az igényt nem utasítja el – csakis kártalanításról dönthet, míg a kamatfizetést is felőlelő kártérítésről nem hozhat döntést, mert a kártalanítást meghaladó kártérítési (és sérelemdíj iránti) igény polgári bíróság előtt érvényesíthető.

Ennélfogva a másodfokú bíróság az egyébiránt a kártérítés körébe tartozó jogintézményt (késedelmi kamat) alkalmazva kilépett a kártalanításra adott szabályozásból, ezáltal végzésének a késedelmi

kamat megfizetésére vonatkozó (ténylegesen: kötelező) rendelkezése törvénysértő.

Az viszont, hogy a másodfokú bíróság által hivatkozott, a kötelmi eredetű pénztartozással kapcsolatos késeedelmi kamatra vonatkozó 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. § alkalmazásának érdemben helye lehetne-e, a polgári bíróság hatáskörébe tartozó döntési kompetencia. Erről a Kúria a jelen ügyben nem foglalhat állást. Függetlenül attól, hogy a legfőbb ügyész vonatkozó érvelése helytállónak mutatkozik.

5. A legfőbb ügyész a törvénysértés megállapításán túl indítványozta a kamat megfizetésére kötelező rendelkezés mellőzését is.

A Kúria egyetértőleg a Bv.tv. 51. § (5) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatot annyiban változtatta meg, hogy mellőzte annak a kamatfizetésre kötelező rendelkezését.

Közigazgatási ügyszak

Kf.II.37.959/2018/14.

I. A tisztességes hatósági eljárást sérti az ügyintézési határidő meghosszabbítása nélkül, az ügyintézési határidőn túl szankció alkalmazása, versenyfelügyeleti bírság kiszabása.

II. A tisztességes hatósági eljárás követelményének az felel meg, ha az alperes az eljárás alá vont vállalkozásoknak az iratbetekintési kérelem előterjesztéséhez, az előzetes álláspontra vonatkozó nyilatkozattételhez elegendő határidőt biztosít, és az erre megszabott határidő megállapításakor figyelembe veszi a postai kézbesítés időtartamát, illetve a kézhezvétel várható idejéhez képest biztosít megfelelő határidőt a felhívásban foglaltak teljesítésére, tekintetbe veszi az érdemi védekezésre adott határidő hosszabbítása iránti kérelmek elbírálásánál az iratbetekintés tényleges megtörténtének időpontját is.

III. A vállalkozások közti akarategység és átfogó terv bizonyítottsága hiányában a versenyjogsértő célból folytatott egyeztetési folyamat nem minősíthető egységes és folyamatos jogsértésnek.

Az eljárási jogsértéseken belül a Kúria elsőként az iratbetekintéssel, az előzetes álláspontra vonatkozó nyilatkozat előterjesztésével, a határidő hosszabbítással kapcsolatos kifogásokat bírálta el. Az alperes a 2016. június 8-án meghozott Vj/2-134/2015. számú értesítéssel küldte meg a feleknek az ügyre vonatkozó előzetes álláspontját, és felhívta a felpereseket, hogy 2016. július 2-ig (szombati napra esően) írásban nyilatkozzanak az előzetes álláspontra. Tájékoztatta egyúttal a felpereseket, hogy a megküldött előzetes álláspontra tekintettel az iratokba való betekintés lehetősége megnyílt. Arról is tájékoztatta a felpereseket, hogy az iratbetekintésre kizárólag előzetesen jóváhagyott időpontban van lehetőség, iratbetekintési időpontot a tájékoztatással megküldött egyedi kóddal lehet foglalni az alperes weboldalán. Az alperes az ugyanezen a napon meghozott Vj/2-135/2015. számú végzésével – amelyet az értesítéssel együtt az I. rendű felperes 2016. június 15-én, II. rendű felperes június 14-én vett át – közölte a felperesekkel, hogy legkésőbb 2016. június 17-ig jelezzék a korlátozottan megismerhető adatot tartalmazó iratokba való iratbetekintési kérelmüket iratonként, illetve irattípusonként indokolva a kérelmüket. Az alperes mindkét végzését postai úton küldte meg, és mindkét végzés tekintetében postai megküldést írt elő, emellett e-mail címre való megküldést is lehetővé tett.

Az I. rendű felperesnek mivel két napja maradt az iratbetekintési kérelme előterjesztésére, a 2016. június 16-án postára adott és 20-án érkezett beadványában (amelyet 2016. június 16-án elektronikus úton is megküldött) kérte hét nappal meghosszabbítani az iratbetekintési kérelme előterjesztésével, az adatkezeléssel, a betekinthezőséggel kapcsolatos határidőt, amelyet az alperes a 2016. június 21-én kelt Vj/2-147/2015. számú végzésével megadott és a határidőt június 24-ig meghosszabbította. Mivel az online időpont-foglalási rendszerben használatos kódot az I. rendű felperes postai úton 2016. június 15-én kapta meg, másnap, 2016. június 16-án az online időpont-foglalási rendszerben az I. rendű felperes legkorábban csak 2016. június 22-i időpontot tudott foglalni, akkor az iratbetekintésnek eleget tett. 2016. június 22-én kérte az előzetes álláspontra adandó érdemi védekezését tartalmazó észrevételezésre kitézött 2016. július 2-i határidő július 8-ig történő meghosszabbítását, amelyről az alperes a 2016. június 23-án meghozott Vj/2-156/2015. számú végzésével döntött és azt – a kérelemtől

eltérően – 2016. július 5-ig hosszabbította meg. Mivel az eredeti határidő, a 2016. július 2. napja szombati napra esett, a határidő ténylegesen az azt követő munkanapon, hétfőn, július 4-én telt volna le, az alperes ténylegesen csak egy nappal hosszabbította meg a határidőt. Az alperes emellett egyidejűleg az I. rendű felperes tárgyalás elhalasztási kérelmét a Vj/2-156/2015. számú végzésével elutasította azzal, hogy a július 7-i tárgyalás előtt az iratbetekintésre sor kerülhet, az iratanyag terjedelme és az ügy bonyolultsága nem indokolja a tárgyalás elhalasztását. Az alperes a korlátozottan megismerhető iratokba való betekintésről 2016. június 27-én hozott Vj/2-159/2015. számon végzést, ezekbe az iratokba az I. rendű felperes 2016. június 29-én tudott betekinteni. Az I. rendű felperesnek az előzetes álláspontra vonatkozó észrevétel előterjesztésére (azaz az érdemi védekezésre) a bizonyítékként felhasznált iratanyag teljes körű megismerése (2016. június 29.) és az észrevétel megtételére előírt határidő (július 5.) között összesen három munkanap állt rendelkezésre.

A II. rendű felperes a kézbesítéstől számított három nap határidő miatt nem kérte a határidő meghosszabbítását az iratbetekintési kérelem előterjesztésének határideje kapcsán, de ezzel kapcsolatban vizsgálati kifogást előterjesztett. A II. rendű felperes azonban az előzetes álláspontra előírt észrevételezési határidő tekintetében kérte annak 15 nappal történő meghosszabbítását, amelyről az alperes a Vj/2-166/2015. számú végzésével döntött, – és a kérelemtől eltérően, akárcsak az I. rendű felperes esetében – július 5-ig biztosított határidőt, amellyel ténylegesen egy nappal hosszabbította meg a határidőt. A II. rendű felperesnek az iratok teljes körű megismerését követően szintén három munkanap állt rendelkezésére az érdemi védekezése előterjesztésére.

A Kúria álláspontja szerint nem jogsértő, ha az iratbetekintéshez az alperes előzetesen egyeztetett időpontot (időpontfoglalás formájában) kíván meg, az egyeztetéshez pedig előzetesen határidőt szab. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy emiatt a fél iratbetekintési joga korlátozottá válhat, mert azt az eljárás során – az 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 55. § (5) bekezdése szerinti időponttól kezdve – bármikor gyakorolhatja, attól nem zárható el, mindössze annak módjaként írható elő a problémamentes joggyakorláshoz az előzetes egyeztetés.

A postai kézbesítés folytán a 2016. június 14-én, illetve 15-én történő átvételhez képest megadott 2016. június 17-i határidő eleve nem biztosított elegendő időt a Vj/2-135/2015. számú végzésben foglaltak teljesítésére. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és az alperesre irányadó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 4. § (1) bekezdése által szabályozott tisztességes eljárás követelményéből fakadóan az alperesnek egy határidő meghatározásakor figyelembe kell vennie az átvétel, a postai kézbesítés idejét és erre is tekintettel kell biztosítania megfelelő határidőt a végzésben foglaltak teljesítésére, vagy eleve a kézbesítés megtörténtétől kell előírnia határidőt a felhívásban foglaltak teljesítésére. Nem elégíti ki a tisztességes hatósági eljárás követelményét az az alperesi eljárás, amely az átvétel, a postai kézbesítés idejét nem veszi figyelembe a teljesítésre megszabott határidő megállapításánál. Téves és jogsértő az az alperesi álláspont, amely szerint a 2016. június 9-eimegküldéshez (azaz postára adáshoz) képest a 6 nappal későbbi átvétellel, a kézbesítési időtartammal nem kellett okszerűen számolnia, amikor június 9-éhez képest egy héttel későbbi időpontra (június 17.) tűzte ki a felperesi nyilatkozatok postára adásának megtörténtét az iratbetekintési kérelmek kapcsán. Tisztességtelen az az eljárás is, amely iratbetekintési kérelem előterjesztésére biztosított határidő hosszabbítási kérelemnek úgy tesz eleget, hogy – a kérelemtől eltérően – arra igen rövid határidőt biztosít, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az iratbetekintési időpontok – a Vj/2-148/2015. számú tájékoztatásban foglaltaktól eltérően – nem 2016. június 9-től voltak foglalhatóak, mert ekkor a felperesek nem rendelkeztek az ahhoz szükséges kóddal, továbbá az érdemi védekezés megfelelő elkészítéséhez szükséges az iratokba való betekintés, ezért a nyitva álló határidőnek elégségesnek kell lennie az érdemi felkészüléshez szükséges iratmegismerésre, a foglalható időpontokra is. Tisztességtelennek találta a Kúria az előzetes álláspont észrevételezésére biztosított határidőt is és annak a ténylegesen csak egy nappal történő meghosszabbításáról való alperesi döntést is. Az alperes július 2-ig várta a Vj/2-134/2015. számú végzése szerint a felperesek nyilatkozatát a július 7-re tervezett, ügyféli kérésre esetlegesen megtartandó tárgyaláshoz képest. Az I. rendű felperes számára a 2016. június 15. és július 2. között állt rendelkezésre határidő az előzetes álláspontra vonatkozó nyilatkozata kifejtésére, míg a II. rendű felperes vonatkozásában 2016. június 14-től nyílt meg ugyanez a határidő. A határidő elégtelen voltát egyértelműen mutatják a kézbesítés (az

átvétel) idejéhez képest fennmaradó határidőtartamok. Egy felhívásnak a fél akkortól tud eleget tenni, amikor arról tudomást szerez a végzés átvételével és ezáltal az abban foglalt felhívást megismeri. Az alperes ezért nem hagyhatja – egy tisztességesen lefolytatandó eljárás keretében – figyelmen kívül a határidő meghatározásakor a postai kézbesítés, az átvétel időtartamát. A Tpv. 73. § (1) bekezdése értelmében az előzetes álláspontra való nyilatkozattétel megtételére az előzetes álláspont megküldését követően legfeljebb 30 napos határidő biztosítható. Azonban ez a határidő indokolatlanul nem rövidíthető le, a Kúria álláspontja szerint az előzetes álláspontra vonatkozóan a nyilatkozat megtételéhez a feleknek a törvény által biztosított maximális határidő megadása indokolt. A törvényi maximális határidőhöz képest jóval rövidebb határidő (17, illetve 18 nap) biztosítása az alperes nyilatkozatában foglaltak szerinti indoka nem fogadható el, az nem lehet indokolt eleve arra hivatkozással, hogy egy 70 oldalas előzetes álláspont nem tekinthető olyan terjedelműnek, amely a megadott, rövidebb határidőben a felek nyilatkozatának elkészítését korlátozná, továbbá a versenyjogban jártas jogi képviselőket ez nem állítja lehetetlen feladat elé. Hangsúlyozza a Kúria, hogy az alperes álláspontja téves és a tisztességes eljárás követelményével is ellentétes. Az alperes figyelmen kívül hagyta, hogy a jogi képviselőnek a jogi álláspontja, a védekezése és az ehhez kapcsolódó érvelése kialakítása előtt iratbetekintés folytán az iratokat teljes körűen meg kell ismernie, az ügyfelével egyeztetnie kell, a nyilatkozatát el kell készítenie, mely az előzetes álláspont terjedelmétől függetlenül is időigényes feladat, ezért a fél nem szorítható indokolatlanul rövid határidők közé. Mindezekre figyelemmel a Kúria szerint az értesítés kézbesítésének időpontja és az értesítésben közölt eredeti határidő közötti időtartam (30 naphoz képest 17, illetve 18 nap) is túlzottan rövidnek, az ügyféli jogokat korlátozóknak minősül, de legfőképp az iratanyag teljes körű megismerése (2016. június 29.) és az észrevétel benyújtására adott meghosszabbított határidő (2016. július 5.) közötti csupán három munkanap biztosítása a fentiekben kifejtettek szerint a tisztességes eljárás követelményébe ütközik, súlyosan sérti a felperesek védekezéshez való joga gyakorlását az arra biztosított határidő három munkanapban való korlátozásával, mert a fél a nyilatkozatát, a védekezését az iratbetekintés során megismerhető iratokra támaszkodva tudja csak megalapozottan megtenni.

Mindezek alapján a Kúria azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a felpereseknek a védekezéshez való joguk sérelmét azért nem látta megállapíthatónak, mert annak az ügy érdemére kihatását – álláspontja szerint – nem indokolták, a jogaikat ténylegesen gyakorolhatták, és a felperesek maguk is közrehatottak (iratok átvételének időpontja, egyeztetések szervezése) a rendelkezésre álló időtartam alakulásában. Az elsőfokú bíróság álláspontja téves, a Pp. 206. § (1) bekezdésébe az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe ütközik. A határidők alakulását nem a felperesek magatartása befolyásolta, a postai kézbesítés időtartamának alakulása nem róható a felperesek terhére, ahogy a jogi képviselőknél az ügyfelekkel való egyeztetés szükségessége sem, amely a jogi képviselet természetes velejárója. A bíróság álláspontjával szemben a felperesek a keresetükben részletesen bemutatták és indokolták, hogy a védekezési joguk azért sérült alapvetően, mert a korlátozottan betekinthes iratokba csak 2016. június 29-én tudtak betekinteni és az iratanyag teljes körű ismerete birtokában voltak, lehettek csak abban a helyzetben, hogy az előzetes álláspontra a nyilatkozatukat, védekezésüket megalapozottan előterjesszék, amelyre három munkanap állt rendelkezésükre. A Kúria ismételten hangsúlyozza, hogy egy érdemi védekezésre biztosított határidő meghosszabbítása iránti kérelem esetében a hatóságnak arra is figyelemmel kell döntenie, hogy a fél a korlátozottan megismerhető iratokba mikor tud betekinteni, mely időponthoz képest kerül ténylegesen abba a helyzetbe, hogy már a teljes körű iratanyag ismeretében tehessen az előzetes álláspontra nyilatkozatot, a védekezés lehetőségével megalapozottan élhessen.

A Kúria az ügyintézési határidő túllépését érintő eljárási kifogás kapcsán rögzíti, hogy az alperes a határozata 409. pontjában elismerte az ügyintézési határidő túllépését, azonban mulasztásának a határidők eljárásjogi jellege folytán nem tulajdonított jelentőséget. A Tpv. 63. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt és egy alkalommal meghosszabbított ügyintézési határidő ismételt határidő hosszabbítás hiányában 2016. február 25-én lejárt, melyhez képest az alperes – öt hónappal később – 2016. július 26-án hozott határozatot. A Tpv. indokolása az ügyintézési határidőt elintézési határidőnek tekinti és a Tpv. 11. §-a szerinti versenyügyek összetettségére tekintettel az alapügyintézési határidőt a Tpv. 63. § (2) bekezdés b) pontja alapján hat hónapban határozza meg, amely két alkalommal, egyenként legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható [Tpv. 63. § (5) bekezdés b) pont]. Ez összefoglalóan azt jelenti, hogy a határidő jogszerű meghosszabbításával a Tpv. 11. §-a

szerinti jogsértés vizsgálatára, majd döntéshozatalra és szankció alkalmazására összesen 3x6 hónap áll az alperes rendelkezésére (nem számítva a Tpv. 63. § (4) és (7) bekezdés szerinti időtartamokat). Itt indokolt utalni arra, hogy az alperes a Tpv. 67. § (3) bekezdés b) pontja szerinti határidő elteltét követően a Tpv. 11. §-a szerinti versenyjogsértés körében vizsgálatot sem indíthat.

A II. rendű felperes által hivatkozott Ket. 31. § (1) bekezdés i) pontja szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha a hivatalból indított eljárásban a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekményekről sem várható eredmény. Ez a rendelkezés azonban az ügyintézési határidő túllépésének esetére nem alkalmazható, mert az a kitétel a jelen esetben nem áll fenn, hogy a további eljárási cselekménytől sem volt eredmény várható. Az ügyintézési határidő túllépése ebben az ügyben nem azt jelentette, hogy a hatóság a tényállást nem tisztázta, és azt már nem is tudta az eljárás folytatásával sem tisztázni, mert a jelen ügyben a hatóság a tényállást végül tisztázta és az ügy érdemében határozatot hozott, de ezt az ügyintézési határidő túllépésével tette meg, miután az ügyintézési határidő meghosszabbításáról elfelejtett rendelkezni, holott arra még lehetősége lett volna. A Ket. 31. § (1) bekezdés i) pontjának alkalmazására a határidő meghosszabbítás további lehetőségének hiányában és döntéshozatalhoz elégtelen tények ismeretében kerülhetett volna sor jelen ügyben.

A Kúria az ügyintézési határidő túllépése kapcsán a felperesek által hivatkozott 5/2017. (III. 10.) AB határozatot tekintette át, amelyben az Alkotmánybíróság a határidőn túl kiszabott szankciók alkotmányossági szempontú felülvizsgálatával foglalkozott. E döntésében a testület hangsúlyozta, hogy a hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák. Különösen erősen kell, hogy érvényesüljön ez a követelmény azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatóság az ügyféllel szemben szankciót állapít meg. A közigazgatási anyagi jogi szankciók jogszabályban történő meghatározása azt a célt szolgálja, hogy a közigazgatási eljárás ügyféli pozíciójában lévő azon jogalanyok, akikkel, illetve amelyekkel szemben a közigazgatási hatóság valamely, az adott ügyfél által elkövetett közigazgatási normasértés miatt hátrányos jogkövetkezményt állapít meg, ne álljanak hosszú, bizonytalan ideig – az anyagi jogi határidőkre vonatkozó, létező jogszabályi rendelkezések ellenére – a velük szemben alkalmazható szankció fenyegetésének félelme alatt (Indokolás [15]). A tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák, és a bíróságok e határidők be nem tartását ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék. A jogalkotót illeti annak – jogpolitikai és praktikus szempontokat is figyelembe vevő – meghatározása, hogy egy adott közigazgatási határozat meghozatalára mennyi idő elegendő; ennek elbírálása nem alkotmányossági kérdés. Az viszont már alkotmányossági kérdés, hogy a jogalkalmazó szervek a jogalkotó által meghatározott kötelezettségeiket teljesítsék, és ne hozzanak meg olyan döntéseket, amelyekre a jogszabályok szövege szerint nincs lehetőségük. A tisztességes hatósági eljáráshoz való Alaptörvényben biztosított jogból az következik, hogy a közigazgatási hatóságok számára a jogalkotó által meghatározott határozathozatali és szankcióalkalmazási határidő elmulasztásának ódiúmat a mulasztó, jogszabályi kötelezettségüket határidőben nem teljesítő hatóságok, ne pedig az ügyfelek viseljék. Ezért ennek jövőbeni biztosítására az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményt állapított meg (Indokolás [16]). A testület mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az a bírói értelmezés, amely a szankcióalkalmazási határidő elmulasztásához – a tételes jogszabályi előírás szerinti határidő letelte után – nem fűzi azt a következményt, hogy az e határidőt túllépő hatóságok szankcióalkalmazási lehetősége elenyészik, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével ellentétes.

megállapításaiból kiindulva még tovább pontosította a hatóság általi határidőn túli határozathozatal, valamint szankcióalkalmazás problematikájával kapcsolatos alkotmányossági követelményeket. Míg ugyanis az 5/2017. (III. 10.) AB határozat a külön jogszabályban meghatározott, anyagi jogi határidők hatóság általi be nem tartását értékelte alkotmányossági szempontból, addig a 17/2019. (V. 30.) AB határozat alapjául szolgáló ügyben az adóhatóság számára előírt határozathozatalra nyitva álló ügyintézési határidő túllépésének vont le alkotmányossági következményeit. A 17/2019. (V. 30.) AB határozatban a testület az adójogi eljárás sajátosságaira figyelemmel, az adójogi jogkövetkezmények elhatárolását követően arra a következtetésre jutott, hogy az adóhatóságnak az utólagos ellenőrzést határozattal kell lezárnia, a határozathozatalra az ügyintézési határidőt követően, az elévülési időn

belül az utólagos ellenőrzés lezárása érdekében az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelme nélkül sor kerülhet (Indokolás [75]-[76]), a határozathozatal lehetősége az adó megállapításához való jog elévülésével enyészik el (Indokolás [86]). A határozathozatal és a szankcionálás nem kapcsolódik funkcionálisan feltétlenül össze, azaz a hatósági eljárás nem kifejezetten a szankcionálás céljára irányul. Az ügyintézési határidőt követően meghozott határozat tartalmát vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy alkotmányos az az 5/2017. (III. 10.) AB határozaton alapuló kúriai jogértelmezés, amely szerint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényben (a továbbiakban: régi Art.) 128. § (1) bekezdésében nevesített, az utólagos adómegállapításra nyitva álló 60 napos határidő esetén a határidő elteltét követően a hatóságnak nincs lehetősége szankciót alkalmazni, különben ezen határidők léte veszítené el az értelmét. Különösen irányadó ez a szabály, mivel a régi Art. pontos, naptári napban meghatározott végső határidőt állapít meg. Ebben az esetben a jogszabály erejénél fogva nincs lehetőség a határidő túllépésére.

Az Alkotmánybíróság különösen arra tekintettel tartotta a Kúria támadott ítéletét alkotmányosnak, mert az vizsgálta, hogy az adóhatósági eljárást tisztességtelenné tette-e az adójogi szankció határozathozatali határidő elteltét követő kiszabása. Ezt a vizsgálatot a testület szerint a Kúria a tisztességes hatósági eljárás alapjogilag értékelhető sérelmének feltárásával helyesen végezte el, döntésével kapcsolatban alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható (Indokolás [104], [105], [109], [111]).

Az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX.30.) AB határozatában a versenyügyekre nézve fontos elveket fogalmazott meg és foglalkozott a versenyhatározatok bírósági felülvizsgálata során érvényesülő alkotmányossági követelményekkel. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a Gazdasági Versenyhivatal speciális funkcióval és feladatkörrel rendelkező hatóság, amely a törvényben szabályozott eszközökkel őrökdi a versenyt biztosító piaci működés felett. Idézve – többek között – a 19/2009. (II. 25.) AB határozatot, rámutatott, hogy a versenyügyben megállapított jogellenes magatartáshoz fűződő jogkövetkezmény célja a hatékony fellépés, ennek következtében a kiszabott bírság részben preventív, részben represszív jellegű. Megállapította azt is, hogy a kartellügyekben lefolytatott hatósági eljárásokban kiszabott bírság a büntetőjogi elmarasztaláshoz sok tekintetben hasonló hátrányokkal járhat, de nem tekinthető szorosan véve vád elbírálásra irányuló eljárásnak. Ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az államnak az a kötelezettsége fakad, hogy a versenyhatározatok bírósági felülvizsgálatát a XXVIII. cikknek megfelelő tisztességes eljárásban biztosítsa.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) több eseti döntésében, amelyekben – különösen a büntetés mértékére (kiemelten nagy összegű bírságok) és jellegére (elrettető) tekintettel – az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk (1) bekezdése szempontjából büntetőjoginak minősítette a versenyfelügyeleti eljárást. Az EJEB az A. Menarini Diagnostics S.R.L. kontra Olaszország ügyben [(43509/08), 2011. szeptember 27.] kartellezés miatt lefolytatott versenyfelügyeleti eljárásban kiszabott bírság kapcsán azt állapította meg, hogy a bírság egyrészt represszív jellegű volt, mert azzal az elkövetett jogsértést szankcionálták, másrészt pedig megelőző jellegű volt, hogy az érintett vállalkozást a további jogsértéstől visszatartsák. A bírságot – annak nagyságára tekintettel – az EJEB büntetésnek minősítette [(41) bekezdés].

A fenti alkotmánybírósági határozatok együttes értelmezéséből megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal nem tartja összeegyeztethetőnek, ha a hatóság a tisztességes hatósági eljárás alapjogilag értékelhető sérelmét okozva alkalmaz a határozathozatalra nyitva álló határidőn túl az ügyféllel szemben szankciót. Mivel a versenyfelügyeleti eljárás büntető jogias eljárás, az eljárásban alkalmazott bírság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozata és az EJEB esetjoga alapján döntően represszív jelleggel bír, azaz kétséget kizáróan büntetésnek minősül, ezért a Kúria az Alkotmánybíróság által felállított alkotmányos elvárásokra tekintettel annak alkalmazását az ügyintézési határidőn túl megállapított jogsértés esetén nem tartja alkalmazhatónak. A Kúria a 3270/2018. (VII. 20.) AB végzésben foglalt, az ügyintézési határidő eljárásjogi vagy anyagi jogi határidőnek való minősítése kérdésének nem tulajdonított jelentőséget a később meghozott, 17/2019. (V. 30.) AB határozatban foglaltakra és az ott kifejtett alkotmányossági követelményekre tekintettel.

A versenyfelügyeleti eljárás hivatalból induló eljárás (Tpvt. 67. § (1) bekezdése), amelyet a Gazdasági Versenyhivatalnak a Tpvt. 76. § (1) bekezdése értelmében határozattal kell lezárnia a versenyfelügyeleti eljárásban feltárt tények, adatok, bizonyítékok alapján akár jogsértést állapít meg, akár annak hiányát, ezért az Alkotmánybíróság által vizsgált adójogi ellenőrzéshez hasonlóképpen a versenyhatóságnak az ügyintézési határidő túllépése esetén is határozatot kell hoznia. A Kúria álláspontja szerint a határozathozatal lehetőségét ügyintézési határidőn túl azért is indokolt az alperes számára biztosítani, mert a versenyfelügyeleti eljárás funkciója, a piaci versenyt veszélyeztető magatartások azonosításához, meghatározásához fűződő össztársadalmi érdek ezt szükségessé teszi, a hatósági megállapítás a piac szereplői számára is fontos információul szolgálnak, segíti a jogszerű piaci magatartások tanúsításának kialakítását. A versenyhatóság a versenyfelügyeleti eljárást nem kizárólag a szankcionálás érdekében folytatja, ezért ez szintén – akárcsak az adóügy esetében – eltérő jelleget ad az eljárásnak a csatornabírságos ügyszó képest, mert a jogsértés megállapítása mellett a bírság kiszabása lehetőség, határozhat úgy a versenyhatóság, hogy csak a jogsértés tényét állapítja meg és eltekint a bírság kiszabásától (Tpvt. 76. § (1) bekezdés e) és k) pontjai). A Kúria osztotta a felpereseknek azt az álláspontját, hogy a Tpvt. 63. §-a az ügyintézési határidő meghatározásával az eljárás befejezésére szóló konkrét határidőt ír elő, amely lényegét tekintve nem különbözik a dátum szerint meghatározott határidőtől. E szabályozás értékeli a versenyfelügyeleti eljárás sajátosságait (a versenyfelügyeleti eljárás megindítására bármikor sor kerülhet, több vállalkozást érinthet az eljárás, hiánypótlásra is szükség lehet, stb.), amelyek kizárják a határidő dátum szerinti meghatározását. A büntetőjogi karakterrel rendelkező versenyfelügyeleti eljárásban a jogsértő büntető jellegű, súlyos bírság (büntetés) mint represszív szankció alkalmazására számíthat, ezért az ügyintézési határidőn túl bírság kiszabására a tisztességes eljárás követelménye miatt már nincs lehetőség. A Tpvt. 63. § (2) bekezdés b) pontja ügyintézési határidőt határoz meg, amelynek határidő hosszabbítás nélkül történő, 5 hónappal való túllépésével kiszabott bírságszankció egy, a 2015. március 10-től kezdődő közel másfél évig tartó eljárás alatt a felpereseknek az eljárás folyamatban létevel együtt járóan és azzal összefüggésben felmerülten jelentős hátrányt okozott, jogbizonytalanságot eredményezett, az eljárás hatálya alatt állva a szankció kiszabásának veszélye fenyegette őket, és ahogy az Alkotmánybíróság is megfogalmazta az 5/2017. (III. 10.) AB határozat Indokolás [15] pontjában, ha adott ügyfél által elkövetett közigazgatási normasértés miatt a hatóság hátrányos jogkövetkezményt állapít meg, elvárás, hogy az ügyfelek ne álljanak hosszú, bizonytalan ideig – az anyagi jogi határidőkre vonatkozó, létező jogszabályi rendelkezések ellenére – a velük szemben alkalmazható szankció fenyegetésének félelme alatt. Amennyiben versenyfelügyeleti eljárásban az ügyintézési határidőnek nem lenne jelentősége, az a szankció kiszabásával jogkövetkezmények nélkül bármikor átléphető lenne, abban az esetben a határidők értelmüket veszítenék, és elfogadható lenne, hogy az eljárás alá vont vállalkozások arra kényszerüljenek, hogy kiszámíthatatlan ideig és bizonytalan helyzetben várják az alperes elrettentő célú szankciójának alkalmazását. Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy az ügyintézési határidő meghosszabbítása nélkül az ügyintézésre előírt határidőn túl történt bírságkiszabás sértette a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését. Mindebből következően az ügyintézési határidő túllépését követően a hatóság szankció kiszabására már nem volt jogosult. Az alperes a 2016. február 25-én letelt ügyintézési határidőt követően a 2016. július 26-án meghozott határozatában nem szabhatott ki jogszerűen bírságot a felperesekkel szemben.

Kf.IV.38.050/2018/8.

Az alperesnek a bizonyítási kötelezettség maradéktalan teljesítéséről a jogsértés megállapításáról és a bírság alkalmazásáról szóló határozatában kell számot adnia azzal, hogy döntésének indokolásában meg kell jelölnie a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, az eljárás alá vont vállalkozás által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait.

Abban a felek között nem volt vita, hogy a joggyakorlat hiánya nem változtat a bizonyítási mércén, ilyen megállapítást az elsőfokú bíróság sem tett. Az elsőfokú bíróság joggyakorlat hiányára alapított azon megállapítása, mely szerint fokozott felelősség terheli mind a versenyhatóságot, mind a bíróságot az Alaptörvényben rögzített felperesi jogok érvényesülése tekintetében nem jelent mást, mint hogy az alperesnek a bizonyítási kötelezettség maradéktalan teljesítéséről a jogsértés megállapításáról és a bírság alkalmazásáról szóló határozatában kell számot adnia azzal, hogy döntésének indokolásában

meg kell jelölnie a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, az eljárás alá vont vállalkozás által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott döntés tekintetében (így a bírság mértéke) pedig a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket. Az eljárás alá vont vállalkozásnak lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy az alperes megállapításaival szembeni észrevételeit előadja, a bizonyítékait bemutathassa, az alperes következtetéseit megcáfolja. Ennek alapján pedig az eljáró bíróság feladata az, hogy állást foglaljon arról, hogy a hatóság a valóságghú tényállás megállapítására és tényállás-tisztázására vonatkozó kötelezettségének eleget tett-e, az egyes, az eljárás alá vont által vitatott tények valóságát bizonyítékokkal megfelelően alátámasztotta-e. Nem okszerűtlen az arra vonatkozó hivatkozás, hogy az előzőeknek megfelelő eljárás lefolytatása – az irányadó, avagy kiforrott joggyakorlattal való alátámasztás hiányában – fokozott terhet (felelősséget) – és nem eltérő mélységű bizonyítási kötelezettséget – ró az eljáró hatóságra/bíróságra. A tisztességes eljáráshoz való jog és a közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának összekapcsolása eredményeként a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatban megfogalmazott és a 7/2013. (III. 1.), valamint a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatokkal megerősített alkotmányos követelménynek a jelen ügyben is érvényesülnie kell. Eszerint a bíróságnak lehetősége kell legyen arra, hogy a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket (jelen esetben „vádát”) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében [korábban: az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben] meghatározott feltételeknek megfelelően érdemben elbírálhassa. Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozataiban kifejtett álláspont szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tényeknek a terhelt terhére való értékelésének tilalma – az ártatlanság vélelmének részeként – a versenyfelügyeleti ügyekben is köti a hatóságot, illetve felülvizsgálatot végző bíróságokat. Ez összhangban áll az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatával, illetve az Európai Bíróság felfogásával is. Mindez azt jelenti, hogy a versenyjogi felelősséget megalapozó összes jelentős tény a versenyhatóságnak kell bizonyítania, azon tények pedig, melyek valósága tekintetében kétség merül fel, az eljárás alá vont terhére nem vehetők figyelembe.

Kf.IV.38.095/2018/10.

I. Az ítélet indokolásának tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényállást, a döntésnél figyelembe vett bizonyítékokat, továbbá meg kell jelölni az ítélet alapjául szolgáló jogszabályhelyeket.

II. A szakhatósági hozzájárulás hiányára figyelemmel az eljáró hatóság a saját vizsgálati körébe (hatáskörébe) tartozó kérdések vizsgálatát pusztán a költséghatékonyságra és az állásfoglalás kötő erejére hivatkozással nem mellőzheti. A Tpv. 24. §-a szerinti olyan engedélyezési eljárásban, amelyben az Mtv. 171. §-a szerint a Médiatanács szakhatósági megkeresése kötelező, a Médiatanácsnak és a versenyhatóságnak önálló felelősségi rendszerben, de az ügyfél felé egy eljárásban kell értékelnie az elé kerülő ügyet. A versenyhatósági vizsgálat hiánya megakadályozza, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa.

A Kúria megállapította, hogy a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) és 221. § (1) bekezdésébe ütközik, az indokolásból ugyanis nem állapítható meg, hogy a bíróság a döntését mire alapította. Nem jelölte meg a bizonyítékokat, nem említette meg azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és nem utalt azokra az okokra, amelyek miatt az alperesi beavatkozó által felhozott tényeket bizonyítottnak találta, és amelynek okán a felperes által felsorakoztatott érveket alaptalannak értékelte. Az ítélet indokolásából nem látható a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése, azok értékelése, ahogy az sem, hogy bármiféle bizonyítási eljárás lefolytatásra sor került volna.

A Kúria kiemelte, hogy az ítéletből megállapíthatónak kell lennie, hogy az egyes határozatrészekhez (szakhatósági állásfoglalásban rögzített megállapításokhoz) kapcsolódóan a felperesnek tételesen mi a keresetben rögzített álláspontja, ezzel összefüggésben mely konkrét jogszabályhely megsértését állítja, melyek az e kereseti érvelést alátámasztó bizonyítékok. Az ítéletnek tartalmaznia kell továbbá, hogy a bíróság a kereseti kérelem keretei között (régii Pp. 213. § (1) bekezdés) a közigazgatási eljárásban beszerzett bizonyítékokat melyik fél milyen előadásával, melyik perbeli bizonyítékkal és miként ütköztette, ennek alapján a felperes vagy az alperes/alperesi beavatkozó tényállítását minősítette-e

bizonyítottak és miért. A bizonyítékok értékelését nem helyettesítheti az alperes határozati álláspontjának (alperesi beavatkozói szakhatósági állásfoglalásnak) ítéletben való megismétlése.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú ítéletnek nincsen a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően megállapított tényállása. A vitatott szakhatósági állásfoglalás megállapításait nem ismerteti, az abban foglaltakat kizárólag a felperes egyes, kiragadott kereseti állításaira reagálva jelöli meg akként, hogy csak szó szerint ismétli azt, de arról nem ad számot, hogy miért egyeznek meg e megállapítások a bíróság belső meggyőződésével, mely tényeknél és bizonyítékoknál fogva cáfolják a kereseti érveket. A bíróság által megjelölt jogszabályokat konkrét tényállási elemekre kell alkalmazni, azaz az ítélet jogi indokolásában a tényállás és a jogszabályok ütköztetésének szerves egységet kell képeznie. A Kúria azt ugyanakkor rögzíti, hogy az elsőfokú ítélet sommás indokolásából (a tényleges bírósági felülvizsgálat fent részletezett hiányosságából) még nem következik az a felperesi állítás, hogy a szakhatósági állásfoglalást mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősítette volna, e tekintetben – helyesen – nem hivatkozott a régi Pp. 339/B. §-ára. Bár az kétségtelen, hogy az ítélet példátlanul hiányos indokolása miatt, a bizonyítékok ütköztetésének teljes mellőzéséből tartalmilag levont e felperesi következtetés nem minden alapot nélkülöz.

A régi Pp. 166. § (1) bekezdésében felsorolt bizonyítási eszközökkel a felperes bizonyíthatja a keresetében foglaltakat, amely esetben a bíróságnak az ítéletében a közigazgatási eljárásban beszerzett bizonyítékok megjelölése mellett a perbeli bizonyítékokat is meg kell neveznie, és azok mikénti értékelését is tartalmaznia kell a jogi indokolásnak a felek vonatkozó nyilatkozatainak ütköztetésével.

Az elsőfokú bíróság ítélete a fenti követelménynek nem felel meg, mert pusztán annyit rögzít, hogy „mivel a rendelkezésre álló adatok alapján érdemi döntést hozhatott, mellőzte a peres felek által egyebekben előadottakat, és csatolt okiratokat, megtett indítványokat”. A perben becsatolt bizonyítékokat (így például a felperes által csatolt magánszakértői véleményt) még csak nem is nevesíti, nem jelöli meg, hogy azt a fél nyilatkozataként vette-e figyelembe és miként értékelte az abban foglaltakat. Megalapozottan hivatkozott arra a felperes a fellebbezésében, hogy az elsőfokú ítélet egyetlen számadatot, avagy annak jelentőségét/jelentőségének hiányát (értékelését) sem tartalmazza, ugyanakkor a fent ismertetettek szerint mind a szakhatósági állásfoglalás ténymegállapításai, mind a felperes keresetében állítottak részletezik a felperes médiapiacra és az információs műsorok piacára vonatkozó részesedésének arányát, a közönségarányt, a várható piaci növekményt, a televíziózási és internetezési szokásokat, a reklámbevételek alakulását, az online médiaszolgáltatások fokozatos térnyerésére vonatkozó adatokat, a felperes stagnáló televíziós pozíciójára vonatkozó tényeket és számadatokat. Az elsőfokú ítélet egy tényező tekintetében kísérelte meg a bizonyítékok tényleges értékelését elvégezni, amikor is a keresztfogyasztás kiszűrésének hiányára vonatkozó felperesi állítás kapcsán azt rögzítette, hogy a felperes által felvázolt számítási hiba egyrészt nagyságrendileg az irányadó mutatókat nem befolyásoló tényező, másrészt a fogyasztási adatok a szakhatóság által elvégzett elemzésnek csak egy szegmensét adták, a szakhatóság a végső következtetését „több más adat egybevetéséből” vonta le. Az elsőfokú ítéletből az a következtetés vonható le, hogy – mivel számítási hibának minősítette a keresztfogyasztás kiszűrésének hiányát – a felperes ezen kereseti érvelését megalapozottnak minősítette. Az azonban nem állapítható meg, hogy mely tények (számadatok, bizonyítékok) alapján vonta le azt a következtetést, hogy az említettek az „irányadó” mutatókat nem befolyásolták, egyáltalán melyek ezek az összességében nem változó mutatók.

A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása olyan mértékben sérti a régi Pp. 221. § (1) bekezdését, hogy a keresetet elutasító rendelkezésének jogszerűsége nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság a fentiekén túl a releváns piac meghatározásánál szintén csak a szakhatósági állásfoglalás két kiragadott mondatát ismételte, amikor egyrészt azt rögzítette, hogy releváns piac a véleményformáló képességgel rendelkező termékek piaca, függetlenül a közvetítő csatornától. Ezt követően pedig már arra hivatkozott, hogy az alperesi beavatkozó elemzése szerint a releváns piac a magyarországi televíziós és digitális platformon megjelenő, az információs és tájékoztatót szolgáló médiatartalmak együttese. Mindezek után az ítélet a szakhatósági állásfoglalásban foglaltakat akként rögzíti, hogy azt a felperes által előadottakkal nem veti össze, saját belső meggyőződéséről nem ad

számot, így nem tudható, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi (beavatkozói) álláspontot milyen érvek mentén tette magáévá. A bizonyítékok értékelésénél a bíróság természetesen nem hagyhatja figyelmen kívül azt a tényt, hogy a közigazgatási ügyekben az alperes által már meghozott és indokolt határozatot vizsgál felül, azonban az indokolása csak akkor lesz jogszerű, ha a megállapításait a saját meggyőződéséből eredő ésszerű és racionális indokok alapján teszi meg, mely indokoknak az ítéletében szerepelnie kell.

A perbeli esetben a felek által nem vitatottan a bíróságnak megváltoztatási jogköre van. E megváltoztatási jogkör jelentőségét veszíti akkor, ha a határozatnak nincs meg egy olyan része (összefonódás versenyjogi minősítése, kontrollja), amely e rész érdemi felülbírálatára lehetőséget adna. Ebből következően sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság rendelkezésére nem álltak mindazok az adatok, amelyek alapján – a keresetben, illetve a fellebbezésben foglaltak érdemi vizsgálatával – végleges döntést tudott volna hozni.

Mivel a fent kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság ítéletének szakhatósági állásfoglalást „felülvizsgáló” része érdemi felülbírálatra alkalmatlan, a Kúria a kétfokú bírósági eljárásban az alperesi határozat ezen részét érdemben nem vizsgálhatta felül, mert elsőként állapított volna meg tényállást és foglalt volna állást a felperes keresetéről, amely a perbeli esetben a jogorvoslati jog kizárását eredményezné. A kifejtettek szerint ugyanakkor, mivel az alperes a versenyjogi minősítést – a nemleges szakhatósági állásfoglalásra tekintettel jogsértően – nem végezte el, a határozat „ezen részén” nincs mit felülbírálni, a végleges döntés meghozatala az alperes hatáskörének elvonása útján a perbeli esetben az elsőfokú bíróság megismételt eljárásának elrendelése útján sem lenne gyakorolható.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a hatósági eljárásban a törvényekben meghatározott, megfelelő indokoláshoz az ügyfélnek (felperesnek) Alaptörvényben (XXIV. cikk) biztosított joga van. Ezen indokolás – azaz a versenyjogi minősítés – hiányában a felperes a jogorvoslati jogát (Alaptörvény XXVIII. cikk, Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk) nem tudja teljes körűen gyakorolni, a bíróságnak pedig nincs lehetősége arra, hogy a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa.

A Kúria, mint másodfokú bíróság a fentiekben kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, az alperes határozatát a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az alperes a Tpvt. szerinti vizsgálatot, értékelést (Tpvt. 30. §) nem mellőzheti. A felperes a kérelmének teljes körű elbírálását (versenyjogi minősítését) követően lesz abban a helyzetben, hogy az így meghozott határozatot érdemben vitathassa, és a bíróság e perbe vitt jogait és kötelezettségeit teljes körűen felülvizsgálhassa.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.21.502/2018/5.

A fogvatartás során túlsúlyosság miatt elszenvedett személyiségi jogsértés következményeként megállapított nem vagyoni kártérítés összege az összes körülmény mérlegelésével, különösen a jogsértés súlyával, az időtartam, a köztudomásúként elfogadható és az azt meghaladó bizonyított hátrányok figyelembe vételével határozható meg. A többszempontú értékelésre is figyelemmel a felülmérlegelésre nem ad alapot a bíróságok által megítélt kártérítések napi tételeinek összehasonlítása.

A jogerős ítélet által az összecszerűség meghatározása során figyelembe vett szempontok és mérlegelésük az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 355. § (4) bekezdésének és a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1), (3) bekezdésének megfelelt. A megítélt összeg a kialakult bírósági gyakorlattal sem állt ellentétben és nem jelentett méltánytalanul alacsony, az érvényesített időszakban elszenvedett sérelem, nem vagyoni hátrányok kompenzálására alkalmatlan összeget. A jogerős ítéletben megállapított 1.500.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés mértékének

meghatározása során a másodfokú bíróság kellően figyelembe vette a fogvatartás elhúzódó időtartamát, és a zsúfoltság köztudomású hátrányként elfogadható, felperest megviselő hatását is. A felperes a nem vagyoni kártérítés jelentősebb emelését indokoló körülményt, köztudomású hátrányként értékelhető sérelmeken túl egyéb hátrányt nem bizonyított. A Kúria utal arra is, hogy a felperes javára megállapított összeg az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által a Varga és társai ügyben született ítéletében (Varga és társai kontra Magyarország No 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13, 64586/13 2015. június 10-i ítélet 7-12, 118-121.) megítélt összegekhez is illeszkedik.

A felperes nem a 2013. évi CCXL. évi törvény 10/A. §, 10/B. §-a alapján érvényesített igényt. A kompenzáció egyösszegű, több körülményt, különösen a jogsértés súlyát, a felróhatóságot, az időtartamot, és a köztudomású, illetve tényleges hátrányokat értékelő meghatározása megfelel a Ptk. 355. § (4) bekezdésének. A több szempontú értékelésből következően nem foghatott helyt a felperes felülvizsgálati kérelmében levezetett napi tételeken alapuló összehasonlítása, és az az érve sem, hogy hosszabb időszakra legalább ugyanakkora, vagy még nagyobb napi tétel alapján kell a nem vagyoni kártérítést megállapítani.

Pfv.II.20.868/2019/5.

A választási eljárás lebonyolításáról kialakult véleményeltérés a köztestület belső autonómiába tartozó kérdés, amelybe a bíróság nem avatkozhat be.

A másodfokú bíróság a jogvita elbírálásakor helyesen indult ki abból, hogy az alperes a 2012. évi CXXVI. törvény (a továbbiakban: Kamarai tv.) 3. § (1) és (2) bekezdése értelmében önálló jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati és közfeladatokat ellátó köztestület; önkormányzati és közfeladatait a Kamarai tv.-ben, az alapszabályban, valamint a kamara önkormányzati szabályzatában meghatározottak szerint látja el.

A következőes bírói gyakorlat szerint az önkormányzatiság elve alapján, nagyfokú autonómiával működő szervezet tevékenységébe a bíróság csak abban a kivételes esetben avatkozhat be és semmisítheti meg határozatait, ha azok kifejezett jogszabályi rendelkezésbe, alapszabály, belső szabályzat mellőzhetően konkrét előírásaiba ütköznek.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének az egyesülési jogra vonatkozó 11. Cikkelye kapcsán az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) számos ítéletében megállapította, hogy a civil szervezetek a demokratikus társadalom elemei, közös célok megvalósítására irányuló társadalmi szerveződések, ahol az államnak korlátozott szerepe van. Az államnak részletes szabályokat kell megállapítania a civil szervezetek működése és struktúrája, ezek betartása tekintetében, ugyanakkor szabályokat kell hoznia az állami beavatkozás terjedelmét és határait illetően, továbbá megfelelő garanciákat kell adnia a visszaélészerű és önkényes állami beavatkozás megakadályozására. Ez utóbbi körben az EJEB erősen kifogásol a hatóságok részéről minden olyan magatartást, amely a civil szervezetek belső szabályainak minden kisebb megsértéséért szankcionálja ezeket a szervezeteket. Az adminisztratív szabályok megsértése miatt a civil szervezetekre kiróható szankcióknak, az állami, bírósági beavatkozásnak nyomós társadalmi oka kell, hogy legyen és annak szükségképpen arányosnak kell lennie (Sidirapoulos v. Greece July 10, 1998., Gorzelik v. Poland February 17, 2004., Tebieti Mühafize Cemiyyeti and Israfilov v. Azerbaijan, October 8, 2009.), (Kúria Pfv.IV.21.993/2015.).

A másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a vitatott határozat az alperes és egyes tagjai között a választási eljárás lebonyolításáról kialakult véleményeltérés eredménye, az alperes részéről ennek megoldása volt. Miután a Kamarai tv. a küldöttválasztás tekintetében autonómiát biztosított az alperesnek azzal, hogy maga jogosult a választás módját, eljárási szabályait megalkotni, az alperes és a tagjai között ebben a kérdésben kialakult vita is a belső autonómiába tartozó kérdés, amelybe a bíróság nem avatkozhat be. Nem jogszabálysértő ezért a másodfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezése, nem sérti a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:37. § (1) bekezdését. Tévesen állította a felperes felülvizsgálati kérelmében, hogy ezzel a másodfokú bíróság – ugyan nem mondta ki, de – elfogadta az alperesnek az

ülés tartása nélküli közgyűlésre vonatkozó értelmezését. A jogerős ítélet egyértelműen tartalmazza: nem vizsgálta a felek között kialakult értelmezési vitát. Fel sem merülhet ezért a jogerős ítélet indokolásának a felülvizsgálati kérelemben szükségesnek tartott kiegészítése.

Pfv.IV.21.318/2019/6.

A sajtószerző - ha a helyreigazítás tárgyát a felperesi bírósági tanúvallomás tartalmára vonatkozó közlés képezi - nincs elzárva attól, hogy a tanúvallomási jegyzőkönyv beszerzésére tegyen indítványt a perfelvételt lezáró végzés meghozatala előtt. A közügyekkel összefüggő véleménynyilvánítás tágabb, megengedett határait nem lépte át a ténybeli alapokkal is rendelkező, a felperes tanúvallomásának értékelését kifejező alperesi közlés.

A Kúria a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 423. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.

A Pp. 495. § (2) bekezdés a), b), c) pontjai értelmében a határidőn belül írásban megérkezett helyreigazítás közzétételét csak akkor lehet megtagadni, ha az nem a jogosulttól származik, nem tartalmazza a jogszabályban előírtakat, illetve ha a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfолható. A Pp. 498. § (1) bekezdése értelmében bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, vagy amelyeket a felek legkésőbb a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig felajánlottak. A perben utólagos bizonyításnak nincs helye. A (2) bekezdés a) és b) pontja értelmében az érdemi tárgyalást akkor lehet elhalasztani, ha ezt valamely fél kéri és a már feltárt bizonyítékokkal vagy egyéb módon valószínűsíti, hogy az általa felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a keresetben, illetve védekezésben előadottak igazolására vagy cáfolatára, vagy az elrendelt bizonyítás lefolytatásának a fél körülményein kívül eső akadálya van és a bizonyítást indítványozó fél a bizonyítás lefolytatását továbbra is kéri.

A sajtóper soron kívüli és sommás eljárására tekintettel a védekezést alátámasztó bizonyítás korlátait a Pp. 498. § (1), (2) bekezdése határozza meg. Ezáltal érvényesül a Pp. 495. § (2) bekezdés c) pontjának az a követelménye is, hogy a sajtószerző csak akkor tagadhatja meg a helyreigazítás közzétételét, ha az abban foglaltak valósága nyomban cáfolható. A Pp. 495. § (2) bekezdés c) pontja önmagában azonban nem korlátozza a védekezés jogát a sajtószerző birtokában lévő bizonyítékokra. Nem zárja ki, hogy a sajtószerző – ha a helyreigazítás tárgyát a felperesi bírósági tanúvallomás tartalmára vonatkozó közlés képezi – a tanúvallomási jegyzőkönyv beszerzésére tegyen indítványt a Pp. 498. § (1) bekezdése alapján a perfelvételi szakasz lezárása előtt. A perfelvételt lezáró végzést megelőző bizonyítási indítvány nem utólagos bizonyítás. A jogerős ítélet nem sértette ezért a Pp. 495. § (2) bekezdését a tanúvallomási jegyzőkönyvre vonatkozó bizonyítás teljesítésével, a felülvizsgálati kérelem ezzel kapcsolatos érvelése nem foghatott helyt.

Az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények. A PK 12. számú állásfoglalás értelmében a sajtó-helyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Vélemény, értékelés, bírálat sajtó-helyreigazítást nem alapoz meg.

A PK 12. számú állásfoglalásra figyelemmel a kifogásolt közlést a szöveg összefüggéseire és az átlagnéző értelmezésére tekintettel kell értékelni. A 7/2014. (III. 7.), és 13/2014. (IV. 18.) AB határozatok és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlata alapján minél határozottabb, erőteljesebb az értékítéletet is kifejező közlés, annál szorosabb ténybeli kötődése kell, hogy legyen. A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás védelme ugyanakkor magát a közéleti tárgyú megszólalást és a közéleti vita lehetőségét védi, a vélemények, értékítéletek helyességétől függetlenül. Ennélfogva a közügyekkel összefüggően a vékony ténybeli alapon nyugvó, nem okszerűtlen értékítéletek, következtetések is a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt

állnak. A 7/2014. (III.7.) AB határozat megerősítette azt is, hogy a tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne.

A Kúria a fentiekre, valamint a PK 12. számú állásfoglalás szerinti értelmezésre figyelemmel egyetértett azzal a jogerős ítéleti megállapítással, hogy a kifogásolt közlés olyan tényállítás formáját ölti, amely a felperes – közérdeklődésre számot tartó büntetőügyben tett – tanúvallomásának tartalmáról is értékelést, következtetést fejez ki. Az adott szövegösszefüggésben az átlagnéző számára a pénz sorsa kapcsán annak van jelentősége, hogy a felperes tanúvallomásában feltárta-e, mi lett a X.-től kapott 400 milliós kölcsönrel, visszafizették-e, elszámoltak-e vele, kikhez került, vagy az ehhez szükséges körülményekre nem emlékezett. Helytállóan tulajdonított ezért a másodfokú bíróság a részletes vallomástételen túlmenően annak a vizsgálatnak jelentőséget, hogy a felperes tanúvallomásának tartalma, a vallomása során tett nyilatkozatok elegendő ténybeli alapként szolgálnak-e a perbeli közlés szerinti következtetéshez.

A Kúria a jogerős ítélet tanúvallomásra vonatkozó elemzésével és következtetésével egyetértett. A felperes a büntetőügy súlya, ügyvezetői beosztása és a 400 milliós kölcsön nagyságrendjének ellenére a kölcsön felhasználásának olyan részleteiről, és számairól nem tudott beszámolni, amelyekre tekintettel nem volt a logika szabályaival ellentétesnek, okszerűtlennek tekinthető az az értékelés, hogy nem emlékezett a kapott pénzek sorsára, vallomása alapján, lényeges ismeretek hiányában, a kölcsönök felhasználása, visszafizetése vagy elszámolása nem volt feltárható. A Kúria ebben a körben kiemeli különösen a kölcsönök céljára, a fennmaradó kölcsönre, a kompenzáció állására vonatkozó ismeretek hiányát, a százmilliós negatív saját tőkével, és ennek ellenére nyereséges működéssel kapcsolatos tanúnyilatkozatokat. A közügyekkel összefüggő véleménynyilvánítás tágabb, megengedett határait ezért nem lépte át a ténybeli alapokkal is rendelkező értékelést kifejező alperesi közlés és az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján – valótlan tényállítás hiányában – nem volt helyreigazítható.

Fentiekre tekintettel súlytalan volt a felülvizsgálati kérelemnek az az érvelése, hogy a felperes tanúvallomásában nyilatkozott arról is, hogy mire használták fel a kölcsönöket. Az összegek, tartozások nagyságrendjére figyelemmel az eltelt 6 év sem zárta ki azt, hogy a kritika szintjén – helyességétől vagy helytelenségétől függetlenül – a felperes tanúvallomására a kifogásolt tartalmú értékelő leírást adja az alperes, a jogerős ítélet nem sértette a PK 12. számú állásfoglalását sem ebből az okból. A Kúria utalt arra is, hogy közérdeklődésre számot tartó ügyben kifejtett véleménynyilvánítás esetén a kifejtett vélemény kiegyensúlyozottságát, elfogulatlanságát nem kell vizsgálni.

A cikk címe a sérelmezett, cikkben szereplő közlés értelmezését nem egészíti ki a helyreigazítás tárgyát képező, tanúvallomásra vonatkozó kifogásolt tartalom tekintetében. Nem az volt a per tárgya, hogy a felperes a kölcsönöket valós gazdasági tevékenység helyett pártfinanszírozásra használta-e fel, ilyen tartalmú helyreigazítási igényt a felperes elő sem terjesztett. Nem sértett a jogerős ítélet jogszabályt azzal, hogy a címnek, illetve a 8/2018. (VII.5.) AB határozatban foglaltaknak a kifogásolt közlés értékelésénél nem tulajdonított kiemelt jelentőséget.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Csóke Andrea, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztoivits András

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna; Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.